

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: VÉSEI JÓZSEF.
Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR.
Kiadja: A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Jámbor óhajtsók

Budapest, február 15.

(v.) Nyájas mosolylyal finom metszésű ajakán, előkelő szeretetreméltósággal, mintha bókot mondott volna egy szép asszonynak, jésztően fontos dolgokat tárt ma a parlament színe elé gróf Zichy János, a néppártnak főuri eleganciájú elnöke. Szinre ártatlan közoktatásügyi beszéd, de lényegét nézve, a sötét reakciónak merész zászlóbontása volt ez a nyilatkozat. Ennél az elegáns ifju grófnál senki sem ért jobban ahhoz a művészethez, hogyan kell igen veszedelmes politikai doktrínákat igen jámbor formulákba bujtatni. Ma is volt ilyen báránybörbe öltöztetett farkashoz szerencsénk. Beszédjének tengelye az a gondolat volt, hogy a nevelésnek legelső sorban a tekintély tisztelgetés az erkölcs uralmát kell a lelkekbe oltania. *Tekintély és erkölcs*, — ime a báránybör. A gróf ur engedelmével lerántjuk ezt a bőrt a gondolatáról s kihámozzuk belőle a reakció farkasát.

A reakciónak egyik legismertebb jelszava úgy szól, hogy csakis ott lehet boldog a nép, ahol a *kastély* és a *plébánia* uralkodik rajta. A földesur meg a pap, a lelki gyepőket ők ketten akarják a kezükbe ragadni. Akkor aztán rendbe jő minden, visszatér az a régi jó világ, amikor a nép mukkanni sem mert, lestől kapott jogait nem ismerte, hatalmáról sejtelve sem volt s rendíthetetlen beketűréssel végig nyomorogta rongyos életét a kastély és a plébánia gyámsága alatt. A politikai középker visszaállításának veszedelmes formulája ez. A reakció tehát még most sem adja fel a játékot; még most is leselkedik és remél. Azt hiszi, hozzáfér még valamikor a világtörténelem óralapjához s akkor majd visszatolja egy évszázaddal az óramutatót. Addig pedig hirdeti jámbor óvatossággal régi tanait a kastély és a parókia népboldogító uralmáról. Ő megértik egymást

nagyon jól ők ketten: a földesur meg a pap. A földesur a plébánosnak korlátlan hatalmat ígér a lelkekben, a plébános pedig a földesurnak feltétlen teljhatalmat a világi dolgokban. Ravaszul mondogatják egymásnak: „Támogassuk egymást, hogy bekövetkezzék mielőbb a mi időnk, amikor kettőnkre száll ismét vissza minden hatalom.“ Így kerül össze egyazon pártba gróf Zichy János Páder Rezsővel, Rakovszky István Juriss Mihálylyal. A rendiség feltámasztásának hőbortos álma kísért még lelkükben. Hogy tengernyi akadály van számításuknak, attól ők nem hökkennek vissza. A népképviseleti rendszer, amely a törvényhozás közvetett jogában részesít minden állampolgárt, nem feszélyezi ábrándjaikat. Ahogy megcsinálódott a parlamentarizmus, azonmód vissza is lehet csinálni. Az sem okoz nekik gondot, hogy a jobbság megsejűnt s a szabad földnek szabad ura lett a paraszt. Ha eltörölték a jobbság intézményét, ugyanolyan módon életbe lehet azt hívn megint. Csak ők ketten értsék meg egymást, ez a földolog. Az se baj a ő szemükben, hogy végső céljukhoz csakis véres forradalmakon keresztül lehet eljutni. Az ő politikai felfogásuk úgy szól, hogy amit forradalom épített fel, mért ne volna szabad azt ugyancsak forradalom útján megdönteni?

Ime, az elegáns ifju gróf ártatlan formulája mögött ez a vésszes irányzat lappang. Kapard meg a *tekintélyt* s kibuvik mögüle a kastély. Kapard meg az *erkölcsöt* s kibuvik mögüle a plébános. S ha azt mondja a gróf, hogy a népet a tekintély s az erkölcs korlátlan uralmára kell nevelni, ezzel azt kívánja, hogy készítse elő az iskola a lelkeket a népképviseleti rendszer eltörlésére és a jobbság feltámasztására. Azt értjük, hogy ilyen vállalkozásoknak is akad pártjuk. De hogy ez a párt *nép-párt*nak nevezi magát s hogy

ezzel az otromba csellegással félre akarja vezetni a milliók létészónét, azt már vastag izléstelenségnek kell mondani.

A gróf persze nem vallott be nyíltan ennyit, csak éppen letette a parlament asztalára a reakció névjegyét. Beszédében a mulatságos elem az volt, hogy a *tekintély* jelszavának magasztalása közben ő maga inzultáló támadással illette a földi tekintélynek legnagyobbját: az államot. A szegény államról valóban csak úgy félvállról nyilatkozott a néppárt elnöke. Fölvetette a kérdést, honnan vehetne az állam tekintélyt. Nehogy megmaradjanak a gróf ur kétségei, készörömet adunk választ kérdésre. Megnevezünk neki két forrást is, amelyből az állami tekintély fakad. Az egyik forrás a polgárok millióinak emberi joga és méltósága. Ez a sok millió jog és sok millió méltóság az állami szervezetben találja meg erkölcsi egységét. Ha tizennyolc millió ember összerakja minden jogát és minden méltóságát, ebből jut ki annyi tekintély, amennyit néhány száz kastélynak auktoritása alig tud előteremteni. Az állami tekintélynek másik forrása — az evangélium. „Adjátok meg a Cézárnak, ami a Cézáré.“ E szavakkal olyan forrásból áradt tekintély az államra, amelynek illetékességét a néppárt velünk szemben alig fogja kétségbe vonni.

De hát mért akarja gróf Zichy János az államról a tekintélyt leszedni? Dicséretes nyíltsággal okát adta a szónok ennek az averzőjének. A magyar állam azért nem kedves a gróf szemében, mert felekezeti. Ha az állam devalválni akarná magát egy felekezeti szolgálójává, a gróf ur mindjárt meg tudna vele barátkozni. Feltéve természetesen, hogy ez a felekezet a gróf ur felekezete volna. Éppen kapóra jön a gróf óhajtsók. Spanyolországban még megvan a felekezeti állam. Csak Spanyolországba kell hát néznünk, éppen most, hogy kedve szottyanjon a magyar nemzetnek a felekezeti

T A R C A.

Az óra.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: Goda Géza.

Bogdanovics Dusan a harmadik számú hálóteremben aludt. Két évig voltak szobatársak az intézetben s ágyaik is egymás mellett állottak. Dusan még kis fiu volt, csak a második osztályba járt és bizalommal viseltetett irántam. Esténként, mikor az inspekción tanár is lefeküdt már, Bogdanovics mesélni szokott a hazájáról. Elmondta, hogy Belgrádban másként játszóak a longa metát a fiuk s hogy ott például sohasem gomboznak.

— Mi a te papád? — kérdeztem.
— Most ügyvéd a papám, azelőtt tiszt volt s háboruban is volt már. A kardja is megvan még, a szobájában lóg az íróasztal fölött.

— Es megsebesült?
— Persze. Még most is látszik a mellén. Mikor még kicsi voltam, minden reggel az ágyába bujtam s akkor kigombolta a hálóingét s megmutatta a sebet. Tudod, olyan piros vonal csak és nem vérzik már sohasem.

— Szeret téged a papád?
— Mikor kicsi voltam, akkor szeretett, de most nagyon szigorú. Igen-igen szigorú, mindig azt mondja, hogy kettéhasít a kardjával, ha nem viselem magamat jól.

— De hisz egysesed volt magaviseletből. Kérdeztem a második osztályosoktól, mind azt mondják, hogy te vagy a legjobb az osztályban.

— Igen. A mamám is azt hiszi, pedig nem igaz. Nagyon rossz vagyok.

Mindketten felültünk az ágyban. A háló-

teremben sötét volt és csönd. A fiuk köröskörül mélyen aludtak, csak halk szuszogásuk hallatszott. Dusan közel hajolt hozzám.

— Mondok valamit, — sugta — ha megesküszöl, hogy nem szólsz senkinek.

— Nem szólok.

— Mondd! Isten bizony.

— Isten bizony!

— A mult pénteken, a játszóórán, hozzáam jött a Szalay s azt mondta, hogy menjünk az erdő felé.

— Melyik Szalay?

— A nagy. Aki a hetedikbe jár. Aztán elmentem vele az erdő felé s az uton azt kérdezte, hogy van-e pénzem. Mondtam, hogy nincs. Mikor a koresmához értünk, a Szalay megállt s azt mondta, hogy menjünk be egy pohár sörre. En nem akartam, mert a Gyurkovicsot is azért csapták ki tavaly, de a Szalay kinevetett s erőszakkal bevitt a koresmába.

— S ittatok?

— A Szalay pálinkát is ivott, aztán részeg lett s mikor nem akartam inni, azt mondta, hogy látszik, hogy ráé kutyá vagyok.

— S akkor ittál?

— Szégyeltem magamat s ittam. Nagyon erős pálinka volt s jó kedvem lett tőle. Mikor fizetni kellett, akkor azt mondta a Szalay, hogy neki nincs pénze.

— Hisz neked sem volt?

— Nem. De a Szalay azt mondta, hogy adjam oda az ezüst óramat meg a láncomat zálogba. Majd kiválthatom husvétra, mikor haza utazunk.

— És te megtetted?

— Én nem akartam. Isten bizony nem akartam, de Szalay azt mondta, hogy az nem is diák, aki még nem csapta be az óráját. Odahívtuk a

koresmáros s a Szalay megmondta neki, hogy nincs pénzünk, hanem erre az ezüst órára adjon kölcsön három forintot. A koresmáros megnézte az óramat, kinyitotta a hátsó fődélét, még a verkjét is megnézte s aztán azt mondta, hogy többet nem adhat rá, csak két forintot.

— S most mit fogsz csinálni, ha hazamégy?

— Husvétig talán összegyűjtök annyit a zsebpénzemből s aztán kiváltom. De kérlek, ne szólj senkinek. Ugy félek, hogy valaki megtudja s megírja a papámnak s akkor biztosan kettéhasít a kardjával.

— Nem szólok — mondtam, de a Szalay nagyon rossz fiu. Ki kellene csapni.

— Igen, de akkor engem is kicsapnak. Kérlek, ugy-e nem szólsz senkinek?

— Nem, nem. Csak aludjál el Dusan. Isten bizony nem szólok.

Dusan lehajította fejét a vánkosára s arccal a fal felé fordult. Egy darabig csöndesen feküdt így, aztán megint fölemelte a fejét s átszólt hozzám:
— Husvétig megtakaríthatok annyit, ugy-e?
— Meg, Dusan. Csak aludjál.

*

Dusannak már negyven krajcár megtakarított pénze volt, mikor egy délelőtt az igazgató ur magához hívatta.

— Dusan — mondta, ma sürgőnyt kaptam a papádtól. Azt írja, hogy még ma haza kell menned, fiam. Szegény mamád meghült s nagyon köhög s látni szeretne. Mondd meg odalent, hogy fogják be a lovakat, a kisasszony majd összecsemagolja a holmídat.

Az igazgató ur föl s alá járt a szobában.

Dusan csöndesen állt egy helyen s a sapkájával babrált. Világos, tiszta kék gyerek szeméből lassan szivárogtak a könnyek.

— A mamácska? — kérdezte kitérő sírással.

állam helyreállítására. Olyan gyöngyállapotok vannak ott ez idő szerint, hogy a gróf ur rekriminációinak megvalósítására igazán bajos kedvezőbb időpontot találni.

A gróf ur különben téved: a mi államunk nem felekezetenkénti, hanem a felekezetek fölött áll. Ebből mindjárt megértheti a gróf, mért törődik az állam mégis a felekezetekkel. Az nem igaz, hogy az állam egyformán közömbös minden felekezettel iránt. Épp ellenkezőleg, az igazság az, hogy az állam valamennyi felekezettel egyformán respektál. S ha nem csalódunk, talán épp ez ellen van a néppártnak a legerősebb kifogása. Arra pedig, hogy törődjék a felekezetekkel, igen jó okai vannak az államnak. Ügyelni kell ugyanis arra, hogy az állam ne veszi többé rossz néven, hogy az állam nem hajlandó lemondani a felekezetek fölött való felügyeleti jogáról. Ebbe már csak bele kell a gróf urnak törődnie. Amint hogy a nép is bele törődött abba, hogy nagykoruvá lett s nem élvezi többé a kastély és a parókia gyámságát. A szuverén nép ismeri és félti jogait; belőlük egy fikarcnyit sem enged át a reakciónak. Ezek után visszaadjuk a gróf kezébe a báránybort s ha ugy tetszik, megint ráhuzhatja azt a farkasra. Hadd teltjék kedve ebben a multságban; megtéveszteni amugy sem fog senkit ez a jámbor cselekedés.

ORSZÁGGYÜLÉS.

Budapest, február 15.

Az ülés elején esetepaté volt miatta, hogy kormánypárti szónok akarja a vitát kezdeni. Az ülés végén pedig még nagyobb esetepaté kerekedett, mert a kormánypárti szónokok letörtötték magukat s az ellenzéknek akarták átengedni a tét. Ilyenformán a vita későn kezdődött és mégis korán kellett elhalasztani.

Ki is fakadt az ülés után Tallián Béla, az alelnök:

— Már ezután tizenkét órákor nyitom meg az ülést s félegykor be is rekesztem.

Ha van is tulzás e kifakadásban, de az is bizonyos, hogy ez a napirendi esetepaté éppen a kulturvita első napján, nem volt helyén. Valamivel több komolyság elkelne ennél a vitánál, ki-

Az igazgató megsimogatta Dusan haját s így szólt:

— Ne sirj, Dusan! Majd meglátod, hogy mamáska meg fog gyógyulni s te megint visszajössz hozzánk. Jó fiu leszel s sok örömet fogsz szerezni még a mamáskódnak.

Kivette a zsebkezdőjét s a fuhoz lépett, aztán a kendővel megtörölte a gyermek szemét.

— No ne sirj, fiam. A vonat nemsokára indul. Félitzenkettőkor.

Az igazgató ur a mellénye zsebébe nyult a két újjával s kivette nagy, ezüst kronométer óráját.

Olyan egyszerű, természetes dolog volt, hogy az igazgatónak nagy, ezüst kronométer órája van.

— Most tíz óra — mondta az igazgató. — Beesapta az óra födelét s gyorsan a zsebébe rejtette. Még másfél órád van, Dusan.

A vonaton aztán sok mindent kigondolt Dusan.

— Be fogom gombolni a kabátomat, hogy ne is gondoljanak az órára. Meg fogom csókolni mamáska kezét s megkérem, hogy ne haragudjék rám, mert nem én vagyok az oka. Aztán talán ad is még egy forint hatvanat a negyven krajcáromhoz s akkor ki fogom váltani.

Egy kissé megkönnyebbült erre a gondolatra. Utóbb el is mondta, hogy milyen szavakkal fogja megkérni a mamáskát.

— Édes mamáskám, nem én vagyok az oka. A Szalay. Ugy-e nem engeded, hogy apa széthasítson a kardjával? És erre a mamáska magához vonja a fejét s megcsókolja, megsimogatja a haját s nem fog haragudni s nem fogja megmondani a papának.

Dusannak valami rettenetes jutott az eszébe, mert maga elé nézett s hirtelen zokogni kezdett. A kupében egy öreg ur ült s szánakozva nézett a gyermekre.

— Miért sírsz, fiam? — kérdezte.

vált mikor egyébként igazán érdekes és komoly vita volt, méltó az expozéhoz, melylyel Wlassics a vita medrét megadta. Nagyon érdekes volt például mindjárt a Janus Imre beszéde, mely tüzes szózat volt a felvidék veszélyeztetett magyarsága érdekében s megdöbbentő rajzát adta a nemzetiségi agitációnak, a rendszeres aknamunkának. A felvidék mai helyzetét legjobban illusztrálja, hogy mikor a tanító büntetni akar, magyar memorizálni valót ad a tanítványainak. Büntetés ott a magyar szó. Ennek a helyzetnek orvoslására, ennek a veszedelemnek elhárítására kongatta meg a harangot Janus Imre s szózata nemesak a kormányhoz fordult, mely a veszélyeztetett terület oktatásügyét köteles volna erélyesen a kezébe venni, de fordult ahhoz a magyar arisztokráciához is, mely példát vehetne gróf Pálffy Jánosról s mint ez a középosztály fölségelésére, ők is áldozhatnának a veszélyeztetett felvidék magyarságának megmentésére. Mert van ott magyarság, melynek lelkét Grünwald Béla hazafisága hatotta át s mégis oda van dova az állandó agitációk játékszerének.

Őszinte elismerés, meleg ováció jutalmazta ezt a tüzes, hazafias beszédet. S nem kisebb figyelem jutott annak a másik érdekes felszólalásnak sem, melyben Dósa Endre az essay-író alaposágával mutatta ki, hogy Erdély példája szerint nincsen veszedelem a nemzetiségek külön kulturájában, ha ezt áthatja az uralkodó faj vezető kulturájának szelleme. A nemzetiségek kulturáját az erdélyi fejedelmek nem nyomták el, sőt erősítették, istáptolták, mert a magyar kultúrának azért megvolt vezető szerepe s impregnálta a nemzetiségek kulturális munkáját is. Amire tehát Erdély megadta a példát, aminek helyes voltát Erdély történelme igazolja: azt kell cinózúrának fogadni, mikor ma az oktatásügy épületét az egységes magyarság alapján akarjuk képzíteni. Csak erős legyen a magyar kultúra, akkor azok a kis nemzetiségi kulturaparellák nemesak nem veszélyeztetik, de ajtóablakot nyitnak, hogy az erősebb és frissebb kultúra szelleme át meg áthassa az övéket. A Ház kitüntető figyelmére méltatta Dósa Endrének magvas, gazdag tartalmu s emelkedett szellemű fejtegetéseit s pártkülönbség nélkül meleg tetszéssel jutalmazta a szónokot.

Ez a két igazi érdeklődéssel hallgatott beszéd már magában is biztosította a vita komoly karakterét. Hozzájárult Zichy János érdekes beszéde is, (melylyel máshelyütt behatóan foglalkozunk), de hozzájárult az a beszéd is, melylyel Boda Vilmos fejtekte ki a függetlenségi párt állás-

— Beteg a mamám, — mondta Dusan — nagyon beteg s talán nem is fog megcsókolni már.

— Oh dehogyan nem! Dehogyan nem... Micsoda gondolat! Hogy a mamád nem fog megcsókolni?! Fogadok veled, hogy meg fog csókolni, akármibe fogadok.

— Igen. En is azt hiszem.

— No látod. Az embernek nem szabad mindjárt ilyen rosszakat gondolnia.

A vonat folyosóján aztán megpróbálta Dusan, hogy milyen lesz, ha begombolja a kabátját. Végigtekintett magán s azt gondolta, hogy nem fognak észrevenni semmit s ennek megörült. Egy kissé mosolygott is s nyugodtan nézett ki az ablakon, de aztán megint csak megtelt a szeme könnyvel.

Mikor másnap este a vonat megállt a belgrádi pályaudvaron, Dusan hamar begombolta a kabátját, pedig este volt, sötét este s csak a gázlámpák vetettek egy-egy sárga fénypásztát a kövezetre.

A Dusan mamája csakugyan nagyon beteg volt. Szép fehér keze lefogott az ágyról s halovány arcán most tüzrózsák égtek. A szemével mindig a szoba mennyezetét nézte, mintha azt kereste volna, hogy merre lehetne kiszabadulni a szobából.

Dusan az ágy mellett állt s szeretne volna, ha a mamáska valamit kérdezett volna tőle. De a mamáska nem volt kíváncsi semmire és nem is kérdezett semmit, csak feküdt egy helyben s mindig a mennyezetet nézte.

— Mamáska — mondta Dusan — kérlek, ne nézd mindig a mennyezetet. Hisz ott nem látsz semmit. Csókolom kezedet, édes mamám. Tiszteltet az igazgató ur és —

Még valamit akart mondani, de aztán nem tudott egy szót sem szólni. Az jutott eszébe, hogy a mamáskát talán nem is érdekli már semmi s

pontját. Annál különösebb, hogy az ellenzék az ülés vége felé gravament faragott belőle, hogy a szabadelvűpárt egyik-másik tagja töröltette magát, (nyilván azért, hogy inkább a részleteknél szólaljon fel) s egy órákor a vita elhalasztását kérték, még pedig azzal a hamis indokolással, hogy a szabadelvűpárt tricket esínált, mikor szónokai töröltették magukat. A valóság az volt, hogy a tisztelt ellenzék kiszemelt szónokai szétröpdöstelek vagy meg se jöttek még a vidékről s egyik-másik urnak korábban kellett volna beszélnie, semmint elkészült volna. Hát ez kellemetlen, de nem elégséges ok arra, hogy meg lehessen vádolni az a pártot, melynek sorából ma a két legerdekesebb beszédet mondták. A rögtönzött esetepatéval azonban sikerült az időből még egy kis félórát agyonütni s akkor már Páder Rezső főtisztelendő ur bátran kérhette, hogy nagy beszédét holnapra halaszthassa. S az ország most szíveskedjék kíváncsiságát türtöztetni: a főtisztelendő ur csak holnap beszél...

A képviselőház ülése február 15-én.

— Kezdeté délelőtt 10 órákor. —

Elnök: Tallián Béla.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán minisztereink, Wlassics Gyula.

A vallás- és közoktatásügyi költségvetés.

Molnár Antal jegyző: Janus Imre!

Madarász József a házszabályokhoz kér szót és követeli, hogy a házszabályok 153. §-a értelmében a kisebbség szónoka hívassék fel szólásra.

Elnök: Az előadó lemondott szólási jogáról, tehát a 161. § értelmében először a javaslat mellett szóló képviselőt illeti a szó. (Ellentmondások a szélső balról.)

Janus Imre: Közvetlen tapasztalásból állíthatom, hogy az ország egyes vidékein a népoktatásügy ma még oly kezdetleges állapotban van, hogy ott a kultúra fejlődéséről, a hazafias irányú népszerűségről még beszélni is alig lehet. Sajnos, még ma is vannak oly népiskoláink, ahol magyarnal nem tudó, nem képesített emberek mesterségükből kikopott falusi iparosok vagy paraszti tanítanak, ahol a szükséges tankönyvek, a legkezdetleesebb tanszerek is hiányoznak és ahol az iskola helyisége, mondhatnám, tenyésztője a ragályos betegségeknek.

E téren tehát még igen sok intenzív alkotásra, gyökeres reformra van szükség. De szükség van különösen hatályosabb és szigorubb felügyeletre, oly célból, hogy a tanítás a nemzetiségi vidékeken államellenes törekvéseknek szolgálatában ne állhasson, (helyesnek jobboldal) hogy az oktatás vezetésénél mindenkor egységesedjék a magyar állam érdeke közéje. (Általános helyeslés.)

Beksis Gusztáv tisztelt képviselő ur „A magyar politika új alapjai” című publicisztikai dolgozatában nagyon érdekesen foglalkozik a magyar faj terjeszkedő képességével; igazán nagyon kedves vonásokkal írja körül azon irányelveket, amelyeket — nézete sze-

talán azt sem bánja, ha a papa kettéhasítja őt a kardjával.

Aztán leült egy székre, a kezébe hajtotta a fejét s szólanul nézte az ágyat, a mennyezetet, a padlót, az orvosságos üvegeket.

A papája az ágy lábánál állt és ő hallgatott. Olykor Dusanra vetett egy-egy pillantást s ilyenkor a gyermek kimondhatatlan rémület vett erőt.

— Most — gondolta. Most fogja kérdezni.

Lopva végigtekintett a kabátján s újjával próbálta, hogy be van-e gombolva. Rendben volt.

— Fiam, — mondta suttogva a Dusan papája, — nagyon késő van. Feküdj le.

Kigombolta a kabátját s a mellénye zsebéből kivette az óráját. Nagy, hangosan ketyegő aranyóra volt.

— Éjjel elmúlt, — mondta tompán. Feküdj le. Fáradt vagy.

Dusan fölállt s kiment a szobából. Mikor vetközni kezdett, az éjjeli szekrény fehér lapjára tévedt a tekintete. Máskor oda tette az óráját.

— Csak megmagyarázhatnám mamáskának, — gondolta. De ő nem is néz már rám, nem is akar meghallgatni. Egyre a mennyezetet nézi. Pedig nem én vagyok az oka. A Szalay.

Sirva mondta el a vánsoknak, hogy ő nem az oka, hogy ő nem tehet róla s ezért nem szabadna őt kettéhasítania a papának.

Két óra felé fölébredt Dusan. Valahol becsaptak egy ajtót s a hálószoba felől sirás is hallatszott. A hálószekrényen gyertya égett s a Dusan papája összefont karokkal állt az ágy előtt. Merveven nézett a szekrény fehér lapjára.

— Most — gondolta Dusan s apjára nézett tisztá, ártatlan kék szemével.

A Dusan papája azonban nem szólt egy szót sem, egyre a fehér márványlapra szögezte a szemét s mozdulatlanul, rémült arccal meredt maga elé. Szeméből lassan pergek a könnyök.

rint egy — tudatos kulturpolitika inaugurálása érdekében követni kellene.

Ezen műnek „A nemzeti alap lételeméről” szóló fejezetében igen helyesen a többi között ezt mondja: (Olvassa. Halljuk! Halljuk!) „Felső-Magyarországon és Erdélyben a magyarságot és a magyar kultúrát annyira meg kell erősíteni, hogy a magyarság uralmat semmi ellenhatás tönkre ne tessen.” Tovább pedig ezeket: „Hatalmas iskola-rendszer és fényes kultúra minden nemzetet nagygyá tethet.”

Oly sarkigazságok ezek, amelyek bővebb magyarázatot nem igényelnek, mert ezen célok megvalósításában nemzeti konszolidáción, nemzeti jövőnk összes föltételei benne vannak. És, habár általánosságban teljesen egyetérték azon intenciókkal, amelyek ezen értékes mű szerzőjét munkájának megírásában vezérték, nem habozom kijelenteni, hogy abban olyan állításokkal is találkozom, amelyeket a felvidék sajátos viszonyai szempontjából magamévá nem tehetek.

A t. Ház szives engedelmével röviden rá kívánok mutatni arra, ami Beksiós tanulságos fejtegetéseiben bennem aggályt keltett, és ez az, hogy az asszimiláció és a kulturpolitika eddigi irányával szemben a teljes frontvonaloztatást propagálja. Beksiós ugyanis ékéként nyilatkozik (Olvassa): „El kell ismerünk, hogy nemzeti politikánk részint elégtelen, részint téves volt. Nagy baj az, hogy a logikai sorrendet megfordítottuk. Ez vezethet vissza az új Magyarország megalapításának hibás fölfogására. Nagy baj, hogy előzmény nélkül a következményt elvakultságunkban azt hittük, hogy a magyar nemzeti államt asszimilációval és iskolákkal teremthetjük meg, aminek aztán az lett az következménye, hogy eddig a magyar fajt hanyagoltuk el a nemzetiségi régiók javára.”

T. Ház! Beksiós Gúsztvánok ezt az állítást én tulzasan tartom és álláspontját, oly merően fölállítva, amint az munkájában megnyilatkozik, nem tudám elfogadni.

Mert tény, hogy az az állítás, hogy eddig a magyar fajt hanyagoltuk el a nemzetiségi régiók javára, némely vegyes vidékeken bizonyos kétkedéssel találkozott és azt az aggodalmat keltette, hogy a cikkről oda tendál, hogy a nemzetiségi vidékek kulturális szükségleteit a jövőre a legminimálisabb értékre redukálni kell. Ennek ellenében az, hogy a tiszta magyar vidékek az igen t. kultuszminiszter ur által tulajdonos protektátának, tudtommal nálunk soha panaszt tárgyát nem képezte. És ha e részben bárhol némi aggályok merültek fel, azokat, azt hiszem, csak az igen t. kultuszminiszter urnak tegnapi jólajás és korrekt kijelentéseivel teljesen eloszlatni és a netáni kétkedőket teljesen megnyugtatni sikerült.

Egyébként azt tartom, hogy a mi kulturpolitikánk úgy a multban, mint különben a jelenben nem lehet parciális, hanem csak egyetemes vagyis nem osztható meg a szerint, hogy bizonyos vidéken nemzetiségek vannak-e vagy nincsenek hanem csak ahhoz képest, ahogy azt a szükségletek megkövetelik. Szükségletek pedig mindenütt voltak és vannak. Az a körülmény, hogy a felvidéken a szükségletek eddig nagyobbak voltak, nem lehet ok az eddig követett kulturpolitika eltérésére, hanem csak alkalom annak az örvendetes ténynek konstataálására, hogy a magyar vidékek kulturál fejlettsége a tót vidékekénél tetemesen magasabb. Eppen azért én a multban követett kulturpolitikát nem merném Beksióscsal analóg elvakultnak tartani. annál kevésbé mert az általa propagált és a magyar faj kizárólagos támogatását előző kulturpolitikát teoretikusnak, vagyis olyannak tartom, amelynek értéke az eszmék, a gondolatok megértésére való sajtóban, irodalomban pertraktáltak, de amely politikát honi érdekeink szempontjából gyakorlatilag megvalósítani nem lehet. A kulturpolitika nem változtható meg máról holnapra, mert annak jelentősége nemzedékekre kihat. Igen helyesen jegyezte meg az igen tisztelt kultuszminiszter ur, hogy e téren experimentálni nem lehet s hogy több nemzetiséglakta hazában egy gútdatos államhatámban kísérletezni nem szabad igaz, hogy a felvidék lakossága még ma is tót, de kérem, vajjon ha a Beksiós által propagált sorrendet követnők, nem volna-e még inkább tót. Ma ez a tótág hazafias lelkületű, ma ez a tótág a magyar ügynek szolgálatában áll; azok az agitátorok pedig akik itt-ott apostokodnak, megiehetően izolálva vannak. De mi lenne, ha a magyar állam kulturájának hasznát, erejét és lényét csak a magyar vidék élvezné, míg az a száz és ezer iskola és az iskolában a hazafias tanító, a templomban a hazafias lelkész nem a magyar faj dicsőségét, nem a honszerelmet, hanem a cseh, a tót, az orosz dicsőségét s a magyarság gyűlöletét tanítaná és hirdetné.

En, aki a felvidéken lakom, aki a felvidék népét jól ismerem, bátran hirdethetem azt, hogy ami haladás a magyarság érdekében a felvidéken történt, azt mind céltudatos, okos bár eszközben gvenge kulturpolitikának tulajdonítom. Mert csak az sajnálatos, hogy ez a politika nem rendelkezik azokkal a pénzbeli segédesszűkökkel, amelyek mellett a magyar kultúra terjedését sokkal inkább előre lehet vinni. Mindentehz idő kell. Már pedig azt, ami több, mint egy évezreden át tót volt, mátl holnapra nagyará tenni nem lehet; legkevésbé lehet azzal a módszerrel amelyet Beksiós ajánl, amelynek azonban, hiszem, rajta kívül kevés támogatója lesz. En nem tagadhatom, szeretem a felvidéket, szeretem népét, szeretem hegyeit. Egy vagyok velük örömben, egy vagyok velük a bánatban. Nem mondom, hogy nem volna bánatunk, hogy nem volna súlyos közgazdasági bajunk, de van olykor ol kor örömrünk is. Hiszen nem utolsó dolog az sem, ha azt látjuk, hogy a felvidék intelligenciája emelkedik, hogy mintegy exportra dolgozik. Hiszen az igazságügyi kinevezéseknél elég sűrűn látuk, hogy a felvidéki fiatalok ber felviszi a legfőbb bíróságig. Pedig nem lehet felteni azt, hogy azért veszik be, hogy az ottani bírósá-

ság színvonalát rongta, hanem talán azért, hogy szorgalomra, fegyelmre szoktatott lelkületű olyan kölcsonhatást létesítsen, amely az állam üdvére szolgál. (Ugy van! Élénk helyeslés a jobboldalon.)

Vadnay Andor főispán szépen írja le az alöldi paraszt jellemét s azt a szabadságszeretet, amely a sík föld gondolatával mindenkiél veve születik. Ebből azonban nem következik, hogy a hegyi lakó szolgánp. Nem; csak az, hogy a hegyek közelebb hozták az embereket a fellegekhez, ez által többet gondolnak a mindenség urára, jámborabbak és a kötelességteljesítésben példásabbak. Ennek folytán, bárha a felvidék viszonyai sokkal mostohábbak az alvidékénél, bárha egyes göcponatok több egyén és sokkal több vegyes munkás van, nálunk, hála a gondviselésnek, a szocialista mozgalmak eddigéle ismeretlenek maradtak. En, t. Ház, a nemzetiségi politikának súlypontját a tanítóban és a papban talalom (Helyeslés jobboldal), de azt tapasztalom, hogy am a két tényező szerencsés keze és együttes működése sokszor a magyar nemzet javára megnyert, azt vagy a politikai község egyes alkalmazottainak, vagy az államkormányzat egyes alantak közegének oktalán, néha igazságtalan eljárása olykor megrontani alkalmas. Amikor pedig azt mondom, hogy a helyes kulturpolitika súlypontját a tanítóban és a papban talalom, ugyanakkor azt is mondom, hogy a tanítókat és papok nevelésére és képzésére hivatott intézeteket bizonyos foku állami ellenőrzés alá kell helyeznünk, azért, mert minden attól függ, miként nevelik a tanítókat és a papot. A tanítóképzők, a szeminariumok és a teológiai azok a források, amelyekből a haza ereje vagy gyengesége fakad. Ez intézetek, igaz, eminenter egyháziak, de ne feledjük, hogy állami érdekeket is szolgálnak, s mint ilyenek, bizonyos mértékben állami ellenőrzés alá vevendők. Ez intézetek igazgatóivá és tanáraivá magyar állam-eszme tudatóit áthatott oly lelkes tanerőket kell alkalmazni, akiknek vallási türelmessége és lángoló szerelmere a növendékek lelkületére példaadólag kihat, akik a magyar irodalom és történelem dicsősége által megtermékenyítve, ne ugynevezett napszámosokat, hanem a magyar ügy apostolait küldjék szét a hazába. (Élénk helyeslés a jobboldalon.) Ezzel a kijelentéssel nem állítom azt, hogy minden ily intézet, amgy állami ellenőrzés alatt nem áll, kötelességt önmagától nem teljesítendő, az állami ellenőrzés azonban majdnem mindenütt szükséges, de különösen nálunk, ahol, sajnos, az állam ereje az eggyessel, sőt egyes társulattokkal, testületekkel szemben mérhetetlen arányokban hatványozottak. Hiszen a magyar község már annyira agyon van fegyelmelve, hogy vagyoni és intellektuális érdekszféráktól eltekintve akár öröme, akár bánata, akár káromkodása akár keléseése már mind állami engedélytől függ. (Mozgás.) Csak éppen az ami pedig a jelen és jövő nemzedék hazaszeretétét van hivatva elősegíteni: az emittelt intézetek nélkülözök az állami ellenőrzést azért, mert azokat az egyes felekezetek létekenysége megközelíthetetlen bástyáknak veszi körül.

Még ma is találkozom oly jelenségekkel, amelyek a nemzetiségek által lakott vidékeken a féltékenyen őrzött békét és jó egyetértést megzavarani alkalmasak. E tekintetben legyen szabad a t. Ház becses figyelmét a Morva-bátárszéli iskolai viszonyokra felhívni. (Halljuk! Halljuk!) Ezek a viszonyok ma a magyarságra nézve felette ellenséges alakulás képét mutatják, ez oknál fogva a leghatalmasabb korrekctívumra szorulnak. A Morva-bátárszéli járásokban a pánszlavizmus a protestáns közép között egyre jobban terjed a minék oka abban rejlik, hogy a nemzetiségi agitátorok az ág. ev. egyházat és annak iskoláit politikai céljaik elérésére használják fel. A nyitrai evangélikus esperesség kerületében az ág. év. papok a szószéken, a tanítókat az iskolában rendszeresen izgatnak a magyar állameszme ellen. Mindezt a törvényneki által biztosított autonómia leple alatt tessik és így a magyar nemzet hagyományos türelmességével rutul visszaélnék.

Ezen iskolákban azt a gyermeket, aki valamely csinyt követ el, büntetésből néhány magyar szó bemagolására kényszerítik. Ilyen viszonyok között nem lehet esodálkozni azon, hogy ez a vidék biztos reuiguma mindazon notórius pánszlavoknak, akiket hazaelenes izelmek miatt az ország valamely részéből kikergettek, a hirdett nagy-röcei és turóc-szent-mártoni gimnáziumok volt tanárai annak idejében itt nyertek alkalmazást.

Mint ahogy pedig az ág. ev. egyház papjai és tanítói pánszlav üzemelt az autonómia földi és fegyelmi uton hozzájuk férni nem lehet, jobb, határozottabb expedien hiányában csak abban tudnék remédmiumot találni, (Halljuk! Halljuk! a jobboldalon.) hogyha a nemzetiségiségi vidék ama veszélyeztetett helyein mindenütt állami iskolák állítatnának fel. (Helyeslés a jobboldal.) Annál indokoltabb lenne ez az intézkedés, mert a nemzetiségi vidékeken eddig felállított állami iskolák dicséretes eredményvel működnek, amennyiben a legújabb statisztikai adatok szerint Nyitra vármegyében a tiszta tót gyermekek közül teljesen megtanult magyarul 18 százalék, fogyatkosan 22 százalék, vagyis összesen 40 százalék.

Nagyon természetes, hogy az állami iskolák léteítésénél a községek súlyosabb megterhelésétől el kellene tekinteni, mert a nemzetiségi vidékeken levő községek, majdnem kivétel nélkül, törzsvagyonnal nem bírók, szörványos hegyi községek, amelyek lakossága a nyári mezei munkában a gazdag Alföldön, vagy a fővárosi építkezéseknél napszámban keres meg a téro való kenyérét állami és egyéb terheinek lerovására szolgáló filléreit. Ezeket a községeket, amelyek — mondhatnám — állandó nyomorral küzdenek, nem lehet összehasonlítani a bőségre örvendő alföldi nagyközségekkel, amelyek az iskolaterhet könnyebben viselhetik. Nem lehet tőlük jogosan követelni azt, hogy tisztán önjerejükkel építsenek iskolákat, mert szegénységüknél fogva erre igazán képtelenek.

Ha ezeket az iskolákat azután ismétlő gaza-

sági tanfolyammal vagy gazdasági iskolákkal kapcsolják össze, az egyes empóriumokat képviselő vidéki városokban pedig középkori ipariskolák állítanak fel, ezek az intézmények — nézetem szerint — a magyarság érdekét lényegesen előmozdítják, mert tőrhető megérthetési mód biztosításával és a magyar nyelv elsajátításával az ifju nemzedékben önként ébred a hegyeletes érzés, amely a hazaszeretet meg-erősítéséhez vezet. A költségvetést elfogadom. (Élénk helyeslés jobboldal.)

Grót Zsoly János: A parlamentnek kötelessége szigoruan ellenőrizni azt, aki a magyar kultúra fejlesztése tekintetében felelős. A miniszter beszédeben, melyről programjának nagyszabású épületét előcsarnokaival, oszlopaival lerajzolta, megtalálta ugyan a nemzeti jellegű, de az épület tundamentumában nem találta meg az erkölcsi alapot. Kizárólag hazafias oktatás még nem elég a nemzeti kultúra fejlesztésére, vallásosság is kell lennie. A tanerők kiválasztásánál nem lehet elég súlyt fektetni a tanítókat és tanárokat nevelési rendszerére. A műveltség a szív és az ész harmonikus kifejtéséből áll. A mostani rendszer mellett pedig legelőbb az ész fejleszthetik egyoldaltan, de a szív művelése parlagon hever. Az állam nem képes eléggé egészséges alapot teremteni a nevelési rendszerben. Tanügyi kormányunk működésében az államosítás szándékát látjuk kifejődni. És felekezetiellküliségre törekszik. Kérdés, hogy a felekezetiellküliség hol találja meg nevelési rendszerében az erkölcs alapját? Az irók szép és jó fogalma csak az erős vallásos meggyőződésben talál erős támaszra. (Helyeslés a népparton.) Az intenzív vallásos oktatás szükséges, hogy egy oly generáció neveltessek, mely túrni és szenvedni képes. Ha a kormány felekezetiellküliségre törekszik, mi cimen avatkozik be az egyházak bülgyébe.

Ezután a katolikus autonómia kérdésére tér át. Ez oly régóta huzódik s mégis csak a keletkezés stádiumában van. Mindenki óhajtott a kérdés megoldását mégse halad az előre. Mi ennek az oka? Micsoda titkos tényezők akadályozzák meg a megvalósulását? Kicsinyes kérdésekben 24 óra alatt nyilatkoznak a miniszterek s ily nagy kérdésben mélyen halgatnak. Más vallásokkal szemben kulás és szabadvéü, de a katolikusokkal szemben megelégedezik a jó tulajdonságairól. A kormány kimutathatja most jóakarát a katolizmus iránt. Minden szükkebliség csak azt a meggyőződést kelti, hogy a kormány nem tartja a katolizmus megvédését a szabadelvűségnek megfelelőnek. A költségvetést nem fogadja el. (Élénk helyeslés a népparton.)

Dósa Endre: T. képviselőház! Az emberiség történetében időközönként egyes olyan eszme vetődik fel, amely megváltoztatja a kor szellemét és a nemzedékek művelődési irányát szabja meg. Az így uralomra jutott eszmék áramlata ellen nincs védekezés; át meg át árad az a közélet minden ágán és beveszi magát a magánélet legszentebb rejtekéibe, egyesít és szétválaszt, épít és rombol, a szerint, amint a nemzetek intézményei utját követik, vagy utjában állanak.

A lefolyt évszázad ilyen vezető eszméje az egységes nemzetek és ezekkel az egységes nemzeti kulturák kitépítése és kitéfésze volt. A német nemzeti kultúra erőteljes fejlesztésének vagyis volt a leghatásosabb eszköz a német nemzeti egység megteremtésében, az olasz nemzeti kultúra régi fényében való visszaállíthatásának reménye volt az olasz nemzeti egység elsődönöz mozgóat ereje, a francia, az orosz, az angol nemzeti sovinizmus mind csak az egységes nemzeti kulturák kitépítésének szükségérzetében leltek okait. A nemzeti lét üntudata — ez alapja és kiinduló pontja — már nemcsak az, amelyre a megelőző évszázadok művelődési folyamata tanított, nemcsak a tökéletesedés utáni vágy, hanem az az érzés, hogy a véges emberi élet a maga sajátosságában a maga különlegességével átvihető egy végtelen emberi életbe, a nemzetek életébe.

Az a művelődési szellem tehát, amelyet a lefolyt évszázad vezető eszméje honosított meg a nagy általános emberi érzések mellett, fel kellett, hogy karolja azon különleges sajátosságokat is, amelyek az egyes nemzetek jellegét alkotják; fel kellett, hogy karolja, mert a lefolyt évszázad a szabadság jegyében szűletett és a szabadságok természetesen kifolyása a korlátlan egyéni érvényesülés. A korlátlan érvényesülésnek történeti alapon fejtett pillógtt államokban kéttős hivatása volt. Egyrészt az államot megalkotott erőtnyezők összhangjának esoróbitatlan fenntartása, másrészt az egységes nemzeti társadalom fejlődésének biztosítása. E kéttős együtt egységet követel: teljesen kidomborodó alakját az örök egyennek, az egységes nemzetnek. Teljesen kidomborodó nemzeti egységet alkotni csak egységes nemzeti művelődéssel lehet. Azért a nemzeti művelődés az örök egyennek, a nemzetnek önérzete, öntudata, lelkiismerete. Azok az érzések, t. Ház, amelyek az emberiség talán jelentékeny részének művelődési irányát nemzeti alapokra fektették, eldöntötték jó időre az egymásután következő évszázadok közszellemét.

E közszellem követeli meg mindenütt, hogy az államok nemzeti alapon fejlesztessek és a nemzeti államok fejlesztése kívánja meg, hogy egy ország területén belül a kultúra, az általános művelődés mindenütt csak nemzeti legyen. Hanem ennek a nemzeti művelődésnek nemcsak irányzatában, nemcsak céljaiban, de eszközeiben is egyöntetűnek kell lennie, mert csakis így teremti meg a nemzeti művelődés az egységes közszellemet és csak az egységes közszellemnek lehet ereje érozottat, hogy mindenki, aki művelődését idegen nemzet szelleméből vette, benn a hazában azzal az idegen művelődéssel idegen lesz és idegen marad mindaddig, amíg művelődését a nemzeti közszellem nem hatotta át. (Ugy van! Ugy van! a jobboldalon.)

Ha szükséges az egységes művelődés azon államokban, amelyek faji egységet képeznek, ugy elke- rülhetetlenül szükséges a történelmi alapokon fejlődöt

poliglott államokban. Mert poliglott államokban a művelődés disszonanciája magával vonja az érzelmekek disszonanciáját és az érzelmekek disszonanciája nyitott seb, mely egyre sorvasztja az életet. Poliglott országban sem az egységes nemzeti művelődés, sem az egységes nemzeti közszellem nem feltétlenül okvetlenül a végletekbe menő nyelvi egység. Egy közös eszmény, közös feladat, melyet egy akaratral lehet tenni a korszellem áradatába, teremthet egységes nemzeti közszellemet, teremthet egységes nemzeti művelődést, a nékűl, hogy faji művelődést teremtené. (Helyeslés.)

Lehetséges-e az Magyarországon? Vajjon, ha a most egymással harcban álló kulturális törekvések irányzatai tisztázatlanok ha ez irányzatok egyeztetésében összhanghozatalában meglebbe itt is, ott is a komoly törekvés nem lehetne-e kijelteni mindnyájunk akaratával, erejével egységes nemzeti kultúrát? Örömmel hallottam tegnap a vallás- és közoktatásügyi miniszter ur beszédéből, hogy ő minden erővel az egységes nemzeti társadalom megteremtésére törekszik. Örömmel hallottam, mert ma az egységes nemzeti kultúrának mindenütt utában áll éppen a fajok szerint szétmarcangolt nemzeti társadalmak.

E szőmarcangolt nemzeti társadalomban egyre kísért egyrészt a faji felsőbbre való törekvésnek, másrészt a faji elzárkózottságnak vádja nagy gyanú. Mind a kettő a természetes fejlődésnek utját vágja el. Kinövés ez is, kinövés az is, de a kinövésnek a kölcsönös bizalmatlanság állandó harcába állítják ugyanazon haza gyermekeit és a harcunk első színtere az erdélyi részek. Azokban a törekvésekben, amelyek Erdély társadalmát mindinkább három faji társadalomra kezdik megosztani, a latin, illetve francia kultúra és a német kultúra harcolnak az egységes magyar nemzeti kulturális szemben. E törekvések mindinkább céltudatosak és irányzatok lesznek. Az eszmemenetel ez: (Halljuk! Halljuk!) Különleges nemzeti kulturál, illetve különleges faji elzárkózottsággal megteremteni a fajnak kollektív egységét és azután a kollektív faji egység erejével biztosítani a nemzeti kultúrának különleges irányu fejlődését. Ki emelne és ki emelhetne kiugrást a nemzetet megakotó faloknak kulturális haladásá ellen? De ennek a faji kollektív egységnek kifejtése, a nemzeti közszellem elemeire idegen nemzetek közszelleméből táplálkozás és ez az idegen nemzeti közszellem megbénítja az egységes magyar nemzeti kultúra egyesítő erejét.

A jobbagnál, hazafiasabbknál ma ez még csak védekezés az állítólagos magyar faji sovinizmus ellen, de a nemzetiségi sovinizmustól elkaputaknál ez már rendszeres támadás. Ez irányzatokra, e törekvésekre rávelem pillanatára pártunk vezérének fényes szövegét, a jog, a törvény és igazság szempontját. Vajjon a magyar faji kultúra kizárólagossága, vajjon a nemzetiségi kulturális elzárkózottsága és külön-külön irányban fejlődése megfelel-e a jognak, törvénynek és igazságnak?

Horváth Mihály mondja. "Ház, (Halljuk! Halljuk!), hogy Magyarország poliglott volt az események egész láncolatán alapul; az eseményeknek nemzetekről erőt Magyarország történe me egysége adott; e történe me egység a különböző ajku népekből egy nemzetet alkotott. Ennek a területnek egysége és magyarsága tehát elévülhetetlen történelmi jog. (Ugy van! Ugy van! a jobboldalon) Hogyan érvényesült e történelmi jog a leolyt évszázadok kulturális küzdelmeiben? Erdélyről szölok előbb, miután a harc ott élesebb volt.

Erdély történelme bizonyítja, hogy ott a volt rendi társadalomban az egységes nemzeti kultúra alapzatai már egyszer ki voltak építve. Ez egységes nemzeti kultúra a fejedelmi protektorátus alatt fejlődött és a nemzetalkotó telfogások kulturájának kölcsönhatásából és összhangjából állott. Kezdetben a szászok kulturája járt elől; a velük való tömeges érintkezés hamar kifejtette a művelődési egység szükségének érzetét a székelveken és a magyarokban is. Már a reformáció kezdetén az akkori egységes politikai nemzet tagjai: a szászok, magyarok és a székelvek művelődésüket egy és ugyanazon forrásból: az utrechti, jeni és heidelbergi egyetemről hozzák, de ez a német művelődés az akkor még egységes magyar nemzeti társadalomban teljesen áthonosult úgy magában, mint a tömegre való hatásában.

A közszellem, amelyből minden erő fakad, magává tett minden tudást és megvetette alapját az egységes nemzeti kultúrának. Meg volt a közös eszmény; meg volt a közös feladat, mert Erdély — politikai hivatásában a végigt a kelet és nyugat között — csak egy eszményt ismert: az állami és nemzeti önállóságot és feladatokról ez szerint szabta meg. A kulturális egység, mint nemzeti posztulátum, kiterjesztetett mindenikre, nemzetiségi törzsalakú és nemzetiségi létékenyekedés nélkül az állam minden lakójára. De ez a kulturális egység sem irányult egyik fajnak kiemelésére, vagy a másik fajnak elnyomására, ehhez a kulturális egységhez a szélsőségig vitt nyelvi egység nem követeitett meg.

Tehát Erdélyre nézve a kulturális egység alapfeladatainak mértéke történeti alapon kimutatható. Látjuk ennek nyomait a szoros értelemben vett Magyarországon is. Az a különbség, hogy Magyarországon a közélet nyelve a latin volt, nem tette latinná a magyar társadalmat. Az akkori műveltség kúlméza volt az oszupán, amely alatt ott rejlett a társadalom egysége, hanem annak nem volt ereje, mert nem volt célja sem. De mikor a politikai nemzeti egység felismerte önmagát és tudatára ébredt annak a nagy erőnek, amely az egységes közszellemben, az egységes nemzeti kultúrában van, igyekezett azonnal megadni kidomborodó alakját az egységes nemzeti kultúrának. Kit ne lelkesítenék ma is azon hazafias áldozatok, mikor 1836-ban a magyar Nemzeti Múzeum alapja javára 62 ezer forint alapítvány tétetik, mikor 1840-ban a magyar Nemzeti Színház az országgyűlés partfogására ajánlatuk és költségeire 40.000 forint szavattatik meg. Ki tette mindezt? Megtette ezt kizárólag a saját maga megerősítésével Verbóczy populusa. Az a nemesség, amelynek valamennyi nemzeti-ségi notabilitása abban az időben tagja volt, mintegy nyit és őszinte bevallásul annak, hogy az egységes politikai magyar nemzet kifolyásaként a magyar nemzeti társadalom egységes magyar kultúrát követ. Ez a kultúra fogja felelteszteni nemzeti egyéniségünket. Ily politikát vár a kormánytól is, mely iránt különben bizalommal viseltetik. (Zajos helyeslés és éljenzés jöbbséll.) Szónokot számosan üdvözlik.)

Boda Vilmos elismeréssel adózik a miniszternek azért, hogy tegnap felszóltat s irányt adott a vitának. Általában a kötségetvétel ellen nem igen van kifogása, de a folytonos személyszaporításnak már szeretnégét látni. Kevésli az üdöves korpódeket, amelynél még Romániában is többet adnak a tanerőnek. A magyar nyelv oktatásának ügyében melegen üdvözli a főváros közoktatási bizottságát azért, hogy kimondotta, hogy az elemi iskolákban a német nyelv tanítását mellözi. A nemzetiségi iskolákban a tanítók nagy része egyáltalán nem hajlandó a magyar nyelvet tanítani. A kötségetvétel nem fogadja el.

(Holnap! Holnap!)

Pichler Gyözö a házszabályokhoz kér szót. Több szabadelpvüparti képviselő letörülte a nevét, csak azért, hogy Páder Rezsőre kerüljön a sor. Ez a többség részéről trükk volt, hogy a vitának végét vessen. Kéri, hogy Páder beszédét balaszak el.

Gajari Ödön azt kéri, hogy tudja-e Pichler, mi az a trükk. Más pártan is előfordul az, hogy egy-két képviselő, aki szólasra irakozott fel, később letörülte magát.

Pichler Gyözö kijelenti, hogy a trükk kitéllettel nem akart senkit sérteni.

Páder Rezső kéri a Házat, engedje meg, hogy beszédét holnap mondhasa el.

Elnök a Ház hozzájárulásával az ülést holnap tíz órára tűzi ki. Napirenden lesz a közoktatási budget tárgyalásának tolytatása.

Az ülés délután fél kettőkor végződött.

BELFÖLD.

A szabadelpvüpart értekezlete. Az országgyűlési szabadelpvü part báró Podmaniczky Frigyes elnöklésével tartott mai értekezleten vita nélkül elogadta a honvédelmi tárca kötségetvételét, előadó Szerb György volt. Attért ezután az igazságügyi kötségetvétel tárgyalására, az előadó Emmer Kornél volt. Kubinyi György a fegyintézetű orvosok helyzetének javítására hirta föl a miniszter figyelmét. Plósz miniszter azt válaszolta, hogy amit adminisztratív uton megtehetett, megtörtént, több törvényváltoztatás nélkül nem lehetséges. Az értekezlet elfogadta a tárca kötségetvételét. Apénzügyi tárca kötségetvételét tárgyalták ezután. Neményi Ambrus előadása után. Mezei Mór a Klein Gyula graphikai táblázatainak bemutatása mellett bejelentette, hogy a Házban az örísi forgalom visszaállítása érdekében fel fog szölokálni. Degen Gusztáv a sopronmegyei börtormelök ügyét ajánlotta a miniszter figyelmébe. Lukács miniszternek e kérdésre vonatkozó megnyugtató válasza után a tárca kötségetvételét elfogadta az értekezlet.

Tárgyalás alá került ezután az Adria tengerhajózási társasággal kötött szerződés beicikelyezéséről rendelkező törvényjavaslat, melyet az előadó részletes indokollással elogadásra ajánlott. Lévy Lajos kívánatosnak tartaná, hogy a szerződéssel kapcsolatban tegye meg a kormány az első lépést a kivándorlási ügy szabályozására. Györffy Gyula óhatnáta, hogy az Adria tartására a kormánynak lényeges és döntő befolyás biztosítsák. Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter a szerződés beható megvilágítása után az előtte szölok felszólasaira azt válaszolta, hogy a kivándorlási ügy ellenőrzése és szervezése tárgyában a kormány tervszerűleg kíván eljárni, továbbá, hogy a szerződésben vannak dispoziók, amelyek segítségével a kormány kellő befolyást gyakorolhat a társaság tartására. Az értekezlet ezek után elfogadta a törvényjavaslatot. Vézül gróf Tisza István bejelentette, hogy a belügyminiszterhez közelebb interpellációt szándékozik intézni a kibazasatási egyesületek jogi viszonyai tárgyában. E bejelentés tudomásul vételével az értekezlet véget ért.

KÜLFÖLD.

Osztrák parlamenti bajok. A bécsi parlamenti körökben, mint tudósítónk jelenti, nagy aggodalommal néznek a Reichsrath szerdai ülése elé, mert nagyon valószínű, hogy a parlament végkép felmondja a szolgálót. A nehézséget az okozza, hogy a csehek ragaszkodnak ahhoz a követelésükhöz, hogy interpellációk cseh nyelven kerüljenek a jegyzőkönyvbe s németre fordításuk meg se legyen engedve. Másrészt az a joga az elnöknek okoz bajt, hogy megezenzurázhatja az interpellációkat. E második nehézség elhárítására a néppárt azt a követítőt indítványt terjesztette

gróf Vetter elnök elé, hogy a szerdai ülésen jelentse ki önként, hogy a megezenzurázott passzusok is felvételnek a jegyzőkönyvbe.

Milán király temetése.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Bécs, február 15.

Milán király holttestét ma délután szentelték be és kísérték a pályaudvarra katonai pompával és az uralkodóház tagjait megillető szertartásokkal a közönség örísi részvételével mellett.

Kevéssel 3/4 óra után megjelent a szerb-orthodox templomban Petrovics ezredes és Franaszovics tábornok, a szerb király első hadsegéde, királya képviselőtében, továbbá Krisztics szerb követ a kötségetvétel, a diplomáciai kar, Goluchowski, Kállay és Kriehammer közös miniszterek, gróf Széchenyi Gyula, a király személye körüli miniszter a magyar kormány képviselőtében, Koerber osztrák miniszterelnök, továbbá az udvari és állami méltóságok, az osztrák Reichsrath két házának elnöksége, a tábornoki kar, a helytartó, a polgármester és mint helyettes főudvarmester, gróf Zichy Jenő. Nemsokára azután megérkeztek Ferenc Ferdinánd, Ferdinánd Károly, Lipót Salvátor és Eimer főhercegek, Ernő Agost cumberlandi herceg és a román király képviselőtében Ezeacu őrnagy.

Négy óraker oadarkezett a király, akit Brankovics patriárka tisztelettel üdvözölt, feléje nyujtva a feszületet, amelyet a király megcsókolt. Az uralkodó azután a papság nyomában és a főhercegektől és a többi előkelőségektől kísérvé, be ment a templomba, ahol Brankovics patriárka fényes segédlettel ünnepiesen beszentelte a halottat.

A szertartás befejeztével a koporsót a halottaskocsira tették, amely elé hat fekete ló volt fogva. A kocsorokkal borított halottaskocsi azután megindult az államasut pályaudvarra felé.

A király, Petrovics ezredes és a többi előkelőségek gyalog kísérték a koporsót a Vothgassén át egészen a Rennwegig, ahol megvárták a menet elhaladtát és azután hazamentek. Az egész uton katonaság állott sorfalat.

A pályaudvarig csak azok kísérték a holttestet, akik Krusedolba is kísérik, továbbá a kirendelt udvari tisztviselők. A pályaudvar előtt komornyikok vették le a koporsót a kocsirol és a kulönvonatra helyezték, amely aztán lassan elindult.

Feltűnt, hogy Petrovics ezredes és Franaszovics tábornok, Sándor király két képviselője, mindjárt a beszentelés szertartása után eldövezt s egyikük sem kísérté a halottat egy lépésnyire sem.

Bécs, február 15.

Tudvalevőleg Krisztics szerb követ azt a rendeletet kapta Sándor királytól, hogy a szerb állam nevében foglalja le Milán holttestét és lakását. Ez azonban elmaradt, mert tudat adták neki, hogy ez ellenkezik az osztrák-magyar-monarkhia és Szerbia közt fennálló egyezményvel, továbbá, mert Milán bécsi lakos volt és így lakása nem exterritoriális. A hagyaték-fölvételt nem a követ teljesítette, csak mint tanu vált jelen.

Bécs, február 15.

Milán királynak Ferenc József királyhoz intézett levelét megmutatták Krisztics bécsi szerb követnek és Petrovics Lázár szerb ezredesnek. A levél borítékján ez állt: Halálom után felhontandó.

A levélben határozottan bennfoglaltatik az a kívánság, hogy a holttestet ne vigyék Szerbiába. A szerb király kiküldöttje kérte e végrendekezés megmástitását, de a király erre nem volt rábirható és teljesíteni kívánta Milán végso akaratát, amelyről egyébiránt ő is csak a levél felbontása után nyert tudomást. A Bécs és Belgrád közt folyt sürgős tárgyalás bizonyítékul felhozák, hogy úgy a bécsi szerb követ, mint Sándor király adutána még tegnap délelött úgy nyilatkoztak, hogy még nincs elhatározva, hol helyezik el örök nyugalomra a halottat. Csak a hadsegédnek a királlyal volt kihallgatása után lett nyilvánvaló, hogy Ferenc József ő felsége nem áll el az elhatározásától.

Belgrád, február 15.

Udvari körökben az a hir van elterjedve, hogy Sándor király a jövő héten a legszigorúbb inkognitóban, kis kísérettel Krusedolba utazik, ahonnan rövid tartózkodás után visszamegy Belgrádba.

Belgrád, február 15.

Itt általános az elégedetlenség amiatt, hogy Milán királyt idegen földön helyezik örök nyugalomra s holttestét nem hozzák haza. Ennek az elégedetlenségnek, melyet forrongásnak is bizvást mondhatni, maga a kormány az oka, mert nem nyíltan színt vallani, sőt tétlenül nézte, mikor a programot megállapították, mely szerint Milán király Belgrádban lett volna eltemetendő. Az ország minden részéből érkeztek küldöttségek Belgrádba a temetésre. Elhitették a néppel, hogy

a holttest csütörtökön reggel érkezik Belgrádba és hogy két napig az új királyi konak tróntermében lesz kitéve. Majd megváltoztatták a programot és szombaton reggelre állapították meg a koporsó megérkezését. Mikor azután a közönség tudatára ébredt annak, hogy mily csuf játékok tűznek vele, teljes erejével kitört a zugolódás. Jellemző különben, hogy a posta a külföldi lapokat három napig nem hordatta ki.

Belgrád, február 15.

Ma délután Milán királyért a székesegyházban istentiszteletet tartottak, melyen jelen voltak: Sándor király, az udvari személyzet, a miniszterek a tisztikar, a hivatalnokai kar, vidéki polgári és katonai küldöttségek. A templom belül feketével volt bevonva. A falakon az elhunyt emlékére küldött számos kosoru volt felaggatva.

Karlóca, február 15.

Ma ideérkezett Klein, a horvát-szlavon tartományi kormány igazságügyi osztályfőnöke, Gyurkovics Péter, Szerémsvármegye főispánja és Bedekovics Károly a m. kir. horvát-szlavon csendőrpáncsnokság parancsnoka. hogy megtegyék a kellő intézkedéseket Milán király temetésére. Holnap ideérkezik gróf Khuen-Héderváry bán is, hogy megvárja Milán holttestét. A bán jelen lesz a krusedoli temetésen is.

A holttest holnap érkezik ide. Fogadására és Krusedolba való átszállítására már megtették a kellő előkészületeket. A temetésen Khuen-Héderváry bánon kívül, hír szerint, Krisztics bécsi szerb követ a követtség négy tagjával, továbbá az e végre kiküldött udvari bizottság kiküldött tagjai és dr. Toepfer, az elhunyt király orvosa, is jelen lesz. A koporsót kísérő személyek és a koszorok Krusedolba vitelére külön kocsikat rendeltek.

A szerb kormány táviratilag utasította a szerb királyság összes külföldi képviselőit, követeit és konzulait, hogy székhelyeiken Milán király lelke üdvéért szombaton, február 16-án, gyásztisztiszteletet tartsanak. A budapesti szerb főkonzulátus holnap, szombaton, d. e. 11 órakor tartja gyászünnepélyét a zöldfa-utcai szerb templomban. A főkonzulátus a rekviemre meghívta a magyar kormányt, a polgári és katonai hatóságok fejeit, az idegen államok budapesti képviselőit, továbbá a *Nemzeti Kaszinó* és az *Országos Kaszinó* elnökségét. A templomban testületileg jelennek meg a konzulátus tisztviselői és a budapesti szerb kolónia tagjai.

Milán király holttestét az éjjel szállították el Bécsből a krusedoli kolostorba. A halottszállítást különvonat egyik budapesti pályaudvart sem érintette, hanem a rákosi rendező pályaudvarról egyenesen a zimonyi vonalra tért át a vonat.

Eduárd király trónbeszéde.

Budapest, február 15.

Az angol felsőház — szokása szerint — a trónbeszéd meghallgatása után nyomban megkezdte tegnap a felirati vitát s mindjárt egy ülésen el is végezte. A délatrikai háborúról folyt az igen rövid diskusszió, melyben Lord Kimberley aggodalmait fejezte ki a hadjárata vonatkozásában, de ő is azt az angol álláspontot foglalta el, hogy első dolog az ellenség ellenállásának megtörése. Salisbury kormányelnök válaszában a trónbeszéd rideg nyelvezetét követte, midőn a boerok esztelen ellenállásáról beszélt. Ami egyébként a trónbeszédet illeti, az nem találkozott az angol sajtó tetszésével sem. A lapok nem tesznek kitógást a délatrikai passzus ellen, de másútlónban a legtöbbjük szívtelennek tartja a trónbeszédet és sehoh sem látja benne a király iniciatívájának valóminő nyilvánulását. A Daily News egyenesen azt mondja, hogy a trónbeszéd ingadozó, hatástalan és ki nem elégitő.

London, február 15.

A rendőrség tegnap a parlament megnyitása előtt azt a hírt kapta, hogy Eduárd király ellen merényletet akarnak elkövetni. A rendőrség megket-tőztette az örököt azokon az utakon, amerre a király a parlamenthez vonult. A kormány legközelebb indítványozni fogja a parlamentben, hogy a király civilistáját félmillió fontra emeljék.

London, február 15.

Salisbury így fejezte be a felsőház tegnapi ülésén beszédét:

A hadviselés módját majd akkor fogjuk megvizsgálni, ha a szakértők visszajönnek Dél-Afrikából. A fanatikusok nincsenek olyan sokan, mint amilyen lármások. Az anyaországban ócsárlásuk nem aggaszt: Dél-Afrikában azonban ez azt a benyomást keltheti, hogy nem értünk egyet céljainkra néve. Amíg ez a benyomás meg nem szűnik és az

ellenség azt hiszi, hogy nagy párt van Angliában, amely azt az irányzatot követi, attól tartok, hogy az ellenségnek lesz indító oka folytatni az esztelen ellenállást, amelyetól nincs mit remélnie, de igenis várhat pusztulást és nyomort. Az e miatt keletkező vérontásért és pusztulásért való felelősségnek egy része azokat terheli, akiknek eljárása olyan reményeket keletkezett, amelyeket mindenki, aki a dolgokat ismeri, alaptalanoknak tart.

A ház ezután elfogadta a feliratot és elnapolta ülését.

London, február 15.

Campbell-Bannerman az alsóházban kijelentette, hogy támogatja ugyan a kormányt szükséges hadi intézkedéseiben, de azt kívánja, hogy a boeroknak határozott ajánlatokat tegyenek.

HIREK.

Cél, a tüköruveg!

Az éhezők ezrei ma délután romboltak és pusztítottak; a gyászos támadásról részletesen beszámol más helyütt a tudósításunk. Rendben indult el a tüntetésre az óriási tömeg s az éhezők csak egy cselekedtek, mint a jóllakottak: politizáltak. A forradalmi jelszó jogot követelt, jogot a népek, a politikában való részvétel jogát. Egyébre nincs is szükség, le a kenyérbállal, az inséges-bizottságokkal. A köruti bérkaszányák nem zúgták vissza, hogy megadjuk a jogot, csikorgó hideg is volt, a tömeg dübbe jött. Semmi válasz? A kendőteket se lobogtatjátok? Jó, hát leszámolunk. A bünt kövesse a büntetés. És valahány kávéház előtt elhaladt a tömeg, a ragyogó tüköruveg-óriások csörömpölve hullottak az aszfaltra. Szegény kávéosk, szomorú napjuk van ma, ezrekbe megy a kárjuk, mert a biztosító társaságok nem fizetnek büntetések esetén. A tündöklő New York kávéház hatalmas ablakát most, éjnek idején, tákolják össze; a közönség elmaradt, mert az idő is a tüntetők mellé állt, a szél átjárja a kávéházat. A Kerepesi-ut, a Múzeum-körut kávéházai szintén szomorúak. A tél beállta óta ezek a derék kávéosk naponként odaadták az ő nehéz munkával megkeresett filléreiket, ki ahogy tehette, az éhezőknek. A New Yorkban karácsony este láttam a gyönyörű ünnepe, háromszáz szegény vacsorázott a gazdával, akinél egész éven át nyolc szegény kap reggeli- és vacsorakávént naponként. És most szomorú a gazda, busan nézi a tüköruvegeket, az üvegszilánkoktól kérdezi: — megérdemeitem én ezt? Vigasztalják, hja, ez a tömeg itélete, az éhezők igazsága.

A tömeg itélete? Hogyan, hiszen szavallják unos-untalan, hogy a tömeg az igazságos bírő, a közhangulat az abszolút igazság, a paragrafus csak a hatalmasok fegyvere? Akik ma délután rombolva itélkeztek, vad és számalomraméltó, indulatos és mégis együttérző bírák voltak. Bírák, akik éhségükben elhatározták, hogy büntetni fognak és a külső várostársaságokban tele rakták zsebeiket kövel, hogy végrehajthassák majd az itéletüket.

Egy nagy tudós tüzes és bátor ideákkal teli könyvében olvastam a minap a büntetés igazságosságáról. Egyedül a célszerű büntetés igazságos; csak az a büntetés célszerű, amely nagyobb rosszat hárít el, mint amekkorát okoz és az igazságos büntetésnek mindig annak a legkisebb rossznak kell lennie, amely még alkalmas a bűnöknek a jövőben való kisebbítésére, meggátolására. Célszerű volt ez a mai büntetés? Célszerű csak annyiban volt, hogy ezentul a tömeg elvonulása előtt le fogják bocsátani a vasredőnyöket. A tüntetők között sok tanult, fegyelmezett elméjű szerencsétlen volt, ezek talán azt mondhatták, hogy a tüköruvegek majd megnyitják az adakozások véghetetlen sorát. Dilemmába visz azonban ez az érvelés. Hiszen a csatakiáltás azt mondja, nem kell kenyér, nem kell könyörödomány. A jogok kiterjesztését pedig csak nem várják a tüköruvegektől? Azt is mondják azonban: — meg akartuk

mutatni, hogy vagyunk és hatalmasok vagyunk. Az éhezők csoda-e ha nem látnak tisztán és azoknak mutatják, hogy vannak, akik úgy is tudják, akik segítik őket, akik velük éreznek? A kaputos szegényekre törtetek ma, talán az egyenlőség nevében, hogy legyenek ők is egészen szegények. Ehések tartottak ma statáriumot, talán csak azért, mert az éhség mellé is kell izgalom. Igazságot a célban, a kivitelben nehéz itt találni, — hogyan van mégis, hogy a sajnálkozásból és a szánalomból a rombolóknak is jut? Pedig ahogy elköltöttük az ebédünket, a pikoló mellett megesküszünk a becsületünkre, hogy tántoríthatatlan hivei vagyunk az igazságnak, az okosan értelmezett igazságnak, amely az érdekek összeütközése esetén úgy dönt, hogy mennél kisebb fájdalom és mennél nagyobb öröm jusson az emberiségnek. Ime, az örök igazság, az éhség ledönti az alap-tételeket, szétzuzza az elméleteket. Mint ahogy szétzuzza a szegény, szerencsétlen emberek ablakait.

(H-n)

Budapest, február 15.

— BUDAPESTI NAPLO. Február 15-én

uj előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— Az angol király: pár utja. Londonból jelentik, hogy a királyi jakt tegnap azt a parancsot kapta, hogy legyen készen a királyi párnak Németországba és esetleg Dániába való utazására.

— A cár ajánléka. Washingtonból jelentik, hogy Cassini orosz követ a cár nevében ajándékkal egy albumot nyújtott át Mac Kinley elnöknek, amely a cár koronázásáról fölvet képeket foglalja magában. Az elnök megkérte Cassinit, hogy adja át köszönetét a cárnak.

— Merénylet Eduárd ellen. Amikor az angol király tegnap a parlamentbe vonult a trónbeszéd megtartására, az emberek talán nem is vették észre, hogy kétszeres órszemek vigyáztak az utvonalra. Ennek nagy oka volt. A londoni rendőrséget ugyanis, közvetlenül a parlament megnyitása előtt, arról értesítették, hogy a király ellen merényletet terveznek. Hogy mennyiben felel meg ez az értesítés a valóságnak, azt most nagyon buzgón nyomozzák Londonban.

— Francia írók Jókainak. A párisi francia írók társasága (Société des gens de Lettres) egy gyönyörű művi ezüst emlékéremmel lepte meg Jókai Mórt, amelyet egyenesen az ő tiszteletére készítették. A medallion egyik lapján a Köztársaság remek kivitelei domborműve látható a következő körirattal: République Française. A másik oldalán pedig babér- és cserkoszoru között ez a körirat: Société des gens de Lettres, Comité — Hommage à Maurice Jókai. 1900. A szép emlékéremet Jókai most kapta meg Párisból.

— Március tizenötödike. A főváros hazafias polgársága — mint minden évben — úgy az idén is megünnepli március 15-ikét. Az ünnep módozatainak megállapításával tegnap este foglalkozott a budapesti asztaltársaságok központja Klein Pál elnöklésével. A gyűlés elhatározta, hogy március 15-én a szabadság ünnepe este a József főherceg szállóban szalakomát rendez, amelyre meghívja a főváros összes hazafias egyesületeit a törvényhozási függetlenség párti tagjait és az egyetemi polgárságot.

— Hódmezővásárhely népessége. Hódmezővásárhelyen befejezték a népszámlálás munkálatait. Eredménye az, hogy Hódmezővásárhely város lakosainak száma 62.257, s így a város népesség földgában az ötödik helyet foglalja el az ország városai közt. A város lakosai kizárólag magyar a kuaknak vallották magukat, csak két nevelőndő mondotta magát német anyanyelvűnek.

— A kínai követ. A kínai követ eddig arról volt híres, hogy soha sem mondta ki, amit gondolt. A szóban forgó kínai követ pedig arról, hogy nagyon is kimondta. A nemzetközi diplomácia legelső-kimondóbb tagja Vutingfang washingtoni kínai követ, akit a napokban megmivittak az Otis tábornok tiszteletére rendezett bankettra. Ez az Otis tábornok a Filippi-szigeteken kínaiellenes politikát üzött s így Vutingfang a szives meghívásra levéllel felelt. A levélben megírta, hogy nagy szolgálatot akar tenni a bankett-rendezőknél avval, hogy nem megy el. Ha elmenne, hát olyan dolgokat mondana el, hogy neu köszönnék meg s így jobbnak látja otthon maradni.

— **Vilmos császár és Cambon nagykövét.** Vilmos császár ugyan békülékeny kedvében van mostanában, mégis nagy meglepetésnek mondható az a kis dialógus, amelyről a *Gaulois* számol be. Eszerint Vilmos császár és Cambon francia nagykövét között Windsorbán, Viktória királynő temetése után, a császár ezekkel a szavakkal fogadta a nagykövetet:

— Ohajtom, hogy mindenki vegye tudomásul azt, hogy nagyon szeretem Franciaországot és sohasem engedném meg, hogy bárki is megtámadja.

Paul Cambon erre így felelt:

— Készönöm felséged jóakarátát és azt a megjegyzést bátorodom tenni, hogy Franciaország békés állam. De ha bárki is megtámadná, meg fogja védelmezni magát a mások segítségére nélkül is.

— **Az angol király civillisztája.** Londonból távirozta tudósítónk, hogy *Edvár* király civillisztája tetemesen nagyobb lesz, mint volt *Viktória* királynőé. A kormány a civilliszta emelését azzal fogja megokolni, hogy a királyi civilliszta 63 év óta maradt a régi és nem növekedett a brit birodalom megnagyobodása következtében, és hogy ezután a korona sokkal inkább fog szerepelni, semmint *Viktória* királynő uralkodása alatt. A civilliszta növesztése előreláthatólag nagyobb vitát fog támasztani a parlamentben.

— **A „rémhülés.”** Egy kolozsvári lapírtásunk azt akarja, hogy így nevezzük ezentúl az *influenzát*. Ez az új szó nekünk nem valami zengzetes, majd meglátjuk, hogyan él meg. Mindenesetre azonban aktuális, akár idegen szóval, akár magyarul mondjuk ki ezt a most — fájdalom — igen divatos nyavalyát. Orvosság eddig nem nagyon volt rá, most olvasunk először arról, hogy valaki megpróbálta egy csapásra alaposan kikúrálni ezt a kellemetlen betegséget. A *Lancet* című angol orvosi szaklap ajánlja ezt az új orvosságot. A neve *Alstonia constricta*, vagy magyarul: ausztráliai keserűfahéj, vagy még magyarul: rost-fahéj. Ez a növény Ausztráliában terem, családi körülményeit tekintve a kutyatejfélekhez tartozik, ami rokonságnak igazán nem előkelő. A növényben az *alstonin* nevű vegyi anyag az, amivel az orvosok az influenzát gyógyítják. Az *alstonin* viszont ismét két igen előkelő tulajdonsággal rendelkezik. Az egyik az, hogy igen drága, grammja két forintba kerül. Másik tulajdonsága az, hogy utalatosan keserű. Hatása főleg abban nyilvánul, hogy a bőrt és a veséket működésébe hozza. Az angol orvosok, akik eddig kísérleteztek vele, sokat várnak az új orvosságtól. Hogy mi, szenvedő emberiség, mennyit várunk tőle, azt talán mondani se kell. Európának manapság nincs elterjedtebb nyavalyája, mint ez. Rosszabb van, de népszerűbb nincs. Olyannyira népszerű, hogy az ember bármikor hajlandó bármely náthát, főfájást, sőt még egy kis kedvetleniséget is influenzának nevezni. A legnépszerűbb betegség, amelylyel szemben mindenki hipochonder. És az influenza már elérte ezt a népszerűségi fokot...

— **Pálmay a szegény gyermekek között.** Gróf *Kinsky* *Pálmay* ilka ma délelben meglátogatta a fővárosi szegény gyermekert-egylet Akáfa-utcai házát, ahol az egyesület elnöksége, élén *Gríz* Sándorral fogadta. A művész nagy élvezettel hallgatta az apróságok szavaltát és örömmel nézte játékaikat. Megtekintette ezután az ebédelt, ahol éppen akkor a gyermekek egy része étkezett és a többi helyiségeket is. A grófné elismeréssel nyilatkozott erről az intézményről, amelynek szerinte még a külföldön sincsen párja. Végül kijelentette, hogy az egyesületnek mindenkor szívesen áll rendelkezésére és bármikor hajlandó az intézet javára rendezendő hangversenyen közreműködni.

— **Ajándék Párisból.** A párisi kereskedelmi és iparkamara egy szoboresportozatot ajánlott föl ajándékképpen a cárnak. Valami sok igazság nem lesz a műben. A cár a fialak, jobb-ján a Béke géniuszával, a géniusz pedig a francia kereskedelem és ipar allegorikus alakjával ölelkezik. A csoportozatot *Achar* párisi szobrász mintázza s már el is készült a munkájával. Másfél-méter magas lesz az egész s bronzba öntik.

— **Cáfolat.** Bécsi lapoknak avval a hírével szemben, mintha a közös külügyminisztérium nevében *Milan* király ravatalára fekete-sárga szalaggal díszített koszorút tettek volna, illetékes helyről kijelentik, hogy annak a koszorúnak fekete szalagja volt.

— **A legelőkebb éremgyűjtő.** Berlinből távirozozták, hogy *Inhoff-Blumer* winterturhi numizmatikus, akinek éremgyűjteményét tavaly a királyi múzeumok megvették, a Királyi Tudományos Akadémiának 100 000 frankot ajándékozott numizmatikai munkálatait céljaira.

— **Öngyilkos kadét.** Bár *Manteuffel* Ervin kadét, mint *Karlsruheből* jelentik, Berlinből *Karlsruheb*be utazása közben a vasúti kocsiiban agyonlőtte magát.

— **Egy bécsi egyetemi tanár halála.** *Natterer* Konrad, a bécsi egyetemen a vegytan rendkívüli tanára ma délelött laboratóriumában váratlanul meghalt. *Natterer*, aki mindössze 41 évet élt, a bécsi tudományegyetem megbízásából örökbecsű tudományos kísérleteket tett.

— **Kevesebb ügyosztály.** A harmincas bizottságnak az a feladata, hogy valamiképpen rendet teremtsen a főváros háztartásában. A bizottság dolgozik is, majd küsül, hogy milyen sikerrel. Azt azonban el kell ismerni, hogy nehéz a munkája. Sok esztendő mulasztását kell megreperálnia és sok avatatlanságot kell helyrehozni. Ha nem fog minden sikerülni, annak az okát a viszonyok rendezetlenségében kell keresni első sorban. — A bizottság tegnapi ülésén *Polóny Géza* azzal az indítvánnyal állott elő, hogy két tanácsí ügyosztályt szüntessenek meg. Az egyik a vasúti, a másik a jogügyi osztály. Azonkívül még a következőket javasolja:

A hivatalos órák új beosztása. A közszégi kötelékbe való felvétel rendezése, a vagyonáltalások s munkálatok beözönlésének a megakadályozása. A szemét és hófuvarozás rendezése s a szerződés lejártáig a házi kezelés előkészítése. A kórházi főorvosok fizetésének a leszállítása, a családi sirbontok árának a felemelése a kórházi szállások rendezése, házi gyógyszerár felállítása. A közegészségi intézetek összevonása s a tisztí főorvos és a kórház-igazgatónak az ügyosztályba való bevonása. Az alapoknak s az alapkezelésével megbízott számvevőségnek megszüntetése. A hirdetésügy szabályozása. A házi nyomda jobb kihasználása. A gazdasági hivatalnak az ügyosztályba való beolvasztása. A szolgák számnak apasztása. A Vigadó átalakítása és bérbeadása. A számvevőség és mérnöki hivatal decentralizálása. A holt kéz közszégi pótléka. A demontalon kívül lakó tisztviselő lakáspénzének a megszüntetése. Az értékelkedési adó behozatala. A gázgyár megváltása. Az üzemek anyagának olcsóbb beszerzése. Vásárosarnok helyett földött vásárhelyek építése. A szőlőtelep s mértékhatároló hivatal megszüntetése. A vásárpénztárnak házi kezelése. A terjedékek rendezése. A középítkezések pályázat útján való végrehajtása. A tanítóknál fizetések leszállítása, a tanítók működésének jobb kihasználása. A felsőbb iskolákban a lekepező-mentességek eltörlése. Az előjárások s tanács közötti viszony rendezése. A kerületi választmányi tagok megbízása, hogy az összes közmunkákat ellenőrizzék. Az ügymenet egyszerűsítése. A segédhivatalok beolvasztása, a tanács munkakörének az apasztása. A kézbesítésnek posta útján való eszközése, a „Vásárosarnoki Értesítő” megszüntetése s a szabályrendeletek kiadása.

A bizottság a javaslatokat tudomásul vette s azok összeállításáért *Radocea János* indítványára *Polóny Géza*nak köszönetet szavazott.

— **Az olasz flotta Toulonban.** *Párisból* jelentik: Az olasz flotta április 6-án érkezik a touloni kikötőbe, ahol három napig fog horgonyozni. *Beaumont* francia altengernagy és *Michelet*, Toulon város polgármestere, már megállapították az ünnepélyes fogadtatás programját, amelyet az olasz flotta tiszteletere rendeznek. Egy disz hajóraj, amely mostanában *Villefranche* környékén gyakorolozik, e hó végén Toulonba érkezik, ahol a fogadtatás alkalmával a kikötő bejáratánál fog sorfalat állani. Egyuttal részt is vesz *Loubet* elnök díszszemléjén, aki a kikötőben egybegyűlt francia és idegen hajók fölött fog szemlét tartani. Az ünnepélyes alkalomra egy ideiglenes csarnokot építenek, ahol az idegen tengerésztisztek tiszteletere nagy táncosélyt rendeznek. *Loubet* elnök kíséretében lesznek *Waldeck-Rousseau* miniszterelnök, *Laussan* és *Delcassé* miniszterek és *Bienaimé* tengernagy, a minisztériumi tengerész-osztály főnöke. E hó 26-án a touloni polgármester, a város tanácsosainak kíséretében *Párisba* utazik, hogy *Loubet* elnököt a fogadtatási ünnepélyre meghívja. Minden valószínűség szerint több állam is elküld egy-egy hadihajót a touloni ünnepélyre. A spanyol hadügyi kormány már intézkedett, hogy arra az időre egy-egy cirkálóhajó menjen a touloni kikötőbe. A *Bayan* és a *Cezarevics* orosz hadihajók parancsnokai ugyanilyen értelemben kaptak rendeletet.

— **Házasság.** Dr. *Gleichman* Lajos, fővárosi ügyvéd eljegyezte *Blau* Dávid temesvári szeszgyáros leányát, *Blau* Elza kislányt.

Dobay Ambrus törvényészi hivatalnok, tartalékos hadnagy e hó 19-én esküszik örök hűséget a *Kalvin-téri* református templomban néhai *Rácz* Sándor pósta- és távirtdalószt, a vasúti tisztjező tanfolyam tanára és neje születési *Stocker* Róza leányának, *Anticának*.

Pásztor Annát, *Pollák* Mór kereskedő leányát eljegyezte *Hönig* Márton fiatal mészáros-mester Nagyváradon.

— **Israellai istentisztelet.** A pesti israellai hitközség dohányutcai templomában a péntek-esti istentisztelet további intézkedésig öt órakor kezdődik.

— **Tankönyvek.** A tankönyvírásnál jobb foglalkozás alig van Magyarországon. Kifizetődik gyönyörűen. Mert nem annyiféle tankönyv kell a mi iskoláinkban, mint ahányféle tantárgy van, hanem még ennél is több. A gyermekek kezébe minduntalan más-más tankönyvet adnak s amelyikből félévig nagyon böles dolgokat lehet tanulni, abból a másik félévben veszedelmes tanokat szív magába a gyereklélek. Ennek el kell dobni az ilyen ábc-t s amolyant kell venni helyette.

A hivatalos lap mai száma *Wlassics* miniszter rendeletét közli, amely az iskolai könyvek folytonos változtatását tiltja és hibáztatja. Az érdekes és régóta várt, üdvös rendelet így szól:

Tudomásomra jutott, hogy a tanítók, illetve tanítótestületek több helyt gyakorta változtatják az intézetekben használatos kézikönyveket, minek következtében ezen iskolák egy-egy osztályában minduntalan más-más kézikönyv kerül a gyermek kezébe. Minthogy azonban a gyakori tankönyv-változtatás egyrészt a tanítás sikerességét veszélyezteti, másrészt meg az iskolázott szülőket és az iskolaiönntartó községeket anyagilag is sújtja: illohván a tanfelügyelőséget, hogy a tankönyvek megbírálása, engedélyezése és használatba vétele tárgyában az 1946—96. éinöki szám alatt kelt rendelettel kiadott szabályzat 14. §-a értelmében komolyan figyelmeztesse a vezetőse alatt álló állami és államilag segélyezett közszégi iskolák tanítóit, illetve tanítótestületeit, hogy az intézetekben használatban lévő egyes tankönyvek megváltoztatására nézve csak szoros kivétellekpen és csak az esetben tegyenek javaslatot, ha a behozandó új tankönyv nyelvi, tárgyi és didaktikai tekintetben határozottan jobb, mint a régi.

— **Drótnélküli — telefon.** A drótnélküli távíró után a drótnélküli telefon feltalálásán török a fejüket a feltalálók. Egy *Tadé* nevű francia tengerésztiszt foglalkozik a kérdéssel s már tett is találmányával kísérleteket a *cherbourg*i kikötőben. *Bienaimé* tengernagy alapos tanulmányozás tárgyává tette a találmányt, s nagy elismeréssel nyilatkozott róla.

— **Spiritisták fogságban.** Az ugrai csendőrség spiritistákat fogott Bihar megyében. *Safani* Mihály és *Kléger* István a nevük, s egy háromlábú asztalkával csavarogták be a vidéket, és tömördek csalágt követek el. Homályos szobába gyűjtötték a kiszemelt áldozatot, rátették a kezüket az asztalkára, ahogy az szokás, mire az asztal mozogni kezdett s az idezett szellem leírta a nevét. Bizonyos összegekért aztán elásott kincseket árult el. *Atilla*, *Dárius*, *Krözus* szellemét idézték. A felületelt emberek néha a fél határt felásták, de sohase találtak semmit, s mikor a spiritistákon ki akarták tölteni a mérőüket, azok rég árkon-bokron tul jártak. Most aztán elzárták a két jómódat s több ákombócom irást is találtak náluk, a szellemek előre elkészített leteleit. Az egyik így szól:

En, az utolsó budai basa, üzenem nektek a hetedik menyországából, hogy az ugrai határban, a villámütött eseria alá egy kőder aranypénzt rejtettem; ássátok föl és éljétek boldogul! Allah növesztse meg a szakállatokat!

Al! basa.

— **Letartóztatott magánhivatalnok.** A rendőrség ma délelött letartóztatta *Mittermann* Arpád pénzüntézi tisztviselőt, aki hivatalában reá bizott pénzekekből 8000 koronát a saját céljaira fordított. A fiatal embert, aki beismerte bűnét, délelben egy detektív átkísérte a vizsgálóbíróhoz.

— **A jég-és vízviszonyokról.** A hideg idő következtében az összes folyókon nagy a jég. A Dunán *Passautól* *Pozsonyig* zajló jég van, *Pozsony* alatt mintegy 25 kilométernyi hosszúságban áll a jég, innen azután *Paksig* zajlik. A vizek általában áradó jellegűek s a földművelésügyi minisztérium vízrajzi osztályához ma érkezett jelentések szerint veszedelem sohol nincsen. A fővárosnál a Duna ma 22 centiméternyi apadás mellett 80 centiméteren áll erős jégzárral. — A Tiszán *Csongrádig* áll a jég, onnan lefelé igen erős zajlás van. A Dráva, Száva, alacsony víz állás mellett zajlik s a Körösök zajlanak, csupán *Békénél* van álló jég.

— **Háztartási iskola.** A „Magyar Háztartási Iskola-Egyesület”, melynek elnöke báró *Dániel* Ernőné, VII. tanfolyamát f. é. február hó 20-án kezdi meg VII. *Rottenbiller-utca* 15. sz. alatti iskola helyiségében. A tanfolyam öt hónapig tart; d. e. 8—12-ig a középosztályú családok leányai, este 6—9-ig a munkásleányok nyernek a háztartás minden ágából, ugymint: főzés, varrás, takarítás, mosás, vasalás, stb. alapos oktatást. Tagok gyermekeinek tandíja 12 frt, nem tagoké 14 frt havonként; munkásnők naponta 15 frt fizetnek. A növendékek a tandíj fejében az intézetben étkeznek. A beiratások folyó évi február hó 16-án kezdődnek.

— **Segítség a szegényeknek.** A *Podmaniczky*-utcai kenyérszögoltban tegnap 13 174 adag kenyéret osztottak ki. Ujban a következők adakoztak: *Kalmár* *Piroksa* 5 K., *Lipsey* *József* 40 K., *Rosenfeld* *Olga* 10 K., *Névtelen* 50 kilogramm kenyér.

— **Megunta az életét a Rókus.** A Rókus Budapest városának a legöregebb katonája. Szolgálja a várost tisztességgel rég idők óta s megvan benne a hajlandóság a további szolgálatra is, csak hogy nincs már meg az aravalló ereje. Omlik-bomlik benne minden. Kis ablakaival úgy hunyorog ki az utcára, mint a rövidlátó. Minden megváltozott körülötte. Valaha ő volt a jó izlés netovábbja, sárga falait csodának mutogatták a vidékiek s mesék keringtek arról, hogy hány hegetet lehet elraktározni benne. S azóta mi lett a Kerepesi-utból. Tözsomzedságába megépült az operett-színház s a vén ház megbotránkozva látja, hogy némely divatos csillag kocsiját diákok huzák haza, míg a betegszállításra csak jobban, a mentő-egyesület megalakulása óta akad ló s azóta se elég. A régi jó világban bizony két városi szolga szállította be a beteget az öreg kórházba valami hordozható ágyfélére, egy elől, egy hátul cepelte a rudakat s benn zöld ernyő alatt minden zökkenésnél nagyot nyöszörgött a beteg. Aztán megépült a szeccszínház is éppen szemben a vén kaszárnyával, majdnem hogy végső végig aszfaltot kapott a kerepesi-ut, a régi butikok helyén tükörablakos nagy kávéházak nyíltak meg, ezerszer változtak a divatok, csak a Rókus áll a maga puritán és eredetiségében s mellette a kis kápolna a maga koldusaival, akik majdnem hogy olyan öregek, mint a vén ház. Még a betegségekben is új lett a világ azóta, hogy a vén házban öreg kirurgusok egyszerű, a házi patikára emlékeztető medicánakkal kurába fogták az első beteget. Ez idő szerint például fele Budapest prűszköl, köhög, szédül influenzában... Hol volt ilyesmi a régi jó időben... A Rókus pedig áll, dacolva idővel, divattal s míg a főváros mindenfelé új, modern kórházakat épít s igen szép rekordot ért már el a rombolás terén is, építésben, rombolásban megfeledekzik az öreg házról. Kényes kérdés lett belőle, ami felett jó elkislan, mert mindenképpen pénzbe kerül. Ha lebontják, költség, ha újjáépítik, még több költség. Ilyenformán a vén ház végre is elhatározta, hogy komolyan felhívja magára a tanácsbeli urak figyelmét. Minden külső segedelem nélkül pusztulni kezdett a maga belső, szervi bajaiból kifolyólag. Ledobta magáról a vakolatot, mint a beteg a kötést és megmutatta a sebeit. Repedést, rothadt gerendát, születte toltoztatott mutatót fel a professzor uraknak s rájlesztett a lakóira azzal, hogy ha mindig és mindig megfeledekzenek róla, hát egyszer csak összeomlik. Hirtelen alátámasztottak néhány menyeyzetet s szaladtak a tanácshoz panaszra, hogy baj van a vén házzal. Erre aztán a magisztrátus is fontolóra vette a dolgot s kiküldött hirtelen egy bizottságot, hogy csak hamarosan térítsék észre az öreg Rókust. Mert szükségünk van még red. Sok a beteg és kevés a kórház.

— **Spanyol asszonyviadal.** Ugy tessék érteni a dolgot, hogy Andaluza szépségei közül kettő fegyverrel intézte el a közöttük fölmerült lovagias ügyet. Lovagias ügy volt a női párba oka, amennyiben egy lovagon vészt össze a két hölgy. Az affér éles, de elegáns nyelveléssel kezdődött, éppenséggel nem elegáns polozkodással folytatódott és a lovagiaság legszigorúbb szabályainak betartásával, vagyis fegyveres elégtételadással nyert — volna befejezést, ha ugyanis a párbaokozó hölgyeket verszomzások munkájukban nem akadályozta volna meg a rendőrség. A két andaluziai amazon kénytelen volt beszünetelni a párbaokozást, szomorúan gyözdödvén meg arról, hogy a férfiak minden privilégiumot lefoglalnak a maguk számára és a nőket még a legelső és a legtermészetesebb emberi jogból is kizárják, mikor lehetnének teszik rájuk nézve — a verekedést.

— **Halálozás.** Hampel Antal tanár, aki a kereskedelmi oktatásnak uttörője volt Magyarországon, ma reggel meghalt. A megboldogult 1811-ben született Budaörsön. Szülőföldjében a huszas évek végén, 1829-ben jött Pestre s tanári széket vállalt a Bibanco-féle kereskedelmi iskolában. A mikor Bibanco meghalt, átvette az intézetet és igazgatóulajdonosa volt a hatvanas évek végéig. Az ő kereskedelmi iskolája volt három évtizeden át az egyetlen Magyarországon. Pesten sokan ismerték az öreg urat, aki kilenven éves koráig rendületlen egészségre nézve s csak feleségének négy héttel ezelőtt bekövetkezett halála ürte meg. Szívgyöngeséget kapott, melynek következtében ma hajnalban szívizületében váratlanul meghalt. Hampel József egyetemi tanár apját gyászolja benne.

Bury Lajos kir. táblai bírónak temetése ma délután fél négy órakor ment végbe a Kerepesi-úti halottasházból. A gyászoló közönség sorában ott volt a királyi ítélőtábla bírói kara majdnem teljes számmal Sárkány József alelnök vezetésével.

Heidberg W. Lipótné, Fuchs Róza ma hatvanöt éves korában meghalt Budapesten. A szívjóságáról ismert urnót széles körű rokonság gyászolja; az elhunytat vasárnap délelőtt 10 órakor temetik a Váci-kört 12-ik számú gyászházból.

— **A pestis-bacillus.** Ezt a veszedelmes férget alaposan kikémlelte Rosenan, amerikai törzsorvos. Össze-vissza figyelte a hőmérséklet, világosság, nedvesség, a tenyész talaj behatása szempontjából. Mindenekelőtt azt állítja, hogy a pestis-bacillus legfontosabb létfeltétele a nedvesség. Szoba-hőmérsékletben a

pestis-bacillus hatvan napig él, ha a levegő elég nedves, desztillált vízben kilenvenhat napig, állott vízben kilenvenhat napig és esontliszten, amely a nedvességet erősen felszívja, százhuszonöt napig. Sajtokon tizenhárom-tizenhat napig, rizsen három napig, száraz sós huson épp annyi ideig, narancshéjon egyáltalában nem él meg, épp úgy nem él meg szárított fűgén és mazsolaszőlőn. A pestis bacillus különben egyike a legérzékenyebb lényeknek. s az olyan bacillus, amely hatvanhat napig él, még az egerekre sem veszedelmes.

— **Hét halálos ítélet.** A rendező kiewi diákok közül hetet halálra ítéltek a katonai hatóság. Az orosz diákokasapatnak ez a hét vezetőre szervezte a zenebontást az egyetem rektora ellen és ez a büntkezdeményezés, ez vitte őket fokról-fokra odáig, hogy végül, besoroztatásuk alkalmával, megtagadták a zászlóeszküt. Most a kivégzést megelőző stádiumban vannak a fiatalok és az elszántság dacosságával várják azt a rémes pillanatot, mely átmenet lesz rájuk nézve az életből a halálba. Ők, a közvetlenül érdekelt fiatal emberek, szilárd lelki energiájával néznek a közelgő jövő elé. Ellenben egy öreg ember, aki szintén érdekelve van ebben az ügyben, remegve járja a további fejleményt. Kegyelmi kérvény érkezett a cárhoz. Hét halálraítelt tanítványa érdekében kegyelemért esedezik — a kiewi egyetem rektora, ugyanaz, aki ellen lázongtak és akit megsértettek a diákok. Az ősz tudós nem akarja, hogy az ő békés missziójának, az ő tudományos pályafutásának egyik epizódja hétszeres kivégzés legyen.

— **A budapesti pályaudvarok rendezése.** A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet egyetemes szakosztálya Zsigmond Béla elnöke alatt tegnap tovább tárgyalta a budapesti pályaudvarok rendezésének kérdését. Ott voltak: Hieronymi Károly, dr. Stetina József, Kádár Gusztáv és mások. Zietinsky Szilárd előadó beszéde nyomán megindult az általános vita.

A szónokok majdnem egyértelműleg hangoztaták a kérdés megoldásának sürgős voltát, úgy forgalmai mint városrendelési szempontból s élénken vitatták a felmerült tervezési elvonásokat és hátrányait. Általános érdeklődés között szólt fel Hieronymi Károly, ki a polgárság mozgalmát helyesli, mert egyrészt üdvös a cél, hogy tudniillik a munkanélküliek ezrei munkát kapjanak, másrészt pedig azért, mert a nyugati pályaudvar jelenlegi alakjában nem felel meg. Itt volna most az egyszerű megoldás és pedig olyképpen, hogy a személyforgalmat a teherorgalmotól teljesen elkülönítsék. Zietinsky előadó reflektált a mondottakra, ezzel a tárgyalás folytatását a legközelebbi ülésre halasztotta.

— **Kettős halál a pályaudvaron.** Nagy szerencsétlenség történt ma este a ferencvárosi személypályaudvaron. A Fiuméből jövő 1001. számú gyorsvonat ugyanis elgázolt két uri embert, akik a sínek között beszélgettek. Mind a kettő nyomban meghalt. A rendőrséget késő éjjel értesítették a szerencsétlen ségről s az inspekciós rendőrszűzviselő nyomban kiment a pályaudvarra, hogy a szerencsétlenség részleteit megállapítsa; a vizsgálat azonban még késő éjjel is folyik s az elgázolt emberek személyazonosságát nem lehetett megállapítani.

— **Hatvankétezer éhez.** Pétervári jelentések szerint Tomszk és Almólszk környékén annyira mostoha volt a termés, hogy a lakosság ma már a legnagyobb nyomor között van és az éhhalállal küzdök. Hivatalos kimutatások szerint nem kevesebb, mint 62.000 ember nélkülözi a létfenntartás minimumát és így, a tömegesen fellépő halálozások megakasztására a társadalmi segélyezés abszolút elégtelenség és képtelenség bizonyult. De az orosz kormány segítőképessége is már-már kimerült, aminek leghatározottabb és legszomorúbb bizonyítéka az, hogy az éhínség kezd bontogatni fekete szárnyát és nap-nap után több áldozatot seper a föld alá.

— **A marosvárhelyi áldozatok** özvegyei és árvái számára ma Erényi Arnold (Budapest) gyűjtéséből hét koronát kaptunk, amelyet rendeltetési helyére juttattunk. A gyűjtés-íven a következők adakoztak:

Özv. Ehrentheil Mórné 40 f., Erényi Arnold 1 K., Weiner Miklós 20 f., Halpern Károly (Bécs) 20 f., Faragó Miklós 20 f., Rosenfeld Sándor 30 f., Deutch Géza 20 f., Freund Frigyes 20 f., Ráth Elemér 20 f., Salamon Zoltán 20 f., N. N. 40 f., N. N. 20 f., Szemző S. 26 f., Hajós Dező 20 f., Pollitzer Ferenc 20 f., Wollner Béla 20 f., Jellen Béla 25 f., László Henrik 25 f., Orova Károly 20 f., Bilek István 20 f., Eisenbach Henrik 20 f., Gergely Gyula 20 f., Zöldhelyi József 20 f., Halász Manó 20 f., Krausz Béla 20 f., Kunitzer Károly 20 f., Rutterschidt Károly 20 f., Iika 14 f. Összesen 7 K.

— **Török-német barátkozás.** Nagy melegséggel fogadta a török szultán azt a német küldöttséget amelyet Vilmos császár Konstantinápolyba küldött Kessel altábornagy vezetése alatt. A császár most újból köszönetet mondott a szultánnak és örömet fejezte ki ama politikai benyomások miatt amelyeket Kessel Konstantinápolyban nyert. Ugyancsak a török-német barátkozásnak érdekes jelensége az a nagyszabású hangverseny, amelyet Konstantinápolyban a Gneisenau

hajótöröttjeinek árvái javára rendeznek. A rendező-bizottság élén állanak: báró Marshall német nagykövét, Sakhr pass marsall, a katonai kabinetnóta főnöke, Hussein Teik marsall, volt pénzügyminiszter, továbbá Tahsin és Izet bégek, a szultán titkárai. A belépőjegyek, amelyeknek ára öt török font, művészi kivitelűek. Előlapján egy horgany van, amelyet két oldalra a német és török lobogó környékez, az egészet pedig babérkoszorú veszi körül. Alatta ez a felírás van:

A hadsereg ajándéka a Gneisenau tisztjei és legénysége családjaiknak; a szultán ő felsége és Vilmos császár közötti baráti viszony jeleül és azoknak a szolgálóknak elismeréséül, amelyeket Moltke óta a német tisztek tetek Törökországnak.

— **Az asturial hercegnő kelengyéje.** Egy forrongó ország zűrzavari közepét esküdt meg tegnap az asturial hercegnő Bourbon Károly herceggel. Nagy csöndben, de azért ünnepiesen ment végbe az esküvő jól elzárt területen, ahová nem hatolt be az utca lázongása. Az esküvő megvolt, s az érdeklődés, mint minden hercegi nász körül, nem maradt el az uri körök részéről ezuttal sem. A hercegnő kelengyéjének különösen sok bűmlője akadt.

A kelengyét a királykisasszony az Alcazar nagy ebédteremében az El Cornedorban állították ki. Madrid urhölgyei kora reggel megkezdték már a felvonulást. Gyönyörűen feldisznítotték ebből az alkalomból a termet. Az asturial hercegnő kelengyéje igazán királyi. Hosszu sort tesznek ki a pazarabbnál pazarabb kosztümök s közöttük a bűmlatos, nehéz fehér selymeszövetből készült, ezüsthímzésű arabszekkel, csillagocskákkal és narancsvirágokkal díszes menyasszonyi ruha. Az uszály a Bourbon-cimer lilioimaival ékes, a menyasszonyi fátyol pedig végtelenül finom és állászó. Huszonöt pompás pompásabb toalet, utcai, bál ruhák sokasága sorakozik azután egymás mellé életnagyságu próbálóbabukon. Egész gyűjteményt tesznek ki a bársonyból és legfinomabb szövetekből készült sétáló- és lovagló-ruhák is, csupa párisi és londoni remek. Különös figyelmet érdemel egy prémell szegélyezett vadászruha. Sok esodálója akadt a tündérmesebe illő éjjeli pongyolának. Feltűnően szép egy ágyhuzat, melyre a hercegi pár cimere van ráhímézve. Azután a mindenféle ágy- és asztalnemű, amely mind legfinomabb hollandi vászonzól készült és brüsszeli cipskével van dusan beszegeve. Az ékszeres káprázatosak. A kis Altonz király rendkívül szép és tiszta gyémántokkal és gyöngyökkel kirakott diadémmal ajándékozta még testvérnénét. Külön szekrényben foglalnak helyet az anyakirályné ajándékai. Legfeltűnőbb darabjuk egy esodaltos nyaklánc, amelyben hatvanöt színtu moogyoró nagyságu briliáns ragyog, azután egy renesszansz stilusu anyai homlokperec, amely ugyancsak óriási gyémántokkal van kirakva; egy hatsoros gyöngygyaklánc, kivágott ruhához való guirlandok, az egyik türkszekéből, a másik gyémántokból; a harmadiknak közepe egy rengeteg smaragd, amelyet gyémántfűzér vesz körül. A guirlandok levelei és gallyai sűrűn ki vannak rakva rubintokkal és egyéb drágakövekkel. Mária Krisztina királyasszony ezenfelül hatalmas mennyiségű régi brüsszeli és spanyol cipskét ajándékozott leányának. A menyasszony huga, Mária Terézia infánsnő, óriási értékű nászával lepte meg testvérnénjét. Izabella infánsnő ajándéka százezer franknál nagyobb értékű, smaragddal kirakott ékszerkészlet: fülbavaló és diadém. Eulália infánsnő gyöngyös nyakkötővel, Paz infánsnő egy drágakő-foglalatos keretbe foglalt istenanyja-képpel, Izabella ex-királyné és férje, Don Francesco de Assi, a menyasszonynak apai részről nagyszülei, káprázatos ékszerekkel állottak az ajándékozók sorába. Erzsébet nagyhercegnő, a menyasszonynak anyai részről való nagyanyja, csodaszép nyakláncot adott és pazar ékszereket küldött a hercegnő többi rokona is. Gróf Casertának és feleségének, az asturial hercegnő apósának és anyósának ajándéka egy óriási művészi értékű mozaik-kép, amely Péter apostolt ábrázolja. A vőlegény végre egy briliáns-diadémet és egy lilomalaku gyönyörű mellűt ajándékozott. Vagy ötven ezer ember nézte meg csak első nap is a pazar kelengyét.

— **Hírdetés.** A hirdetés old és köt. Már tudniillik az apróhirdetés. Ki vesz, ki elad; az egyik kerékpárt, a másik szerelmet, de nyílt piacot talál benne minden. Még az olyan szelíd figyelemztetés is, amelyet az ovatos férj tesz közzé, hogy intse a világot felesége pénzügyletéről. Mikor az asszony szabószámója nagyon felzaporodott s toladó lett a sok divatárus, gyakran napvilágot látott egy-egy hirdetés, amelyben a férj kijelenti, hogy nem fizeti az asszony adósságait. Az ilyen hirdetésért azután rendszerint gyakran megnevezte az asszony s következtetése után gyakran a válópör. Egy konkrét esetben most azután a Kuria rájlesztett az érzékeny hitvesekre. **Hogy nom**

kell az ilyen esekélyesekért mindjárt válni. S ha a férj hirdeti is, hogy nem fizet az asszonyért, azért ez mégsem olyan föhénjáró dolog, hogy amiatt a házasságot föl kéne bontani.

— **A nyomorúság öngyilkosa.** Kiss Dezső Péter, 29 éves nő asztaloslegény ma délután a Ferenc-tér 11. szám alatt lévő lakásán felakasztotta magát. A felesége vette észre az öngyilkosságot, de mire levágta, nem volt a szerencsétlenül egy csepp élet sem. Hátrahagyott levelében azt írja, hogy azért vált meg az életől, mert nem tudott munkához jutni. Holttestét az orvostani intézet boncoló termébe vitték.

(x) **A Zoltán-féle csukamáj-olaj teljesen szag- és íz nélküli és tápereje nagy.** Üvege 2 korona. Zoltán B. gyógyszerárban, V. ker. Sétátér-utca és Szabadság-tér sarkán.

(x) **Kérjünk mindenütt Emke-gyűjtőt!**

Az újságírók egyesületéből.

Budapest, február 15.

A Budapesti Újságírók Egyesülete ma délután Vészi József elnöke alatt rendkívüli választmányi ülést tartott. A legújabbban felmerült újságírói kamara eszméjét vette ismételt tárgyalás alá a választmány, s beható tanácskozás után a következő határozatot hozta egyhangulag:

A Budapesti Újságírók Egyesületének választmánya tudomásul veszi, hogy az újságírói kamarák eszméje ugyanott, ahol felvetették, legújabbban átmodosult s olyan szabad újságírói szervezet alakját vette fel, melynek feladata az újságírók anyagi és erkölcsi érdekeinek minden tényezővel szemben való megvédése s a saját munkásainak anyagi és erkölcsi támogatásában való részvétele volna. A Budapesti Újságírók Egyesületének választmánya ezzel szemben hivatkozik arra, hogy mind e feladatokat fennállása óta következetesen és — ezt önzéssel emelheti ki — eredményesen teljesíti. Hivatkozik jelesül arra

1. hogy az újságírói testületnek anyagilag megszorult tagjait a segítő alap jövedelméből anyagi támogatásban részesíti, még pedig igen tetemes mértékben és tekintet nélkül arra, hogy a segélyezésre igényt tartók tagjai-e ennek az egyesületnek vagy sem?

3. arra, hogy minden egyes újságíróknak és az egész sajtó intézményének sérelmeit, a konkrét esetek felmerülésekor, mindig magáévá tette s hol a fenyegetett sérelmek elhárítását, hol a már bekövetkezett sérelmek orvoslását csakugyan ki is eszközölte;

3. arra, hogy az újságíróknak egymás közt felmerült differenciáit, egy-két igen súlyos esetet kivéve, mindenkor a kartársi loyális és a bajtársi szolidaritás szellemében békés uton intézte el;

4. arra, hogy egyes újságíróknak lapkiadók részéről bekövetkezett sérelme esetén, valahányszor ilyen eset az egyesület vezetőségének tudomására jutott, mindmegannyiszor gondoskodott a kenyérgeresztéstől jogtalanul megfosztott kartársaknak mennél gyorsabb és mennél előnyösebb elhelyezéséről.

Mindezekre joggal hivatkozván, mint olyan tényezőkre, amelyek a magyar sajtó munkásai körében köztudomásuk, a Budapesti Újságírók Egyesületének választmánya ismételve a leghatározottabban kijelenti, hogy a Budapesti Újságírók Egyesülete az újságírók greumiának feladatait ismeri s azokat töle lehetőleg teljesíti is. Ennélfogva az újságírói kamarára vonatkozó elutasító határozatát a mai napon kiterjeszti az ugynevezett újságírói szabad szervezkedés eszméjére is.

Szatmári Mór főtitkár bejelentette ezután, hogy dr. Lovácsi Márton, a Magyarország felelős szerkesztője, az egyesület elnökéhez intézett levelében bejelenti az egyesületből való kilépését azzal a megokolással, hogy volt munkatársa Liptai Károly ügyében határozatot hozott az egyesület választmánya, amelyet ő bírói fórummal el nem ismer.

A választmány ez ügyben a következő határozatot hozta:

A választmány sajnálattal tudomásul véve véve dr. Lovácsi Márton kartárs kilépését, mindenekelőtt megállapítja, hogy alapszabályai őt az újságírók testületi érdekeinek apólasára s az újságírók erkölcsi és anyagi támogatására kötelezik, ennél fogva igenis illetékes fórumul szerepelt a Liptai Károly ügyében. Egyébiránt kijelenti a választmány azt a jogát és kötelességet, hogy az újságírók anyagi és erkölcsi érdekeit megvédje, ezentul is a legerélyesebben fogja gyakorolni.

Végül a választmány mai ülésében az egyesület rendes tagjai sorába — illetve Herczeg Ferencet, a kiváló jeles író.

A következő nyilatkozat közlésére kéri fel lapunkat:

Nagyságos Szerkesztő Uram!

Mély tisztelettel kérem, kegyeskedjek alábbi nyilatkozatomnak nagyrabecsült lapjában teret engedni. Dr. Lovácsi Márton ur, a Magyarország felelős szerkesztője és Sümegi Vilmos ur, a lap kiadóhivatalt igazgatója, azt állítják rólam a Magyarország legutóbbi számában, hogy én egyoldalulag informáltam a Budapesti Újságírók Egyesületének tisztelt választmányát a Magyarország színházi rovatvezetői állásából történt elmozdításom ügyében. Lovácsi szerkesztő ur nyilatkozatára az a válaszum, hogy még ezzel a nyilatkozattal sem tudta bennem Jerontani azt a nagyra-beesülést, amelyet a vele való kollegialis érintkezés tartama alatt iránta éreznem kellett. Ebben a kínos és botránys ügyben is makulátlan az ő személye, mert mindaddig, amíg meg nem mutattam hétéón reggel Lovácsi urnak Holló Lajos főszerkesztő ur kinos eltűnését kellett levelét: *semmit sem tudott arról, hogy az Ocskay brigádros kritikája körül mi történt a Magyarország kulisszái között.*

Arranézve pedig, hogy most azzal vádolt meg volt principálismom, hogy valótlan adatokat juttattam a Budapesti Újságírók Egyesületének tisztelt választmánya elé, szintén jöhiszemüleg cselekszik dr. Lovácsi Márton szerkesztő ur. Kétségtelen előttem, hogy a szerkesztő urat így informálták, de az is kétségtelen, hogy nekem soha senki három havi fölmondást nem biztosított, aki ismeri a Magyarország szerkesztőségének beléletét, az tudja jól, hogy ott — különösen pénzügyi dolgokban, — csak egy diszponens van és az Holló Lajos főszerkesztő ur. A főszerkesztő ur pedig nem utasította a kiadóhivatalt, hogy velem „leszámoljon”, ami abból az egyszerű tényből is kivülglik, hogy Sümegi Vilmos ur, a vállalat igazgatója is csak akkor tudta meg, hogy mi történt velem, amikor bucsuzni mentem hozzá és megmutattam neki a főszerkesztő ur hosszú ideig emlékezetes levelét. Mikor aztán a Budapesti Újságírók Egyesületének választmánya megbizta az egyesület ügyészét, hogy anyagi érdekeim megóvása céljából indítson pört a Magyarország ellen, Sümegi Vilmos ur a „Demokrata Körben” föl-szólitott, hogy jöjjeik föl, majd ő elszámol velem, mert nekem *hat heti fölmondáshoz jogom van.* Ennek az utólagos föl-szólitásnak azonban én nem tehettem eleget, mert a Budapesti Újságírók Egyesülete a magáévá tette már az én ügyemet és így képtelenség lett volna a tisztelt egyesület megkerülésével pusztán a pénzért kiegyezkednem a bizonyára utólag fölhatalmazott vállalati igazgatóval. Különbösen is nekem három havi fölmondáshoz van jogom és Sümegi ur nemcsak velem szemben, de a Demokrata-Kör ügyvéd tagjaival szemben is erősen vitatta, hogy nekem csak hat heti fölmondás jár.

En legkevésbé tehetek arról, hogy a dolgok idáig fejlődtek és legkevésbé örvendek azon, hogy a „Magyarország” az ő fölérsült Ocskay ügye után az én igénytelen személyemre, becsületemre és így kenyéremre fordítja most már tokozott dühét. Nem Herczeg Ferenc gyalázta meg Rákóczi emléket, hanem azok, akik az én garasos ügyemmel öveztek körül a maguk állítólagos Rákóczi-rapongását.

Szerkesztő urnak aláztos szolgálja

Liptai Károly,
hirlapíró.

Munkanélküliek zavargása.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, február 15.

Nagy zavargással zajlott ma a munkanélkülieknek a tüntető sétéja amelyet rendőrségi engedély alapján rendeztek ma délután. Egy ideig szépen viselték magukat a tüntető munkanélküliek, úgy hogy azt lehetett hinni, hogy csendben szétoszlának majd a séta után később azonban a rakoncátlan elemek bevették egy csomó kávéháznak és üzletnek a kirakatait és amikor a rendőrség szét akarta oszlatni őket, megtámadták, illetve megdobálták a rendőröket is úgy, hogy a rendőrségnek is több sebesülte van. Nagyszámú lovas- és gyalog-rendőrnek kellett kirohkolni, hogy szétverje a tüntetőket, akiknek az volt a titkos céljuk, hogy megrohanják és elpusztítsák a képviselőház Sándor-utcai palotáját. Ezt a tervét azonban nem valószínűsítették meg, mert mire odaértek, Sajó Sándor kapitány rendőrökkel várta őket a képviselőház előtt. E helyett azonban bevették a munkások egy egész sereg kávéháznak és üzletnek az ablakait, temérdek kárt okozva a tulajdonosoknak.

Tegnap jelentette be a munkanélküli munkások szervező bizottsága Rudnay Béla főkapitánynak, hogy ma délután fél kettőkor tüntető sétát akarnak rendezni a főváros utcáin. A főkapitány megadta erre az engedelmet. Ugy szólt a bejelentés, hogy a munkások a Váci-ut mellett lévő Lehel-téren gyülekeznek s a Váci-köruton, Andrassy-uton, Teréz- és Erzsébet-köruton, Kerepesi-uton, Muzeum-köruton és a Sándor-utcon át a lovarda elé vonulnak s aztán ott csendben szétoszlának.

Fél kettő tájban keztek gyülekezni a munkások a Lehel-téren. Csupa szalmas, rongyos alak s volt közöttük asszony és gyermek is szép számmal. Két óra már körülbelül háromezer ember gyűlt egybe a téren s ekkor a vezetők rendbe állították őket. Egy-egy embernek ruddal ellátott táblát adtak a kezébe, amelyen ez a felírás volt: *Kenyeret és jogot!* Amikor a rendezkedéssel elkészültek, megindult az impozáns

menet. Nagy zajjal indultak meg a munkások, de nem lehet elvitatni fölük, hogy jól fegyelmezve, szép rendben haladtak.

Az uton, egészen az Erzsébet-körutig, nem történt semmi nevezetes dolog sem. Hatos sorokban vonult a nagy embertömeg, munkásdalokat énekelve, éltetve a szocializmust és abucogolva a társadalmi intézményeket.

— Kenyeret és jogot! Éljen a szocialdemokrácia! Le az osztályparlamenttel!

Ezek voltak a jelszavak, ezeket hangoztatták, de ezenkívül azután zajosan megabucogtak minden elegáns fogatot, ami elhaladt mellettük.

A menet rendőri asszisztencia mellett vonult be a városba. Elöl három lovasrendőr haladt s oldalt is minden 2-300 lépésnél egy-két rendőr kísérte a tüntetőket. Ekkor még senki sem gondolt arra, hogy a tüntető séta el fog fajulni s a munkások zavargásra készülnek.

Négy óra járt az idő, amikor a hatalmas tömeg az Erzsébet-köruttra, a New-York kávéház elé érkezett. Itt kezdődött a zavargás. Amint ugyanis a tüntető munkások a hatalmas üvegtáblákon át meglátták a bent békésen uszonázó embereket, éktelen lármába törtek ki. Egyszerre megállt az embertömeg, mintegy parancsszóra.

— Le a vagyonos osztályral! Nekünk kenyérre sem jut s ezek ott bent bőségben usznak. Be kell verni az ablakokat.

Egyszerre tíz kő és vasdarab röpült a kávéháznak a köruttra néző két hatalmas üvegtáblája felé s a következő pillanatban csörömpölve hullottak alá a vastag üvegdarabok. A bent lévő közönség rémülten menekült a kávéház előreszézből s ezer szerencse, hogy a kő- és vasdarabok, meg a lehulló üvegcserepek nem okoztak az emberekben is kárt. Itt egy embert tartóztatott le a rendőrség, Simesák András 18 éves napszámot, aki elsőnek dobott követ a kávéház ablakára.

Rendőr még akkor nagyon kevés volt a tüntetők mellett s az a pár száz ember nem mert beleavatkozni a dologba. Telefonhoz szaladt egypár rendőr és értesítette a zavargásról a VII-ik kerületi kapitányságot, meg a rendőrlaktanyát. A tömeg pedig látva azt, hogy rendőri ellentállásra nem talál, vérszemet kapott s miután a New-York kávéház előtt elvezte a dolgát, tovább vonult s az Emke kávéház előtt állapodott meg. Alig telt bele egy pár perc, itt is bezuktak a munkások az összes ablakokat. Jól el voltak készülve, mert — mint a rendőrség később konstátálta — vasdarabokkal zúzták be az ablakokat.

Egypár rendőr a rombolás láttára előre sietett és figyelmeztette a Kerepesi-uton lévő kávéház és üzlettulajdonosokat, hogy a vasdedonyöket ereszzék le, mert veszedelemben forognak a kirakatok. A legtöbb üzlettulajdonos szót fogadott a figyelmeztetésnek, akadtak azonban olyanok is, akik nem törődtek a dologgal s ezeknek a kirakatait mind beverte a tömeg, amely rombolt, pusztított mindent, ami útjába akadt. A Kerepesi-uton még a Balaton és az Otthon kávéház nagy üvegtábláiban tetek alapos kárt s azután befordultak a Muzeum-köruttra, ahol meg, a Fiume kávéház előtt állapodtak meg pár pillanatra, hogy onnan a Muzeum kávéház elé vonuljanak.

Itt a Muzeum kávéháznál vitte végbe a rakoncátlan tömeg a legnagyobb pusztítást. Ennek a kávéháznak az összes ablakait bevették s az üvegszilánkok egy Horváth Xavér nevű gyógyszerész-haligatát véresre sebeztek. Itt fogadta a zajongókat a rendőrség, amely időközben már értesült a nagy zavargásról. Sajó Sándor rendőrkapitány husz gyalogos rendőrrel várta a tömeget, amely a képviselőház ellen készült ostromra. Csakhamar érkezett egy pár szakasz lovasrendőr is Schmidt és Doelberg feigyelők vezetője alatt s a rendőrség hozzáfogott a tüntetők szét-zavarásához. Amde ez nehezen ment mert a zavargók megtámadták a rendőröket is. Valóságos kő- és vasdarabzapor fogadta a rendőröket, akik kivont karddal mentek neki a tömegnek. A kődarabok két rendőrt súlyosan megsebesítettek s ezenkívül az egyik kődarab bezúta Majsa rendőrfogalmazó fejét. A rendőrök kardjától súlyosan megsebesült itt Heijel Mihály kereskedő-segéd, akinek a fejét bezúzták s az orrából is levágtak egy darabot.

Még nagyban tartott a zavargás, amikor gróf Károlyi István fogata arrafelé tartott. A munkások felismerték a kocsián ülő gróft és közöpporral fogadták. A fogatot meg akarták támadni s a rendőrségnek csak nehezen sikerült féken tartani a megvadult embereket. E közben a tömegeből kivált egy kisebb csoport és gróf Károlyi Istvánnak a József-utcában lévő palotája elé vonult, ahol minden ablakot bevett.

Ekkorra már nagy számban érkeztek lovasrendőrök a Sándor-utca és rohamot intéztek a tüntetők len, akik a lovas-attak elől futva menekültek. E közben a rendőrség tizenegy tüntetőt letartóztatott.

A mentőknek is akadt dolguk, mert a vad tömeg egy pár emberen keresztül gázolt, úgy, hogy két embert kórházba kellett vinni a mentőknek. Körülbelül fél hatra járt az idő, amikor a rendőrségnek sikerült megistáritani a Múzeum környékét a zavargóktól.

Ezzel a pusztításokkal azonban nem érték még be a munkások, mert egyes kisebb csoportok bejárták még a dob-utcát, király-utcát és egy pár tüzletnek a kirakalát bevették. A rendőrség azonban ezeket a tüntető csoportokat is szétzavarta s hét óra tájban már csend volt az egész városban.

SZÍNHÁZ, ZENE.

**** Barbí Alice bucsuja.** A dalnéklés fejedelmesszonya ma elbucszott a fővárosi közönségtől. A rajongó csodálat és a határtalan lelkesültség kísérte végig a mai jótékonycélú estét is. A hangverseny-közönség elítélte a társulat és éljenzett Barbí Alice minden egyes száma után és a világhírű művésznő ismételt, ráadásként pedig a műsor legutolsó száma után, minthogy a közönség nem távozott a tereméből, bucsuzásképpen még egy dalt énekelt. A tüntetés est véget ért, a csoda száll más országba, hogy segítsen a jó szívek munkájában. Hálás rajongását viszi magával a messze nagy világba a mi közönségünknek.

**** Stuart Mária.** Schiller történelmi tragédiáját játsszák a Nemzeti Színházban szombaton, e hó 16-án. A két fő női szerepet Helvey Laura és K. Hegyesi Mari játssza, az előbbi Erzsébet királynét, az utóbbi Stuart Mária. A férfiak közül Mihályfi, Szacsavay, Gyenes és Somló játsszák a klasszikus darab hőseit.

**** Jótékony előadás a Vigzínházban.** Az Ocskay brigádéros személyzetének holnap egy napi pihenő jut. Holnap, szombaton, ugyanis a Budapesti Építő-iparosok Segítő-Egysége javára jótékonycélú előadást tartanak a Vigzínházban. Színrre kerülnek *A szálka és a királyné apródja* című vígjátékok, a kettő között pedig hangverseny lesz, melynek már közzétett műsora megbővült azzal, hogy Hülgermann Laura énekesnő és Burmeister Willy hegédművészen kívül Mayer-Mahr M. zongoraművész is közreműködik.

**** Thomson Budapestben.** Thomson Cézár hegédművész hétfői hangversenye igen érdekesnek ígérkezik. A művész ma érkezett meg Budapestre *Delune* Lajos zongoraművész kíséretében oroszországi körutazásból. Thomson Wieniavski, Barrini, Tontini, Chopin, Sarasate stb. szerzők műveket játszanak. A tennemarádó jegyek a „Harmonia” zeneműkereskedésben kaphatók.

**** Saharet a Magyar Színházban.** Saharet kisasszony, az ausztrálin születésű táncosnő, akit a külföldi sajtóban mindenütt a „tánc-csodá”-nak neveznek, holnap este lép föl először a Magyar Színházban. A postás új előadásán Saharet kisasszony vendégfellépéseire ma kezdtek meg a jegyek árusítását a Magyar Színház pénztáránál és a városi jegyárusító helyeken. Az érdeklődés Saharet iránt rendkívül nagy és már az első hirdetések után tömérdek jegy kelt el a Postás új vasárnapi előadására. A közönség tájékoztatása céljából az igazgatóság tudomásul adja, hogy a vasárnapi esti előadásra előre váltott citromsárga színű jegyek érvénytelenek és a pénztár ezeket vagy visszaváltja, vagy pedig az áremelésnek megfelelő ráfizetés mellett, szombat délig kicseréli a vasárnapi esti előadásra érvényes zöld színű és első előadás bélyegzővel ellátott jegyekkel.

**** XIII. Leó színházi élece.** Rómában érdekes történetke kering most szára-szájra, amely a szent atya pompás humorát bizonyítja. A pápának egy unokahuga van. Pecci asszony, aki nagyon ért az adósságinálához. A szent atya már többször kifizette szép rokona adósságait, de ez megint csak újakat csinált s neurégiben ismét a pápához fordult segítségért. De ezután egy kis lenyegetést is csatot a kéréséhez. Azt, hogy ha nem fizeti ki az adósságait, kénytelen lesz színpadra lépni. (Pecci asszonynak ugyanis szép hangja van.) Mikor ezt az üzenetet átadták a pápának, a szent atya, úgy mondjuk, azt felelte rá:

— Nos, hát, csak énekeljen; nagyon sajnálom, hogy az állásom nem engedi meg, hogy én is elmenjek a színházba és meghallgassam.

**** Sanderson Sybille,** a párisi Opera Comique tagja, aki tudvalevőleg a budapesti poliklinikai egyesület javára közelebb hangversenyt tart, e hó 15-ikén Bősbe érkezett. A művésznő budapesti hangversenye e hó 27-ikén lesz a Vigadó nagyszínházban. A hangverseny még több művészi erő bevonásával a szezon egyik legkiválóbb művészeti eseményének ígérkezik. A hangversenyre szóló jegyek árusítását szíveségből a Harmonia zeneműkereskedés (IV., Váci-körút 20.) vállalta magára. A jegyek e hó 17-ikétől kezdve már kaphatók lesznek.

**** Sztrájk a prágai színházban.** A prágai cseh Nemzeti Színház zenekara után a férfi énekek és a műszaki személyzet is megkezdte a sztrájkot. Az elégedetlenség abból eredt, hogy az igazgatóság meg-

tagadta az előlegeket. A sztrákolók ma délelőtt gyűlést tartottak, és noha az igazgatóság hajlandó volt előlegeket utalványozni, mégsem állottak munkába. Ily körülmények közt a mára hirdetett *Szulamit* előadása elmaradt, s az igazgatóság hamarjában oly vigjátékokat játszott el, amelyhez csak egy díszlettel kell, s így a műszaki személyzetre nem volt szükség. Valószínű, hogy a holnapi előadást nem lehet megtartani.

**** Halbe sikere.** Halbe Miksának, az *Ifjuság* neves szerzőjének, a *drezdai* udvari színházban tegnap került először színrre *A Rosenhagen* ház című új darabja. A neves német drámaírónak, akitől az *Ifjuság* óta a színpadi szerencse eltordult, új darabjával óriási sikere volt.

**** Hangverseny a Telefon Hírmondóban.** A Telefon Hírmondó ma este házi hangversenyt rendez és közvetít előzetesnek szórakoztatására. A közreműködők névsora a következők: Márkus Aranka urholgy, Hartmann Jenő, Ney Bernát, Oláh Lajos tőragótmester, Odrý Zsuzs és Szabó Lure urak. Hangverseny után 10 óráig a Hírmondó az est folyamán érkezett híreit és táviratit olvastja fel, majd még 10 óráról 11-ig cigányzene lesz hallható a kagylókön keresztül, amelyet az Emke- és az Elite-kávéházból közvetít a Telefon Hírmondó.

Don Pasquale.

(Vig opera három felvonásban. Zenéjét szerette: Donizetti Kajetán. Repriz a Magyar Királyi Operaházban 1901. február 15-én.)

Budapest, február 15.

Mikor ma este hét órakor az Operaház nézőterére sötétség borult, valami különös zene hangzott fel. Mintha száraz virágok zörögének és elfakult szalagokról finom por szállna szanaszétjével, mialatt a homályban régen elhalt alakok, eltejtett divat szerint öltözködve, furcsa gráciával, táncolpésben hajlongának egymás előtt!

A *Don Pasquale* nyitánya hangzott fel és lekempere szelid mélabuval borult rá az a hangulat, amely régi zenélő órák hallatára talán mindenkit elfog. Nem a naiv zene hat meg, hanem annak az ösztönyszerű érzete, hogy e dallamok hallatára egykoron kicillant nagyapánk szeme és valami titokzatos emlékezés soha nem hallott családi emlékek rejtelmében ringat.

Igy vagyok mindennel, ami régen divat volt, akár zenemű legyen, akár kirinolin. Ami tudniillik csak divat volt. Másképpen vagyok természetesen a klasszikus műremekkel, amely a maga idejében szintén modern és divat volt. *Rossini* ma is él, — de *Donizetti*?!...

Olyan fura érzés fog el, amikor ezek a kisérletiesen vidám melódikák bebalzsamozott mosolylyal libegnek el mellettem: a sötétségben mumiák táncolnak, ahogyan manapság mi már nem táncolunk!

Ezek után egy tiszteletlen kérdés tolt ajkaimra. Nem az, hogy minek adták elő *Don Pasquale*-t? Egyéb érdekel.

Mikor az orfeumban bűvészt látok, aki meglehetősen bizarr módon keresi meg mindennapi kenyerét, például úgy, hogy a kötélen tologást áll, mialatt kezével hegedül és a lábával dobol, sohasem ejt ámulatba maga a produkció. De álmelkódva kérdem, minő időpontban, minő viszonyok közt, minő okokból juthatott észébe ennek az embernek, hogy ezt fogja tenni.

Most is hasonló kíváncsisággal csak azt kérdem: hogyan juthatott észébe az Operaház vezetőségének *Don Pasquale*-t? Eppen hogy *Don Pasquale*!! Miért *Don Pasquale*?! Ebbe bele lehet örülni.

Az Operaház a klasszikus s a modern dalmű terén anyai esedékes váltót tartoznék bevéltani, hogy igazán különös, hogy éppen *Don Pasquale*-vel rendezzi a számláját. A *Hoffmann meséi* és *Sarolta*, a két legutóbbi ujdonság már ugvis a könnyű zsáner keretéből való, miért nem fordítják munkájukat, idejüket, pénzüket arra, hogy méltó vendéglátásban részesítsék a zeneirodalom anyai lángelméjét, aki *Operaházunk* küszöbén át nem léphet. *Gluck* is ott lázik és olvassa *Don Pasquale* színlapját.

Don Pasquale! Miért?

Valaki, aki sok mindent szeretne megtudni, azt mondta nekem, hogy a Mária-utcában egy jósnő lakik, aki a vesébe lát. Oda holnap mind a ketten elmegyünk.

Oh, *Donizetti* Kajetán, sir a lelkem, hogy most rosszat kell rólad írnom! Eszembe jut *Heine*, aki színházi referációjában olyan kegyetlenül bánt el veled, épp amikor *Don Pasquale* premiérje volt a párisi olasz operában. Zenei Raupachnak nevezett, tengeri nyulnak is és meg sok egyének. Meg kell adni, nagyon világosan írt, egyáltalán nem a zenekari tolvajnyelvvel, amelyet csak kevesen értenek. Szívéből írt a muzsikáról. Szerette a költő azt, amit a nagyképek csak tudnak. De amikor kötetben a *Don Pasquale* kritikáját kiadta, *Későbbi megjegyzés* címe alatt (körülbelül) még a következőket írta hozzá:

„Valami mélabus szeszélyből nem hallgathatom el, hogy amikor *Donizetti* ezeket a sorokat írtam, nem tudtam, hogy a mestert halálos betegség döntötte a szellemi sötétségbe, amely imo engem is fenyeget. Most ott ül a tébolydában. rajta a fekete irakk összes rendjeleivel és ész nélkül mered marad maga elé; szimboluma az emberi nyomorúságnak.”

Szívem, szegény modern szívem úgy nézi, úgy szereti a boldogultan signort, mintha sorsa előttem játszódtott volna le. Nyomorult vásári munkával kellett föntartania életét, havonta egy-egy dalművet komponált, pedig a muzsa esőjka ragyogott homlokán. De az ételtől duzzadó óriásnak nemcsak kenyérrre, de szarvasgombára és pezsgőre is volt szüksége és mindezenre, ami jó. Asszonyra is. Az ilyen szerencsétlen zseninek igaza van, de rendezes rossz a vége. És utána csak *Don Pasquale* maradnak. Szenvodésben, küzelemben szülemlik az örök műrekek.

Don Pasquale tárgyát, amit az Operaház által kiadott szövegkönyv nem tud *Donizetti Anelli* Angelo: *Ser marc Antonio* című könyvében találta. A szövegkönyv címlapján pedig ez a rejtélyes fölirat diszeleg: *Ira m. a.* — Ezt a librettót aztán *Donizetti* a maga céljai szerint formálta át. A dalmű meséje a következő: — engedelmet, nem kell elmondani. Valamint a *Don Pasquale* zenéje *Rossini* hatása alatt keletkezett, úgy a mese saikk-táblája ugyanazokat a figurákat mutatja, mint a *Sevillai borbély*. *Don Pasquale* dugszagad agglégény megfelel a *Bartolonak*, *Norina* *Rosinának*, *Ernesto* *Atavivának*, *doktor Malatesta* *Figaronak*.

Ez a vig operát azonban csak a helyzetkomikum teszi vig operává, nem pedig a zenéből kikacagó humor, komikum, báj és ötletesség. *Rossini* muzsája csak idézeteket adott ennek a partitúrának, nem pedig szellemet. Könnyed minden mélység nélkül való melódiká avultas szépsége teszi zenetörténelmi szempontból érdekessé a munkát, mely szívünkhoz nem találja meg az utat. Manapság, amikor a formák tökélye és változatossága már-már blazirttá tett, ezek a tetszetős áriák és kavatínák a szimplax harmonizálás, a ravaszágok nélkül való zenekar, a minden mélyebb bensőség nélkül való zenei kozéria nem érdekel.

Három felvonáson át szüresültem cukros vizet. Kortyonként. Az első kortsy volt a nyitány, jöttek áriák, kavatínák stb. Igazán nem tudom, hogy melyik kortsy volt külön a másiknál.

Fáradt rosszérzés fogott el, mire a dalmű végére értünk. *Coppéliának* első dallamai visszaadták egészségemet.

Az előadás elég jó volt. *Bianchi* asszony *Norina* szerepében szép organumának és ezermesteri koloratúrának teljes pompáját ragyogtatta, — *Takács* Mihály, mint doktor *Malatesta*, méltó partnere volt. *Hegeđus* a címszerepben nemcsak humort mutatott, de itt-ott a régi gavallér édeskés stílizáltságát is eltalálta. *Kertész* (Ernesto) szépen énekelte. A kar két számát finom nüanszokban juttatta érvényre. *Székla* karmester a kitünő betanításért és a lendületes vezényletért nagy dícséretet érdemel.

Hanem azért holnap a fentebb említett jósnőhöz emegyünk hogy megkérdézzem tőle:

— Miképpen juthatott az Operaház vezetőségének észébe, hogy *Don Pasquale* előadja?

Gergely István.

MŰVESZET.

□ **Erzsébet királyné szobra.** A gödöllői Erzsébet-szobor nagy mintája teljesen készen áll *Róna* József szobrász műtermében s már a napokban az ércöntőhöz kerül. A bizottság megbízása folytán megtekintették megnap *Darányi* Ignác földmívelésügyi miniszter, *Beniczky* Ferenc főispán, *Beniczky* Lajos alispán, *Fazekas* Agost. Pestmegegye főjegyzője és *Tavi* Gusztáv főerdőtanácsos és mindannyian örömmel gratuláltak a művészek nagyszerűen sikerült munkájához. A bizottság részéről megjelentek *Rónánál* *Kapczy* Vilmos elnök, *Deininger* Imre és *Pirkner* Ernő alelnökök, *Ripka* Ferenc, a vgrehajtó bizottság elnöke és *Magyar* Kázmér bizottsági tag, kik a gödöllői nevében hálás köszönetet mondtak a művészek pompás alkotásáért. A szobor már május havában a gödöllői Erzsébet-parkot fogja díszíteni. *Róna* holnap mutatja be a szobor lényképeit *Ferenczy* Ida alapítványi hölgynek, a jövő hét folyamán pedig alkalmasint a király is meg fogja azokat tekinteni.

□ **Egy híres szobrász halála.** Brüsszélből táviratozták: *Paul de Vigne* szobrász ma meghalt. Egyike volt a legkiválóbb belga szobrászoknak, akinek nevét az ország határára túl is ősmerték és becsülték.

A Nemzeti Szalon tárlata.

Budapest, február 15.

(L.) Soha nem nézték annyira tudományos szemmel a művészet fejlődését, mint az utolsó tíz-tizenöt évben, a műtörténetírás és briliáns korszakában. A művelt közönség most már nemcsak véletlenül összehalmozott képeket akar látni a kiállításokon, hanem valamely jelentős egyéniség sokoldalú megvilágítását, vagy pedig kisebb, kerek korszakok szépen össze rendezett képét. Ez a műtörténeti érzéknek a behatolása a köztudatba. A minden iránt főgökny kereskedelem gyorsan megérezte a kor e hajlandóságát: Párisban, Münchenben, Berlinben a nagy műkereskedők ma már csak egy-egy egyéniséget, vagy egy-egy rokonságot festőcsoporthoz mutatnak be. Erdemes e tanulság levonása céljából figyelemmel kísérni a külföldi lapokat s tudomást venni arról a jótékony sikerről, ami a kisebb, intim kiállításoknak nyomában jár. Mi is sokat tanulhatunk ebből, első sorban azt hogy a mindenfelől találomra összehalmozódó kiállítások rendszerével hagyjunk fel s térjünk át erre a modern, kitűnően beváló módszerre.

Mutkor a Mücsarnok kiállításának ösmertetésénél aánlottuk, hogy honosítsuk meg ezt a rendszert. Ugyanazt ísmeletelnetjük most a Nemzeti Szalon holnap megnyitott tárlatának ötletéből, amely nagyrészt francia művészek munkáiból áll. Ebből a közel háromszáz darabból módjával ki lehetne válogatni egy kollekciót, amely példán azokat a mestereket mutatná be az épp rendelkezésre álló művek révén. akik ennek a mai modern művészetnek uttorói közt foglaltak helyet. Így csinálták meg másutt az impresszionisták, a neo-impresszionisták, a barbizóniak kisebb-nagyobb kiállításait, amelyek nagyon szép kerek képet adtak arról, hogy tulajdonképpen minő utakon s minő egyéniségek közremunkálásával alakult ki lelkünkben az új művészet gondolata megérzése. Itt is vannak képek, amelyek egy-egy ily csoportból kiszakítják, de tulságosabb s elevenebb volna a kiállítás, ha e szempont vezette volna a rendezőket. Ezt helyén lesz szüntelenül ismételni a műtárlatokat rendező egyesületek szives figyelemzetésére. Mert igazán kár, ha a sok fáradság eredményét az a diszharmonia rongja meg, amely a selejtes munkáknak kiváló mesterek művei mellett való elhelyezéséből származik.

Hogyan bírják meg az Adlerek, Agacheok, Pausingerek, Weryk, Lucasok, Robert-Pleuryk s annyi más tucatemberek munkáit az összehasonlított egy Corotval, egy Millettel, egy Besnarddal, vagy más hasonló kitünő mesterrel. Tübbe felét — mondanók, a többiből nagyon tanulságos kiállítást lehetne rendezni.

Midőn kötelességszerűen újra hangsúlyozzuk ezt a szempontot, sietünk mély hódolattal üdvözölni a Szalon kiállításának leghatalmasabb mesterét, az öreg Meunier-t. Ő a bronzok szuverénje, isténi teremtő erő, mindenható és mindentörő, disze a lehanyatlott száznaknak, páratlan szobrász.

Azt hisszük, hogy senki sincs, aki bármily szempontból is kivetni, vagy elsimítani, vagy földönvalót találhatna az ő mesterműveiben. Bármínő művészi hitvallás közösségéhez tartozzék is a néző: ennek a férfúnak delejes hatalma alól nem szabadul. A kiállítás többi műve szerényen összezsongorodik az ő néhány bronzjeje mellett. Van itt sok zseniális művész: de ezeknek a művei távolról sem közelítik meg a hatalmas belga szobrász erejét. Ő a kiállítás disze és ura.

Ezzel nem kisebbítettük a többi kiállítót, annál kevésbbé, mert hisz nem lehetett valamennyit a legjobb munkájával bemutatni. Annak nagyon örülünk, hogy Jean François Millet, a barbizóni szántófeldek megható bensőségű költője olyan jellemző művel van képviselve, mint amilyen a gróf Andrássy Gyula gyűjteményéből ideköltözött kép. Viszont Puviss de Chavannest, akit a franciák a század legnagyobb mesterének tartanak, a Vigilance című kép nem mutatja be előnyös oldalairól. A Genová-ciklus megteremtőjét nem szabad e munka szerint megítélnünk. Szeretnők, ha a közönség ezt a szempontot is szem előtt tartaná e tárlat megtekintésénél, hogy haszonnal élvezhesse a kiválóbb egyéniségeket. S itt figyelmébe ajánljuk, hogy Chéret itt kiállított művei nagyon erőteljesen jellemzik a plakátja z e kitünő mesterét, Benjamin-Constant, akit mi nem tartunk nagy művészeknek; talán a legsikerültebb művét küldte Aman-Jean, a Rose Croix-társaság ösmert campedója; egészen rávalló képeket küldött épp úgy Le Sidaner, La Touche, Roll és Raffaelli. A többi művész nagyobbára oly képeket állított ki, amelyeket nem tarthatunk jellemzőeknek s amelyek nem adnak tiszta képet e festők irányáról, kezeirásáról. Sokért persze nem hevülünk az akadémikus copf, még ha francia is, hüvösen hagy minket. De az a néhány nagy géniusz, akit itt vizionáltunk, kárpótól a többiért.

A kiállításon nézttvett néhány magyar festő is, akik közt Katona Rándor kiválóan figyelemkeltő: finom és erőben meggazdagodott. Számos iparművészeti apróság közepette a Spiegel-gyűjtemény nagyon szépen fest.

Egyik előnye a fáradságosan összeállított tárlatnak az is, hogy néhány oly művésszel ösmerkedik itt meg a közönség, akik Budapesten még nem állítottak ki.

A kiállítás ünnepies megnyitása holnap lesz a közoktatásügyi miniszter részvételével.

Hock János nyílt levele.

Budapest, február 15.

Hock János országgyűlési képviselő, mint a Nemzeti Szalon ügyvivő alelnöke, nyílt levelet intéz gróf Andrássy Tivadarrhoz, az Országos Képzőművészeti Társulat elnökéhez és a hozzánk készülő francia művészek együttes ünnepelésére hívja föl a társulatot. Hangsúlyozzuk, hogy Hock János levelén az a lojális hang vonul végig, amely mindenestre kívánatos ahhoz, hogy a művészaburo hullámai végképp elsimuljanak. A nyílt levél egész terjedelmében így szól:

Nagyméltóságu elnök ur!

A Nemzeti Szalon egy hazafias és az egész országra nézve nagy jelentőségű művészeti eseményt készített elő. Meghívott néhányat a külföld jelesei közül, hogy műremekeik gyűjteményét a magyar közönségnek bemutathassa. Évek fáradságos munkájával készítettek elő ezt a kiállítást, mely még a mi várokozásunkat is felülmúja.

Igazán nem akartunk vele más, mint használni Magyarországot művészeti kulturájának. Igazolni akartuk egyrészt művészeti egyesületünk hasznosságát, alkalmat kívántunk nyújtani mi is másrészt a magyar közönségnek, hogy a modern művészet remek alkotásaiban még azok is gyönyörködhesseken, kik a párisi világkiállításán a Grand-Palais műkinésit meg nem tekinthették.

E kiállításunkon főleg a francia művészek jelentek meg teljes számmal. A Champs-Elyséesi és a Champs de Marsi Szalon nagy mesterei, akik hazájuk művészeti dicsőségéért minden ellentét félretelve, a Nemzeti Szalonban most ezuttal együttesen állítanak ki.

E kiállítás ötletéből néhány előkelő és Franciaországban hivatalosan is a legelső köztűt szereplő művész óhajta lenni hazánkba, hogy megköszönjék a magyaroknak azt a vendég szeretetét és szives fogadtatást, amelyben műveiket részesítik.

Ezek a művészek a párisi legerősebb művészeti saison hagyják ott, hogy megismerjék azt a Magyarországot, amelyről — számos — még manapság is oly téves és zavaros feljegyzések urakodnak sok helyütt. De másrészt vissza akarják hozni azt a szives jóindulatot, amelyet a párisi világkiállításán az előző önállóan szereplő Magyarország hazájuk iránt tanusított.

Hitünk szerint nagy haszna lesz mindebből a magyar művészetnek és az egész országnak. Budapest egy időre legalább is a francia művészeti érdeklődésnek központja lesz. E magyar nemzetközi kiállításai mint nagy eseménnyel készül foglalkozni a világsatő. Más eszközökkel alig lehetne hazánkban elérnie azt a hírnevet és dicsőséget, amit a külföldi sajtó rokonszenve szerezhet nekünk.

Amit egyesületünk társadalmi uton szerény eszközökkel megtehetett, azt megtette. A többi a magyar művészeknek, sajtóknak és a közönségnek feladata mind e három hatalmas kulturális tényezőtt bele akarjuk vonni ünnepünkre, hogy önzetlen és hazafias munkáikat beletönni segítségük.

Óhajtuk hogy ez a kiállítás, melyet a Nemzeti Szalon Magyarország föl hírnevének és dicsőségének emelésére rendezett, közkinésévé lehessen mindnyájunknak. Meggyőzni szeretnénk mindenkit, hogy mi nem magunkért dolgoztunk, hanem hazánk művészetéért.

Azt óhajtanánk bebizonyítani most is, mikor szeretettel hívjuk meg a Magyar Képzőművészek Egyesületét, a sajtót és az Országos Képzőművészeti Társulatot, mint testvéregyesületet, hogy kiállításunkon — mely a magyar művészet és kultúra ünnepe — részt vegyenek.

Hiba volna ezt az ünnepélyt a magunk részére lefoglalni, legyen ez minden magyará, első sorban pedig a művészeké. Csatlakozzanak hozzánk oly testvéri szeretettel, aminő emelkedett érzéssel hívjuk őket mi, hogy még fényesebbé segítsék tenni nemzetünknek dicsőségét.

Tegyük fölre minden kiesinyes szempontot: léltékenykedést, érzékenységet, fajságos pártoskodást és hivalkodást. Ha pedig vannak hegedő sebek, kiegyenlítésre váró sérelmek, keressünk alkalmasabb időt a gyógyításra. Ne zavarja meg most az összhangot semmi diszsonancia. S hogy még ennek az ürügyét is bevágiam, magam részéről szivesen kijelentem, hogy én egyénileg senkit sérteni soha nem szándékoztam, s amennyiben némelyek mégis sérelmet éreznek, én kifejezem érte nyilvánosan sajnálatomat. Sőt tovább megyek. Határozottan kijelentem, hogy én szivesen vettem részt a művészek munkájában, de ennek ünnepségeiben részt venni nem kívánok. Hadd legyen ez a művészeti diadal nemzeti eseménnyé. Dicsőség a hazára és engesztelődés napja mindnyájunkra!

Jól tudjuk hogy a Képzőművészeti Társulat az a tekintélyes régitű egyesület, amely a magyar művészet emeléséért előző hordozta hazánkban, de azért már a Nemzeti Szalon is teti hasznos szolgálatakat a művészek összeségének és becsülettel állotta meg helyét a magyar kultúráért folytatott küzdelemben.

Eredményekre mutathat még a harc viharában is. Hát még a naplányes békében minő eredményekre mutathatna?!

A művészetnek szépre, jóra, nagyra kell tanítania nemzetét. Csak az a művészlélek, aki ezt a profétiai hivatást érzi is az ő szívében. Ezért kell a művészeknek példájukkal tanítani nemzetüket testvériességre, igazságra és szeretetre.

Legyen vége tehát művészetünkben is a pártoskodásnak. Küzdjünk elvekkért gyűlölködés nélkül. Mikor pedig az ország dicsőségéről, a magyar nemzet jövő hírnevéről van szó, ünnepeljünk együtt és a testvérharcban átlukasztott zászlóval földjük be a multat, mert nincsen olyan egyéni sérelem, amelynek joga volna tulharsogni a nagy nemzeti érdekek parancsszavát.

Hock János.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

○ A Társadalomtudományi Egyesület ma este rendezte nagy és diszes közönség jelenlétében első felolvasó ülését, melyen Pulszky Agost tartotta szabad előadását *Demokrácia és nemzetiség* címmel. A hallgatóság sorában jelen voltak: Hegedűs Loránt, Jakabffy Gyula, Kristóffy József, Mezei Mór, Neményi Ambrus, Teleki Sándor országgyűlési képviselők, Pikler Gyula, Balogh Jenő, Concha Győző egyetemen tanárok és az egyesületnek számos tagja. Pulszky Agost témáját hatalmas arányban fejtegette, egybevettette a szociológia általános természetörvényeivel a konkrét igazságokat és széleskörű tudásának tárházából nagyrésztű argumentumokat hozott föl konkluziói támogatására. Az élénk tetszéssel fogadott előadás végeztével Pikler Gyula alelnök a közönség nevében meleg szavakban mondott köszönetet az előadónak azért, hogy a fiatal társaság felolvasásait oly mély tudományú és nagyérdékű előadással oly sokat igérősen vezette be. Hangsúlyozta a közönség helyeslő tetszése közben azokat az uttörő érdemeket, amelyek az előadó mint egyetemi tanár éveken át az újabb szociológiai irányzat meggyökeresztésével szerzett. Az előadás nyomán meginduló vitát, amely pénteken, 22-én este 6 órakor kezdődik ugyancsak az Országos Iparegyesület helyiségében, (VI. Uj-utca 4.) Concha Győző egyetemi tanár fogja bevezetni.

○ A kereskedelmi jog kézikönyve. Dr. Klupaty Antal, kolozsvári egyetemi tanár *A magyar kereskedelmi jog kézikönyve* című művének I. kötetét második átdolgozott kiadásban most hagyta el a sajtót. Ez a második kiadás annyiban különbözik az előnyösen ismert elsőttől, amennyiben a tudós szerző az időközben összegyűlt új anyagot is rendszeresen feldolgozta. Így a különféle magyar és külföldi törvényozási alkotások közül beható tárgyalásban részesül a gazdasági és ipari hitelszövetkezetekről szóló 1898. XXIII. t.-c és különösen az új német kereskedelmi törvény. Igen tüzetesen ismerteti szerző az újabb magyar és német joggyakorlatot is. A 490 lapból álló első kötet ára 9 korona, a kiadás Athenaeum.

EGYESÜLETEK.

(Székelyek összejövetele.) A Budapesteni élő székelyeket egy székely-kör alakítására céljából felkéri a szervező bizottság, hogy e hó 16-án (szombaton) este a Dohány-utca 69/a szám alatti lévő (Szövetség-utca sark) a székely vendéglőben megjelenni sziveskedjenek.

(A Magyar Tisztviselők Betegseggyőző-Egyesülete) tegnap este megtartott igazgatóság ülésével megalakulásának utolsó mozzanatát érte meg. Az igazgatóság bemutatta a belügyminiszterileg jóváhagyott alapszabályokat és megválasztották az orvosi kart. A Budapesti Orvos-Szövetség választmánya ugyan a legmesszebbmenő akciótt határozta el az utjonnan alakult egyesülettel szemben az orvosi rend erkölcsi és anyagi érdekeinek megvédése céljából, de az egyesület immár megkezdte tevékenységét és pedig 11 orvossal akik közül hét ez idő szerint a Budapesti Orvos-Szövetségnek tagja. A megválasztott orvosok névsora a következő: dr. Trommer Zsigmond, dr. Nothhaft Gyula, dr. Steiner Károly, dr. Doctor Károly, dr. Rézsa Imre, dr. Schrank Simon, dr. Hudacsék József, dr. Thomka István, dr. Dillingner Emil, dr. Ronay Gusztáv, dr. Siklóssy Gyula. Így tehát az Orvos-Szövetségnek bármilyen irányban kifejtendő akciója ezuttal meddő marad.

FARSANG.

)(Az építési és műszaki rajzolók bálja, mely holnap este lesz a Royal összes termeiben, szép sikerűnek ígérkezik. A szecessziós táncrend a farsang kis szenzációja.)

)(A jurista-bál. Latinovics Ernő, a jurista-bál háznagyja ezen az uton arra kéri től a rendezőség összes tagjait, hogy holnap este 8 órakor pontosan jelenjenek meg az Opera előcsarnokában, hogy a bálanyák fölvezetése körül beoszthatók legyenek.)

Nyilttér.

Heidberg W. Lipót úgy sajtát, mint gyermekei: Wolfner Józsefné szül. Heidberg Jozsefné, ennek gyermekei: Erzsébet, Emilia és György; Dr. Heidberg Tivadar s ennek gyermekei: János és Elek; Heidberg Alfréd; vejei: Mauthner Mihály és annak gyermekei: Nándor és Zoltán; Wolfner József; menyje: Dr. Heidberg Tivadarné szül. Rappaport Helén, valamint az alulírt és az összes rokonság nevében fájdalomtól megtört szívvel jelentik a felejtethetlen legjobb hitves, önfeláldozó anya, anyósé, nagynya, testvér, sógornó és rokon

Heidberg W. Lipótné

szül. Fuchs Róza

Áldásdís, jámbor életének 65-ik és boldog házasságának 45-ik évében, f. hó 15-én rövid szenvedés után történt gyászos elhunytát.

A drága halott földi maradványai **vasárnap, f. hó 17-én d. e. 10 órakor** fognak a gyászházából (V. Váci-kört 12. sz.) az új izr. sírkertbe kísértetni és ott a családi sírboltban örök nyugalomra helyeztetni.

Áldás és béke drága poraira!

Fuchs Emánuel, Fuchs Ármin, Fuchs Rudolf, Fuchs Vilmos, Fuchs Sándor, Fuchs Gusztáv mint fiúk. Dr. Mandel Pálné szül. Fuchs Berta, Dr. Déval Ignác szül. Fuchs Emma, Fuchs Julia mint nővérek. Dr. Mandel Pál, Dr. Déval Ignác, ifj. Heidberg Mór, Heidberg József, Heidberg Sámuel, Ester Vilmos mint sógorok. Fuchs Rudolfné, Fuchs Arminé, Fuchs Gusztávné, ifj. Heidberg Mórné, Heidberg Arminé, Heidberg Józsefné, Heidberg Samuelné mint sógornők.

Csendes részvétel és koszorúk mellőzését kérjük.

(Az e rovat alatt közlötteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ A végrehajtási eljárás. Mint már jelentettük, Pász Sándor igazságügyminiszter, az új polgári perrendtartás életbeléptetéséig egyidejűleg a végrehajtási eljárásnak is gyökeres módosítását vette célba. Az erre vonatkozó törvényjavaslat előadói tervezete, melynek kidolgozásával Dr. Márkus Dezső, az igazságügyminisztériumba beosztott kir. törvényszéki bíró volt megbízva, mint értesülünk, már elkészült és a tavasz folyamán kerül szaktanácskozmány elé.

§§ Osinger. A budapesti revolver-zsarnokszámlának valamely Osinger János a királya. Ez nyolc lapot szerkeszt, tehát egész revolver-batteria szegze a kioltandó közönség mellé. A múlt év nyarán lapunk főszerkesztője zsarolás miatt följelentette ezt az alakot a királyi ügyészségnek. Ma ismét kezünkhez jutott az Osinger-litig egyik fegyvere, újabb cudar zsarolási kísérlettel főszerkesztőnk ellen. Már holnap be fog Osinger ellen adatni a bünvádi feljelentés a büntető törvényszéknek.

TÁVIRATOK.

A forradalom szélén.

Madrid, február 15.

Tegnap éjjel ötszáz embert tartóztattak le. Mind az ötszáznál revolvért és tört találtak. Az aszturiai hercegnek esküvője incidens nélkül ment végbe. A fiatal párt a spanyol primás üdöztette meg. A lakosság egészen nyugodtan viselkedett. A Kastély-téren kevés ember volt látható, de minden utcáron huszárok és dzsidások állottak kivont karddal. Csak a középületek tütek ki lobogót.

Madrid, február 15.

A kormány azt hiszi, hogy a jövő hét végéig helyreáll a nyugalom és elhatározta, hogy csak azután veti föl a régens-királyné előtt a bizalmi kérdést.

Madrid, február 15.

Ma dinasztia-ellenes tüntetések voltak; a zavarzó tömeg nemzeti zászlót hordozott, de a királyi korona nélkül s az utcákon a köztársaságot éllette.

London, február 15.

Madridból érkező táviratok szerint a helyzet Spanyolországban rendkívül válságos. Madridban azért hirdették ki az ostromállapotot, mert a kormány képtelen a rendet fontartani.

Páris, február 15.

A Havas-ügynökség jelenti Madridból, hogy a belügyminisztériumhoz érkezett jelentések szerint tegnap Valenciában, Alicantében, Granadá-

ban és Barcelonában ismétlődött a zavargás. Alicantében a tüntetők megdobták a városházát. A rendőrség szétverte a tüntetőket. A belügyminiszter bízta a városközi telefonforgalmat. A csere-tai gróf családja Franciaországba utazott.

Bécs, február 15. Dr. Rosthorn Arthur, Ausztria-Magyarország kínai követségi tanácsosa, aki a kínai mozgalom kitörésekor Pekingben volt élményeiről felolvasást fog tartani a bécsi Mensa Academica javára.

Bécs, február 15. A városi tanács elhatározta, hogy élni fog a villamossági társaság megváltásának jogával és a városi kezelésbe való átvétel céljából fölveszi a hivatalos leltárt.

Brüsszel, február 15. Saventhemnél, Brüsszeltől tíz kilométernyire négyszer löttek revolverrel a köln-brüsszeli expresszvonatra. Két golyó egy első osztályú kocsiba batolt és két utast seült.

Az új német ágyuk.

Berlin, február 15. Azok a kísérletek, amelyeket a Krupp-féle új tábori tüzérségi ágyukkal tettek, kitűnően sikerültek. Az új ágyuk a ringóalp-rendszeren alapulnak és oly jól működnek, hogy az ágyu elűtésekor a talpra helyezett pénzdarabok nem estek le. A német hadsereg fővezetősége elhatározta, hogy az ágyukat az új rendszer szerint fogja átalkakítani. Ez az új felszerelés rengeteg pénzbe fog kerülni, mert a régi ágyuknak csak a esővét lehet felhasználni az új rendszer szerint.

Belgium és a Kongo-állam.

Brüsszel, február 15. A képviselőház mai ülésén De Smet de Naer miniszterelnök bejelentette, hogy a független Kongo-állam és Belgium között 1890. július 3-án kötött egyezmény e hó 18-án lejár és hozzátesszi, hogy fel van hatalmazva annak a kijelentésére, hogy a Kongo-állam beleegyezik abba, hogy Belgium a képviselőház újra összehívásáig vagyis husvét utánig elhalaszsa határozathozatalát a Kongo-állam annektálására vagy feladására nézve.

A berlini botrányok.

Berlin, február 15. Thiel bűnügyi biztost, akit a Sternberg-pór folyamán letartóztattak, ma megvesztetés miatt, enyhítő körülmények betudása nélkül és hamis esküre való esabítás miatt, három évi fegyházra és öt évi hivatalvesztésre ítélték. Az államügyész négy évi fegyházat indítványozott.

A kínai bonyodalom.

London, február 15. A Standardnak jelentik Tiencinből 14-iki kelettel: Pekingben megint bonyolult a helyzet. A függő kérdések kielégítő megoldására most kevésbé van kilátás, mint valaha. Hir szerint a békefeltételeknek a kínai meghatalmazottak által való aláírása nem történt korrekt módon. Azt hiszik, hogy az angol követ mielőbbi döntő akciót sürget. Waldersee állítólag ultimátumot küldött a királyi udvarnak.

Berlin, február 15. A birodalomgyűlés mai ülésén Bebel megtámadta a Kínában lévő német csapatok magatartását és hadviselésük módját. Gossler hadügyminiseter erre ezt válaszolta: A Bebel említette tényeknek nincs semmi alapjuk. Ha Bebel azt mondta, hogy egy porosz strázsamester alkalmasabb lett volna ennek a hadjáratnak a vezetésére, mint Waldersee, akkor nem ismeri a viszonyokat, amit ő soha sem vart volna Bebeltől. Halát kellene érezni Waldersee iránt, hogy kötelességtudással és nagy intelligenciával elváltta azt a küldetést, amelyet a császár rá ruházott. (Helyeslés jobbról.) Mióta Waldersee Kínában van, bizonyos rend uralkodik ott. A csapatok érdemeit azzal akarja kisebbiteni Bebel, hogy a harcokról azt mondja, hogy nem voltak igazi csaták. Ez az állítás a tények teljes lélekremerésén alapszik. Kínában valóságos gyára van a hazugságoknak, amelyet nem ismerünk. Waldersee nyilatkozta szerint a hadviselés, különösen az első időben, a kínaiak által elkövetett megszárlások hatása alatt kegyetlenebb volt ugyan, mint Európában lenni szokott, de ő, mióta ott van, igyekszik a kegyetlenségeket megakadályozni és különösen a békés lakosságot megvédeni.

A Zanardelli-kormány.

Róma, február 15. A Zanardelli-minisztérium megalakulása dominálja a politikai helyzetet. Zanardelli nagyon szerette volna, ha a radikális pártnak valamely tagja is belépett volna a minisztériumba, de ez azért volt lehetetlen, mert a radikálisok a hadügyi költségvetést és a fogyasztási adokat erősen le akarják szállítani. A reggeli lapok nagyon rövid életet jósolnak az új minisztériumnak. Az újságok barátságos szkepsissel üdvözik. A Popolo Romano s a Fanfulla különösen Prinetti kinevezésén csodálkozik, azt lobbantva szemére, hogy mindenkor ellensége volt a hármasszövetségnek. Prinetti ugyanis 1891-ben fulmináns beszédet mondott Crispi ellen, amelyben ki-

jelentette, hogy a hármasszövetség nagy veszedelem Olaszországra nézve, de akkor is hozzátette, hogy a szövetségi politikát lelkiismeretesen meg kell tartani. Prinetti a következő tiz esztendő alatt a hármasszövetségnek legmegleőbb védelmezője lett, máskülönbben most nem is neveztek volna ki külügyminiszterre, mert a külös politika vezetésére maga a király ügyel. Prinetti az utolsó napokban sürin tanácskozott a német és az osztrák-magyar nagykövettel s tegnap is hosszabb látogatást tett náluk.

Róma, február 15. Az újonnan kinevezett miniszterek ma este letették az esküt a király kezébe.

A délafrikai szabadságharc.

London, február 15. Lord Kitchener táviratolja Pretóriából tegnapi kelettel:

Csapataink most Philippstowntól északra harcban állnak De Wet seregével. De Wet Zanddriftnál átkelt az Oránes folyón és úgy látszik, nyugat felé tart. French tábornok, aki Ermelótól délre huszontöt mérföldnyire áll, azt jelenti, hogy egy erős ellenséges csapatot Pietretief felé szorítottak. Eddig nem sikerült az ellenségnek az angol vonalon áttörnie. (?) A lovasság megtámadta az ellenséget, amely öt halotat és hat sebesült hagyott a csataterén. Tíz ember fogságba esett és igen sok szekér, targonca és állat az angolok zsákmánya lett. Az angolok vesztesége egy halott és öt sebesült.

London, február 15. A Reuter-ügynökségnek jelentik Johannesburgból tegnapi kelettel: Kedden éjjel egy erős boer csapat el akarta pusztítani a vízvezetékét, de az angolok heves harc után visszavonulásra kényszerítették. A boeroknak három halottjuk és huszonhárom sebesültjük, az angoloknak egy halottjuk és három sebesültjük volt.

London, február 15. Magántáviratok jelentik, hogy De Wetnek sikerült betörnie a Fokgyarmatba s az öt üldöző hat angol tábornok nem érte el célját.

Fokváros, február 15. A South African News kiedőját, akit lázító iratok terjesztése miatt letartóztattak és 2000 font sterlingnyi óradék letétele mellett szabadon bocsátottak, bíróság elé toják állítani.

Fokváros, február 15. A De Wet parancsnoksága alatt álló boerok három nappal ezelőtt Zanddriftnél három csapatot átkeltek az Oranje folyón. Hertzog tábornok kommandója nyugaton előre nyomul Kenhardt felé, míg a tartomány centrumában működő csapatok Kutzinger és Schaeper parancsnoksága alatt visszafelé vonultak. Kutzinger megszállta Murrayburgot. Azt hiszik, hogy ezek a csapatok egyesülni akarnak De Wet tábornokkal.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, február 15. A Rijschel és Társa cég közúti vasut-társasággá alakult át és ma szerződést kötött a városi tanácssal a villamos vasúti hálózatnak a külső telkekre való kiterjesztése céljából.

Bécs, február 15. (A Budapesti Napló telefonjelentése.) Az irányzat bágyadt lett, mert a newyorki gyöngébb ár-olyamjelentések következtében realizációs vásárlások állottak be és a kínálat nem volt arányban a kereslettel. Kötöttek: Buza tavaszra 7.85-7.84-7.82. Rozs tavaszra 7.80-7.79. Zab tavaszra 6.67-6.69. Tengeri május-juniusra 5.62-5.58-5.59. Buza május-juniusra 7.91-7.93. Buza őszre 7.99-7.98. Tengeri július-augusztusra 5.71-5.73. Repce augusztus-szeptemberre 12.95-13.50. A készárúk piacán nem volt üzlet. Zárlatkor maradtak: buza tavaszra 7.81, tengeri május-juniusra 5.57, buza őszre 7.96-7.97, zab tavaszra 6.07-6.08, tengeri július-aug-ra 5.69-5.70 korona.

New York, február 15. (Terményfössze.) (Zárlat.) Gyapot: New Yorkban helyben 9.1/2 (9.1/2). Márciusra 9.02 (9.12). Májusra 9.06 (9.14). New-Orleansban helyben 9.1/2 (9.1/2). — Petróleum: Stand white New Yorkban 7.80 (7.80). Stand white Philadelphában 7.75 (7.75). Refined in Cases 8.85 (8.85). Credit Balances at Oil City 1.25 (1.25). — Zsír: Western steam 7.80 (7.85). Robe és Brothers 7.95 (8.—). — Tengeri irányzata állandó. — Februárra —.— (—.—). Májusra 46.1/2 (46.—). Júliusra 45.1/2 (45.—). — Buza irányzata tartott. Piros ősz helyben 80.1/2 (81.—). Februárra —.— (—.—). Márciusra 79.1/2 (79.1/2). Májusra 80.— (80.1/2). Júliusra 79.1/2 (79.1/2). Gabona szállítási díja Liverpoolba 1.1/2 (1.1/2). — Kávé: fair Rio 7. sz. 7.1/2 (7.1/2). Feb-ra 5.65 (5.55). Májusra 5.65 (5.55). — Liszt: Spring Wheat clears 2.75 (2.75). — Cukor: 3.1/2 (3.1/2). — Om: 26.85 (26.62). — Rész: 17.— (17.—). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, február 15. (Terményfössze.) (Zárlat.) Buza irányzata tartott. Febr-ra 78.1/2 (78.1/2). Májusra 75.1/2 (76.1/2). Tengeri irányzata állandó. — Februárra 38.1/2 (38.—). — Zsír: Februárra 7.45 (7.50). Májusra 7.55 (7.67). — Szacanna short clear 7.45 (7.32). — Sertészsír: Februárra 14.05 (14.12). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

KÜLÖNFÉLEK.

Báli emlék.

I.

Sugárzó, zsongó bálteremben
Lézengek búsan, mint az árnyék,
Mikétha elhalt álmaimnak
Kacagó temetőjén járnék.

S mikétha gúnyos, hahótázó
Hang inceskednék bús szívemmel:
A gyönyör gondtalan világán
Mire vársz te szomorú ember?...

II.

Főcsendül üde kacagása,
Szívem vadul dobog,
Szemének sötét sugarában
Rajongó vágy lobog.

Ó a tavasz nyúló virága,
Amely nem változott,
Csak én lettem magányos, árva,
Mogorva, kárhözott!

Szeretnék lábához borulni,
De döbbenet fog el,
Hogy az én lelkem pusztá ősz
Rá hervadást lehel.

III.

Ó szőlő: „Olvastam dús dalát, mely
A szív mélyébe hat”,
Szenvedtem is sokat.

Viharzó tenger vészes árján
Zokogott a szívem,
Mely soha nem pihen.

Bolyongtam két Itáliában,
S nem csillapult a bű, —
„Szegény, szegény fiú!”

Lelkéből mért fakad e sóhaj,
E tükör fájdalom,
Ha pusztán szájalom?...

Heroszeg János.

— Egy elégedett milliomos. Andrew Carnegie, az amerikai „acél- király” megelégedte már a sok businesst, kilépett a világhírű Carnegie Steel Compagnie cégből és most a magánéletbe vonul vissza. Ugy gondolkozik, hogy van neki nyolcszáz millió korona vagyona, ennél többre nem vágyódik, ez neki éppen elég. Carnegie hatvan éves; nagyon szegény szülőktől származik, ötven évvel ezelőtt vándorolt be Amerikába, mint hajóinas. Most elhatározta, hogy ezután teljesen igénytelen életmódot fog folytatni, egészen ambroszereteli tevékenységnek és a morálnak szentelt életét. Annyi bizonyos, hogy a milliomos nagyon sajtóságos módon akarja befolyásolni honfitársai erköl-

csi felfogását. New-York ötödik avenuejének baptista templomában ugyanis előadásokat tart és fiatal hallgatóinak ezt a tanácsot adja:

— Fiatal emberek, ha szerelmeseik akartok lenni, csak oly nőt választatok hitvesülőt, aki husz vagy harminc évvel idősebb nálatok.

Legérdekesebb pedig az, hogy Carnegie, a new-yorki pletykák, szerint saját tapasztalatából tudta meg, hogy nagy baj az, ha öreg embernek fiatal a felesége.

— Vakmerő családok. Mult év augusztus havában Chikágóban meghalt egy 23 éves német leány, Diefenbach Mária, még pedig oly körülmények között, melyek valószínűvé tették, hogy a szegény nő erőszakos halál áldozata lett. A megindított vizsgálat kiderítette, hogy Diefenbach Mária nemcsak áldozata, de előbb cinkostársa is volt egy több tagból álló bandának, melynek tagjai öt is, és kivüle másokat is 40—50.000 dollárra biztosították különböző amerikai életbiztosító társaságoknál. Diefenbach Mária abban a hiszemben engedte magát 50.000 dollárra biztosítani, hogy társai holtá fogják nyilvánítani s helyette majd valamely kórházból szerzett holttestet temettetnek el; akkor aztán bejelentik a társaságoknál a halálesetet s felveszik az ötvenezer dollárt. Tényleg ez a leggyakoribb módja az ily csalásoknak, de éppen azért, mert már nagyon ismeretes, nehéz vele a társaságok éberségét kijátszani. Ezért Diefenbach társai sokkal biztosabb módját választották a boldogulásnak. — Egyszerűen magát cinkostársnőjükké tették el láb alól s ekkor előálltak ennek végrendeletével, melyben vagyonát, a biztosított ötvenezer, dollárt vőlegényére, a banda fejére hagyja s elrendeli, hogy holttestét azonnal égessék el.

Utóbbi azért vette volna a végrendeletbe, mert azt hitte, hogy helyette mást fognak eltemetni s az elégetés lehetetlenné fogja tenni a személyazonosság utólagos konstatálását. A holttestet fényieg elhamvasztották, ami Amerikában nincs elítélva, s ami éppen leginkább lehetővé teszi az ily fajta biztosítási csalásokat. Amde pörül jártak, mert a biztosító társaságoknak feltűnt, hogy egy Diefenbach Mária-féle szegény nőszemély 50.000 dollárra volt biztosítva; kutatni kezdtek s rájöttek a valóságra. A vége az lett, hogy a pénzért jelentkező örököst társaival együtt elöltgák.

— A főfájásról. A lipsei orvosi egyesületnek ülésén egy orvos-tanár előadást tartott a főfájásról. Szerinte a főfájás az arc és a koponya érző idegeinek izgatása által jó létre. Minden olyan betegség, amely akár vérgangás, akár más valamely ok következtében a fej érző idegeire izgatólag hat, főfájást okozhat. Tulhajtott szellemi munka, helytelen testtartás, a szem érző idegeire ható egyszerűen világítás, a szemek konvergenciájának hibái, a különféle fénytörési hibák a szemben, az erőltetett nézés és még sok más be-

tegsége a szemnek, — mindmennyi okai lehetnek a főfájásnak. A merev nézés következtében igen sokszor beáll a szem egy izmának a kitérődése és görsése és ez az izgalom összekötöttes által átmege a környezetben lévő érző idegekre is, minek következtében igen erős főfájás jöhet létre. Ugyanigy keletkezik főfájás a szemüvegek helytelen megválasztása által.

— Jövedelmező papág. Egy amerikai lap szerint Talmage észak-amerikai, brooklyni lelkész évi fizetése 30.000 forint. Egy new-yorki könyvkereskedő egyházi beszédeknek kiadásáért évenként 25.000 forintot fizet. Beszédekért a szerkesztéséért kap 12.000 forintot, nyilvános előadásaiért évenként átlag 50.000 forintot. Ezenkívül egyházi funkciókért tömérdek ajándékot szokott kapni. Predikációját francia, svéd, kínai, s más nyelvekre is lefordítják és Amerika sok más templomában nyilvánosan felolvassák. Nemrég 150.000 forintot ajánlottak e híres férfiúnak, hogy tetszése szerint választott időben s helyen nyilvános előadásokat tartson s ő ez ajánlatot visszautasította. Nagyon sok tehát a lelkész urnak a jövedelme, de valószínű, hogy csak — az amerikai újságban akkora.

— A borhamisításról. Amióta csak bor terem a szőlőhegyeken, azóta hamisítják is bort. Már a görögök és a rómaiak is passzokdátok a nagymérvű borhamisítás ellen. Nagy Károly törvényeket is léptetett életbe annak megszüntetésére. A tizennegyedik században nagy mértékben üzbétek a borhamisítást, mert nemcsak Német-, hanem Angol- és Franciaországban, valamint Hollandiában is mindenképpen iparkodtak azt korlátozni. 1427-ben Kölnben két borkereskedőt penellengerre állítottak, megbélyegeztek és megvesszőztek, mert a bor színét és ízét megváltoztatták. A mérges ólomcukrot a kénköveget már azelőtt is használták. A savanyu bornak ólomcukorral való megédesítése már századok előtt is számos halálesetet volt az okozója, minek következtében igen sok helyen megtiltották a bor elárúsítását. 1705-ben egy szingeni kereskedőt elretentő példa okáért, lelejeztek, mert megváltoztatta a bor színét és ízét. Manapság erősen folyik a műborgyártás és vannak gyárak, amelyeknek pinocéiben 14—16000 tizhektoiteres hordókban áll készen a műbor eladás végett. Ez a tulhajtott műborgyártás, magától érhetően, igen nagy akadály a igazi bor elárúsításának, mert a legtöbb esetben olcsóbban adják, ugy hogy már közmondás is lett a nép között, amikor látja, hogy egy új borpincét építenek, ez a mondás: Már megint egy új szőlőhegy emelkedik.

— A tojástánc. Leginkább Valenciában, Spanyolországban terjedt el a tojástánc Bizonyos távoságban, a minták szerint, rakják le a földre a tojásokat, néha oly sűrűn esnek egymás mellé, hogy a táncosok lábujjainak is alig van helye. A zene hang-

REGÉNY.

A rajongók.

— REGÉNY —

Irtá: STEPNJÁK.

72

Vatajkonak sorsa kellett járnia az összeesküvőket és őket korai gyűlésre meghíni.

— Hajnalhasadtával elmegy a Dadogóhoz, szolt Andrej s megmondod neki, hogy delutánra készítsd el a bombákat s mindent. Hat kocsit veszel s elviszed őket — tudod már hová.

— Tudom.

— Isten veled. Megyek már.

Négyre járhatott, amikor Andrej kilépett az utcára. Harminc órája volt még s ráért minden gondosan s elhamarkodás nélkül előkészíteni; hanem szükséges volt előbb hívni össze az összeesküvők gyűlését, mintsem a kormányzó intézkedései köztudomásuakká válnak.

Gyors lépésben fél óra alatt elérte a főhadiszállást. Eszrevétlenül, zaj nélkül lépett be. A házban mindenki aludt. Társai aligha gyűlnek össze egy óra előtt. Várakozás közben megcsinálta előkészületeit.

A város tervrajzával kezében megjelölte az utat, ahol a menet el fog vonulni. Alaposan ismerte a várost, ez igen megkönnyítette neki az alkalmas hely megválasztását. Különösen alkalmasnak látszott egy kis utca az ut két hajlása között, nem messze a veszthelytől. Fekvésénél fogva könnyen nagy tolongás keletkezhetett ugyan, de ezt teljesen ellensúlyozta a könnyű visszavonulás, először néhány szűk utcán keresztül, amelyekben bombáikkal könnyen feltartóztathatták az üldöző katonaságot, azután egy nyilvános kerten, amely a víz partján feküdt. A kertben be lehetett

csukni a magas vaskaput és két-három lakattal bezárni. Ezeket napközben könnyen megvehetik. Azonkívül néhány torpedót is lehetett od alkalmazni (a Dadogó találmánya) és ez még jobban megnehezítené az üldözők előnyomulását.

Az összeesküvőknek teljesen felszerelt csónak állott rendelkezésükre, mert eleitől fogva úgy tervezték, hogy lehetőleg felhasználják a vízi utat. A csónakot nagyon könnyen elszállíthatták a kert kikötőjéhez, s elhelyezhették benne a négy kiszabadított foglyot és az esetleges sebesülteket. A többi összeesküvő azután, megkerülve a kert tulsó kapuját, egyenesen a Puskarszki-rétre megy és elvegyül a várakozó tömeg közé.

Andrej társai lassanként összeverődtek és háromnegyed hatkor együtt volt az egész bizottság és megkezdtek a hadi tanácsot. Igen rövid volt.

— Hallottátok? — kérdezte Andrej, amint együtt voltak.

— Hallottuk, — felelték és azonnal tárgyalni kezdtek az ügyet.

Andrej röviden változtatta tervét s ezt vita nélkül elfogadták. Megjelölték helyét és idejét a három gyűlésnek, amelyen a többi emberek össze fognak gyűlni. Elhatározták, hogy egy nagy gyűlés helyett több kisebbet tartanak. Andrejnek, ha még oly rövid időre is, mind a három gyűlésre el kellett mennie. Ez hasznosnak s egyuttal könnyen kivihetőnek látszott.

Vagy félóra alatt mindent elintézték, s mind a hét férfi elment a maga dolga után.

E közben azt a hírt, amely felköltötte az összeesküvőket, a szedők nyugodtan kiszedték s reggeli üdvözlétül föltálaták a dubravnikiaknak.

Kévsé olvasónak nem facsarodott el a szíve. Négy ember, köztük egy nő. Az oroszok nem igen szoktak hozzá a halálos büntetéshez. Már több, mint száz esztendeje, hogy eltörték, csak éppen politikai bűnösökre hagyták meg. Minden más bűnért, még a legemosványabbért is, elegendőnek látják a hosszú évi kényszer munkát. Ezt a megkülönböztetést a közlelkiismeret sohasem bírta

elviselni. Nincs az a rábeszélés, amely bebizonyítja az egységű népek, hogy a politikai bűnös rosszabb volna a gyujtogatónál vagy utonállónál. A művelt emberek csak sajnálkoztak, megvetés; vagy dühöt éreztek, kiki saját egyéni temperamentuma és nézete szerint.

A kiválasztottak természetesen nem a „langyosak” közül valók voltak. A legtöbbben már az újság megjelenése előtt megkapták a felszólítást és megígérték, hogy előljönnek valami fontos dolog megbeszédésére. Miután azonban elolvasták a kivégzés híret, mindnyájan remélték, hogy ez lesz a titokzatos gyűlés tárgya. Mikor meghallották, hogy már minden elő van készítve, mikor megtudták a haditerv vázlatát s a vezetőjük nevét, mindenfelől egyhangy hozzájárulás, osztatlan bizalom kifejezése hallatszott. Andrej mindhárom ülésen megjelent. Megszokott hidegverével párosult elkeseredése lehető legjobb hangulatba hozták.

Amint a harmadik gyűlésről visszatért a főhadiszállásra, kellemes meglepetés várta. Dávid a legnagyobb léleknyugalommal az ágyában feküdt. Külföldön volt, amikor egy szentpétervári levél értesítette a dubravniki eseményekről. Azonnal Oroszországba indult s éjjel-nappal utazva, éppen idején érkezett meg.

— Eljöttem, hogy parancsait várjam Andrej, szolt. Gondolom az én számomra is akad valami munka.

— Amennyit csak akarsz, öreg, — volt a felelet.

Andrej most már sokkal jobb kedvében volt. Az érintkezés új társaival egy kevésbé felvidította. Legalább is annyira meg volt elégedve az embereivel, mint azok ő vele.

— Meglehető kitalásunk van győzni, szolt Dávidhoz. Ötven elszánt ember az olyan lövegekkel, mint a mieink, sokat tehet. És hogy elszánt emberek, azért jótálok. Mindjárt láthatás is egy-néhányat közülük. Hétkor van utolsó haditanács. Azután minden rendben van.

(Folytatása következik.)

jára megkezdődik a tánc, előbb lassan, majd fokozatosan gyorsabban és szenvedélyesen, úgy, hogy a táncosok valóságos repülő látszanak, mindamellett nagyon ritka eset az, hogy a letett tojások közül csak egy is megsérüljön.

— Templomban. A kis Pistát először vizik a templomba. De nem viselkedik jól, egyre beszél, izgatog az a helyén. Az anyja rászól:

— Hallgass! A templomban hallgatni illik! ...
— Hát akkor — szól Pista — miért énekelnek azok ott hátul? ...

Szerkesztői üzenetek.

— Késiratokat nem adunk vissza. —

E. A. Budapest. A turul (kurul, karvaly) a hun-magyar hagyományok mesés madara, amelynek pogány korunk hitregés világa felsőbb szereplést tulajdonított. A turul termékenyítette meg Emesét, Álmos anyját s ő mutatta meg az utat a honfoglaló ősöknek az ígért új hazába. Mint hadi jelvény már Attila zászlaján szerepel s a magyarok Géza vezér idejéig turul-as zászlók alatt indultak a csatába. A turul színe sötétbarna.

K. J. Azt bizony aligha lehet eldönteni. Két nehézséggel lehetetlen megbirkózni: az egyik annak megállapítása, hogy voltaképpen mis is *szép*, — a másik az, hogy nem lehet összemérni, hogy mely fokban tetszik egy férfi egy nőnek és viszont. Külön-külön mindegyik meg tudja mondani, tetszik-e neki a másik, vagy sem, sőt tetszésének, vagy nem tetszésének bizonyos fokozatát is meg tudná hozzávetőleg állapítani, de hogy melyiknek a tetszése nagyobb, azt már senki sem határozhatja meg objektíve. Épp ezért a felvetett kérdést nem is lehet eldönteni. Épp olyan ez, mintha valaki azt kérdené, hogy x-nek jobban ízlik-e a sör, mint y-nak a bor.

L. E. Keskeméti. B. L. lakása: Szentkirályi-utca 22. Található délelőtt 10—11 és délután 4—5 óra közt. Hivatalos helyiségében, lapja szerkesztőségében (Szentkirályi-utca 28.) is felkeresheti.

Somogyi leány. 1. A posta és táviradakezelőnői tanfolyam végzésére az illetékes posta és táviradakezelőség csak úgy ad engedélyt, ha négy polgári osztályról bizonyítványt mellékel. 2. Nem viselhetik, csak katonai, vagy katonai jellegű ünnepek. 3. L. L. katolikus, Sz. J. zsidó, N. L. református.

G. J. Bátorkez. Női posta- és táviradi külön kurzus nincs ez idő szerint az országban. De azért a leánya kiképezheti magát posta- és táviradakezelővé, ha a kezelet az illetékes posta- és táviradakezelőség engedélyével, valamelyik posta- és táviradakezelőnél magánzorgalmából megtanulja s az előírt vizsgát leteszi. Az engedélyt azonban csak az kapja meg, aki legalább négy polgári iskolát jó eredménnyel végzett és tizenhatodik évét már betöltötte.

L. G. Szolnok. 1. Címezzé a levelet egyszerűen New-Yorkba. Edison annyira világhírű ember, hogy a posta közelebbi címzés nélkül is megtalálja. 2. Civilista alatt az udvartartás költekeit kell érteni. 3. Ez a civilista Magyarország részéről is 9,300,000 korona, Ausztria részéről is 9,300,000 korona.

Nagyváradai előnézet. 1. Igen, az *hi ökványvet*. Méltóassék csak az intézet igazgatójához fordulni, akkor megkapja. Ingyenes üdvételtér ugyancsak oda kell folyamodni. Mellékelendő a születési, szegénységi és tanulmányi bizonyítványok. 2. Nagyon veszélyes s ha csak lehet, elkerülendő. Az egészen mindegy, egy fedél alatt lakik-e, vagy csak időről időre érnekhez vele, a ragályosos veszedelme nem változik.

Elemér. 1. Méltóságos Elnök-igazgató ur! 2. Mindennap rogam az államvasutak igazgatósága épületében, hivatalos helyiségében (VI. Andrassy-ut 75. I. emelet), ha tudniillik Budapesten van. 2. Van drágasági pótlékuk. 3. Az építendő vasút irányára még nincs véglegesen megállapítva. Mivelhét erre nézve megállapodás történik, megkezdik az építést.

Hadköteles. Szabadkán a 86. közös gyalogezred és a 6. sz. honvéd gyalogezred, Pozsonyban a 71. és 72. közös gyalogezred és a 13. honvéd gyalogezred. Kolozsvárt az 61. közös gyalogezred, a 23. vadászereid és a 21. sz. honvéd gyalogezred állomásoknak.

Vitakozók. 1. Ungvárt sem görög-katolikus, sem görög-keleti püspökség nincs. 2. A görög-katolikusoknak orosz nyelven szolgálnak a misét. 3. Az orosz cár a görög-keleti vallást követi. 4. Nagyváradon csak görög-katolikus püspökség van.

N. 500. 1. Szecey István: A mezőgazdasági növénytermelés (ára 2 K. 40 f.). 2. Bun Samu: Egyszerű és kettős könyvtel (ára 4 K. 40 f.). Mind a kettőt megrendelheti a Budapesti Napló kiadóhivatalánál.

Ss. A. Budapest. Akkor hívják be őket, amikor szükség van rájuk. Kérlemezni lehet, hogy az idén hívják be, de kérdés, helyet adnak-e a kérelemnek. Mert katonákat nem vezetük szubjektív szempontok.

Studiosus. Asbóth: Orosz nyelvtan (2 korona), Hopp: Katonai orosz nyelvtan (2 kor. 40 f.), Rakovszky: Orosz nyelvtan (3 kor.), Glük-Somogyi: Gyakorlati angol nyelvtan (1 kor. 60 f.). Megrendelhetők a Budapesti Napló kiadóhivatalánál.

B. J. Kolozsvár. A második osztályból nem veszik föl, három osztályt kell végeznie. Akkor is csak úgy léphet át a felsőbb szakiskolába, ha nemcsak elméleti képzettségét, de azt is be tudja igazolni, hogy a fémipar terén már gyakorlati tanulmányai vannak.

B. S. Szombathely. 1. Sajnálunkra nem szolgálhatunk vele. 2. V. Váci-körút 26. szám.

F. D. Sály. Folyamodják az illetékes királyi pénzügyigazgatóságokhoz. Ha be tudja igazolni a kárt, igénye van a visszatérítésre.

J. B. Miskolc. 1. Főméltságu Heroeogramás, Kegyelmes Uram! 2. Méltóságos és Főtisztelendő Uram! Mind a két levél, „Budapest, I. Uri-utca, Heroeogramás palota“ címmel küldendő.

Tatali jogász. Nem vizsgálhatik, csak ha mind a két félvel végzezte. Az egyetemi szabályok e tekintetben minden halgatót egyként köteleznek.

Előzetes 1898. Alami és megyei hivataloknál azzal az előképzettséggel csak segédhivatal-tiszti állásokra tarthat igényt. Ha jó protekciója van, jobb álláshoz is juthat. Mindenesetre kísérje figyelemmel a hivatalos pályázati hirdetéseket.

K. München. 1. Ha érdekesen van megírva, kérjük. 2. S. bizonyára válaszolni fog. 3. Sajnáljuk, nem kaphat. Szives üdvözlöt.

F. D. H. B. Ha elfogadja az ajándékot, illik meg is köszönni. Egy névjegyre írhat néhány sort és a dolog rendezni van.

F. L. Az ilyen komplikáltnak látszó számításoknak megvan az egyszerű kulcsuk. Nem valószínű azonban, hogy egy nyolc éves fiú ezzel a kulccsal dolgozzon, inkább föltehető az, hogy valami zseniális intuicio révén viszi végbe a fiú a csodát.

Pallas. A Pallas Lexikonnak két pótkötete jelent meg, a sorozatban a 17-ik és 18-ik. A mű be van fejezve.

Erzseke. A cigányjelmez összeállításánál legjobban, ha ríkiót színeket alkalmaz. Topánkákat vehet a jelmezhez, a haját göndörre stílizáltassa.

Belosa. S. E. jegy alatt már egyszer megüzentük önnek, hogy a Zenélő Magyarországon kívül nincsen magyar zeneműves folyóirat.

H. G. Zombor. Akár utalványon, akár bélyegen küldi, mindegy.

F. L. Révai Testvérek kiadásában most jelenik meg Jókai minden munkája. Prospektust szívesen küld a kiadó cég — a folytatásról is ad fölvilágosítást.

Uj előzetes. Szajkófalva Beregmegyében van, utolsó postája: Bilke.

KÖZGAZDASÁG.

A borkereskedelem.

Budapest, február 16.

A merkantilizmus és agrarizmus közt világszerte dühöngő harc hazánkat sem hagyta érintetlenül. Erdékharc fejlődött ki nálunk is és nyomosan érezte a rossz hatását egy a földműveléssel, mint a kereskedelemmel. Saját kárán okul az ember. Kárunk volt elég, kezdünk okulni is, — de úgy látszik nem mindannyian.

Sajátságos tünemény ugyanis, hogy még most is, midőn a harcoló ellenfelek belátják, hogy egymásra utalják, midőn éri termelő és kereskedő egyaránt, hogy egymás nélkül nem boldogulhat, még most is akadnak oly megtévelyedett ellenségei a kereskedelemnek, mint az agrár sajtó egy része. Magyarország földművelő ország, — szükségse van tehát egy jó hírnévnek örvendő, egészséges és tisztességes kereskedelemre. Kereskedelemre, mely termékeit értékesíti, mely piacot teremt termékeinek, mely egyenletit az utat, amelyen a külföldi pénze bejöhethet országunkba. Belátja ezt minden józan ember, — de nem látják be a *Borászati Lapok*.

Friss emlékezetünkben vannak még e lap epés támadásai a honi borkereskedelem ellen. Hogy mit eredményeztek, tudjuk azt is. Tudjuk, hogy ez a lap féltékeny diühben, egyes visszaélésekbe kapaszkodva, oly haszát csinált, hogy nem csak a magyar, de az egész külföld fogyasztóinak bizalmát elvonta a magyar bortól. Tudjuk, hogy ezek a támadások tönkretették a magyar borkereskedelem híret ojjanyira, hogy most már maguk a *bortermelők* is átkozzák a megvédőjüket. Tarhatatlan lón az állapot a bortermelőkre is; ez természetes következménye a magyar borkereskedelem agyonütetésének. Segítségre, mentésre van tehát szükség. Más mentés nem lévén a termés jó értékesíthetősége, mint a kereskedelem támogatása, a „Borászati Lapok“-nak sem kínálkozik más eszköz. Azonban nem szívesen teszük és ahogyan tessük, jobb volna, ha meg nem történne. Ha már pártolni kell a kereskedelmet — úgy vélük a *Borászati Lapok* — akkor ments isten, hogy a magyar kereskedelmet pártoljuk. Útik a magyar borkereskedelmet továbbra is és kacérkodnak az *osztrák* borkereskedőkkel. Nem a magyar, hanem az *osztrák* borkereskedelmet szereséltetik kegyükkel, támogatásukkal.

Nehéz vád ez, de nem indokolatlan. Lapunk hasábjában láttak napvilágot a magyar érdekelteket felvilágosító azon közlemények, melyek hírt hoztak a bécsi borkereskedők egynehányának ténykedéséről. Lapunk nem szaklapja a szőlőművelésnek, behatóbban nem foglalkozhatunk a Bécsben felfedezett borhamisításokkal; csak hazafias kötelességet teljesítettünk ezen dolgok szelözetésével. A szaklapoknak és mint ilyeneknek a *Borászati Lapok*knak lett volna feladatuk, a Bécsben történet nyomán védelmére kelni a borkereskedelmünknek. Lett volna most alkalmuk részben jóvátenni az elkövetett hibát.

A helyett azonban mit tettek a *Borászati Lapok*? Egyszerűen, mindennemű érdeklődés nélkül, a legnagyobb közönnyel mellőzték a dolgot. Csodálatos módon szelődött a *Borászati Lapok* hangja. Bárány lett a tigrisből! Nemcsak hogy semmi kommentárral nem szolgált a magyar bortólalkozóknak, de még a pancsoláson ért és részben büntetett, részben vizsgálattal alatt levő bécsi cégek neveit sem közölte.

A *Borászati Lapok* irtóhadjáratot indítottak a magyar borkereskedelem ellen. Ha a legkisebb havasi falunak legkisebb vendéglőjében legkisebb mennyiségű rossz bort találtak, bezeg 3—4 oldal, tudtak e „főbenjáró büntet“ osztorozására írni. Ha akármely magyar borkereskedő ellen egy fizetni nem tudó, vagy nem akaró adós följelentést adott be, — neki estek az egész borkereskedelmének. Főfálták a borkereskedőket szőröstől bőröstől, de csak ha magyarok. Ha egy magyar borkereskedő borait csak megvizsgálják, legott pellengérré állítják őt oly módon, hogy akármilyen kedvező lenne a vizsgálat eredménye, tőle bort már nem vesz senki.

És ugyanezek a *Borászati Lapok*ba kiméletekben bannak azokkal a bécsi pancsolókkal, kik a magyar bor rossz hírelt költötték saját bünük palástolására. Kimélik azokat az osztrák pancsolókat, kik a termelőkre tolják a hamisításokat. Ezt konstatáljuk és erre hívjuk fel a magyar bortermelők figyelmét.

A betegsegélyző-pénztárak.

Budapest, február 16.

A kereskedelmi minisztériumban ma érkekezlet tárgyaltak. *Hegedüs* Sándor kereskedelmi miniszter az ipari és gyári alkalmazottak betegség esetén való segélyezéséről szóló 1891. évi XIV. törvények módosítására törvényjavaslatot dolgoztatott ki. A mai értekezlet, amelyre a miniszter az összes érdekelt köröket meghívta, ezt a tervezetet bírálta szakkerületi megjegyzésekkel. Az értekezleten, amelyen *Hegedüs* Sándor kereskedelmi miniszter elnököl, részt vettek: Cseögrheó Gyula államtitkár, dr. Szerényi József, Abonyi Emil miniszteri tanácsosok, Bailly Lajos, Téglássy István, Nedeczky Gyula osztálytanácsosok, Diószeghy József titkár, Márffy Gyula osztálytanácsos, Fáy Lajos titkár, dr. Márkus Dezső törvényészi bíró dr. Chyzer Kornél miniszteri tanácsos, Kaffka László, Forray Ferenc osztálytanácsosok, Matlekovics Sándor, gróf Tisza István, Rosenberg Gyula, Heltai Ferenc, Neumann Armin, Buzáthi Ferenc országgyűlési képviselők és az ország összes kereskedelmi és iparkamarái, a vidéki kerületi betegsegélyző-pénztárak kiküldöttéi, egy a fővárosi, mint a vidéki kereskedelmi és ipari szaktestületek és az Országos Iparogyesület képviselői és más érdekeltek.

Hegedüs Sándor miniszter nagyszabású beszéddel nyitotta meg az értekezletet:

Kiemelte, hogy ez szorosan és szigorúan csak egy előadói tervezet, amelylyel szemben a miniszter abszolte semmiféle álláspontot el nem foglal. Az intézmény, amely most fennáll beteg és feladatának meg nem felel. Ennek következtében a feladat az, hogy a betegsegélyzési ügyet úgy szervezzük, hogy azoknak a céloknak, melyeket a törvényhozás nemes intenciója már az eredeti törvény meghozatala alkalmával kitűzött, megfeleljen s főleg fejlődésképes legyen. Természetes dolog, hogy a sütébe ugrani ilyen kérdésekben nem szabad. A létező és részben bevált, részben hiányos, de esetleg javítható és fejlesztésre képes intézményeket tekintetbe kell venni, továbbá okvetlenül szükség van arra, hogy főleg azokból a hazai viszonyainkból speciahter folyó bajok ellenében találjuk meg az alapos orvosszerket és intézkedéseket, amelyek miatt a legtöbb panasz merült fel. Mielőltal pedig igen lényeges dolog az, hogy csakis olyan címen és olyan mértékben követeljük az érdekelteknek hozzájárulását és teherviselését, amelyben aztán az intézmény azon feladatokat és kötelességeket, amelyek címén ezt a megadotzatást azokkal szemben kéri, teljesíteni képes is. Ezek között természetesen első sorban az intézményben rejlő tölszolgálat, a segélynyújtás követéti, hogy megbetegedés esetében részben az ellátás, illetőleg az orvosi segély és a gyógyszer első sorban egész mértékben biztosítva legyen az intézmény minden tagjának. A tanácskozáskor ökonómijára nézve két kérdést intéz a tanácskozáskor minden tagjához. Az egyik az, hogy ne legyünk országgyűlés, tehát semmiféle polemikába egymással abszolte ne bocsátkozunk. Ne itt szedjük össze az argumentumokat, hanem amit kívülről hoztunk ide: eszméket és tapasztalatokat, objektíve azokat adjuk elő. A másik kérdés abból áll, hogy teljes mértékben az objektívítás terén maradjanak és lehetőleg egymás iránti tekintetből és a tárgy rendkívüli terjedelménél is az időnek aránylag véve rövidségénél fogva lehetőleg röviden, szabatosan és lehetőleg konkrétan fejezzék ki eszméiket és kívánalmait. A tanácskozáskor módja pedig az lenne, hogy most a tanácskozáskor kezdetén, mindenki az alapszmékre nézve adja elő nézetét.

A miniszter szavait zajosn megéjlemézték. *Heltai* Ferencnek az értekezlet elhalasztására vonatkozó indítványára *Hegedüs* Sándor miniszter megjegyzi, hogy ellenzi az értekezlet elhalasztását, mert

itt nem az elméleti statisztikai adatok a döntők, amelyeket tudományos szempontból maga is nagyra tart, mint inkább a szerzett gyakorlati tapasztalatok előteremtése és azok megbeszélése. Az értekezleten pedig a legjelöltebb szakértőket és gyakorlati férfiakat üdvözölték. (Élénk helyeslés és tapsok.)

Sarkadi, a budapesti betegsegélyezőpénztár igazgatója, hosszasan foglalkozott a kérdéssel. A pénztárak különböző bajait sorolja fel, foglalkozik a javaslat egyes részleteivel. Végül a miniszternek 60.000 munkás nevében köszönetet mondott azért a szeretetért, melyvel ezt az ügyet felkarolta.

Gróf Tisza István hosszabb beszédben az egész szociálpolitikával foglalkozott Kiemeli, hogy két rendszer között lehet választanunk a szociálpolitika terén. Az egyik a német rendszer a kényszerbiztosítás elvével és az állami eszközök igénybevételével és a másik az angol rendszer, a munkások autonom szervezete. Azoknál a nagy előnyökön fogva, amelyek az utóbbi az általános szociális politika tekintetében bir, ez az autonom szervezet volna a legajánlatosabb. De a mi viszonyaink között lehetetlen elzárkózni az állami eszközök igénybevételétől a német rendszerű kényszerbiztosítástól. Ezután hosszasan fejtegette a javaslat egyes intézkedéseit.

Matkovics Sándor az iparpolitikai kérdések megoldásáról óhajtán összekapcsolni a reformot. Felveti azt a kérdést: nem lehetne-e az ipari munkás- és mezőgazdasági munkás- és cselédpénztárakat egyesíteni.

Ezután dr. **Chyzer** Kornél, a belügyminisztérium közegészségi osztályának főnöke és **Buzáth** Ferenc országgyűlési képviselő a közegészségügy szempontjából foglalkoztak a javaslattervezettel.

Az anketét holnap délelőtt 10 órakor folytatják.

Ipar és kereskedelem.

A Magyar leszámítoló és pénzváltó bank igazgatósága utolsó ülésében megállapította az 1900-iki üzletvérszámadásait melyek az intézet által fizetett 1.750.995 korona 35 fillért tevő passzív kamatok levonása után — az 1899. évről áthozott nyereség-elővitel betudásával — 3.842.977 korona 44 fillér bruttó nyereséget és az összes üzleti költségek és adók levonása és a leírások foganatosítása után 2.162.483 korona 49 fillérvnyi tiszta nyereséget mutatnak, jelelve összeg a 30 millió koronával befizetett alapítók 72-1%-nyi kamatozásának felel meg.

Az igazgatóság elhatározta, hogy e nyereség alapján az 1901. március 16-ára egybehívandó közgyűlésen azt fogja javasolni, hogy minden 400 koronával befizetett részvény után 24 korona — 6% osztalék fizetessék. Az igazgatóság új tiszteleti levonása és a tartóképalapnak 100.000, a nyugdíjalapnak 20.000 koronányi dotálása után fennmarad 203.979 korona 82 fillér új számlára lesz elővitelezendő.

Az előző 1899-iki üzletvérszáma tiszta nyereség — az elővitel hozzáadásával — 2.579.969 korona 66 fillér volt, azaz 417.486 korona 17 fillérrel nagyobb, mint az 1900-iki üzletvérszáma.

A tiszta nyereség e csökkenésében az általános gazdasági viszonyok kedvezőtlen volta tükröződik vissza. Az egyes üzletágak eredményei tekintetében feltehető hogy az alacsony kamatláb és a szindikátusokban elhelyezett tőkék kisebb jövedelmessége folytán a kamatszámja eredménye visszaesést mutat, továbbá, hogy a tőzsdén uralkodó pangás és a tárcában lévő értékpapírok árfolyamcsökkenése folytán az azelőtti év értékpapírszáma nyereségében szemben a lefolyt évben veszteség mutatkozik. Kedvezőbb az eredmény a külföldi váltókból eredő nyereségnél és az intézet fiókjainak hozamánál, viszont a jutalék-számla keresménye kisebb az előző évről.

A bank részt vett a lefolyt évben a 4%-os magyar koronajáradék átvételére alakult konszorciumban és az ezen üzletről eredő haszon az 1900. évi mérlegben elszámoltatott.

Az Arisztályi üzletkőre a lefolyt évben is gyarapodást mutat és az itt elért eredmények teljesen kielégítőek, viszont a közraktárak jövedelmessége a lefolyt év első felében mutatkozó visszaesés folytán az előző évhez képest lényegesen csökkent.

A bank tartaléktőkéje, mint már fent említett, ez évben 100.000 koronával fog emelkedni, a külön tartalék pedig — eltekintve a közraktárak törlesztési alapjától — 71.966 korona 27 fillérrel növekedett, úgy, hogy ezen javadalmazások után az intézet összes tartalékai 5.796.988 korona 61 fillérre emelkednek, ami a részvénytőke 18,22%-ának felel meg.

Az összforgalom a lefolyt évben közel 6 milliárd koronát tett ki.

A betétállomány a fiókok tekintetbevételével az év végén körülbelül 54 millió korona volt az előző évi 52 millió koronával szemben.

A mérleg-, nyereség- és veszteség-számla adatai a következők: **Mérleg.** Vagyons: Pénztárállomány 761.013-27 K. Értékpapírportfólió 5.051.963-62 K. Külföldi váltók és pénzek 323.869-32 K. Váltó-tárca 21.688-60+82 K. Előleg a lombard-üzletben 17.868-00-39 K. Különféle adók 28.826-71+69 K. Nyugdíjalap értékpapírai 1.563-440-52 K. Arisztályi 31.803-77+70 K. Ingatlan számla 2500.000- K. Felszerelési számla 28.000- K. Főösszeg 110.415.441-33 K.

Teljes: Részvénytőke 30.000.000 K. Tartalékalap 4.409.793-86 K. Külön tartalék 1.257.194-75 K. Előlegadvány, számla 17.037.190-91 K. Pénztárjegyek forgalomban 2.013-400 K. Takarékbetétkelet 10.570.102-44 K. Külföldi hitelezők 40.479.383-03 K. Nyugdíjalap 1.712-28-50 K. Budapesti közraktárak törlesztési számla 714.744-35 K. Nyereség 2.162.483-49 K. Főösszeg 110.415.441-33 K.

Nyereség- és veszteség-számla 1900. évről. Tartozik: Tiszti fizetések számla: Bankosztály 370.565-18 K. Arisztályi 160.654-09 K., összesen: 531.219-27 K. Költés-számla: Bankosztály 481.688-06 K. Arisztályi 52.415-65 K., összesen: 534.103-71 K. Leírása a

behajthatlan követeléseknek: Bankosztály 112.797-04 K. Arisztályi 1678-25 K., összesen: 114.475-29 K. Leírás a felszerelési és háztartási számlán 2198- K. Adószámla: jövedelmi adó 250.912-35 K. 10% kamatozó 174.800-85 koronára, összesen 425.713-20 koronára. A bank felügyelő-bizottsága 9600- K. Veszteség értékpapírokon 64.184-48 K. Nyereség-összeg: Nyereség elővitel 1899. évről 277.446-78 K. 1900. évi nyereség 1.794.245-60 K. Budapesti Ióváros szubvenziója a budapesti közraktárak részére 90.791-11 K. Összesen 2.162.483-49 K. Főösszeg 3.842.977-44 K.

Követel: Nyereség áthozat az 1899. évről 277.446-78 K. Kamat számla: Aktiv kamat, bankosztály 3.250.629-79 K. Arisztályi 618.481-44 K. Összesen 3.864.111-23 K. Levonva a passzív kamatozókat 1.750.995-35 K. = 2.113.115-88 K. Nyereség külföldi váltók és pénzeknél 48.609-91 koronára. Nyereség társas üzleteknél 86.904-67 K. Nyereség a fióktételeknél az 5% levonásával 123.977-61 K. Házjövetelem 112.581-17 K. Különféle nyereségek: Bankosztály 40.368-25 K. Arisztályi 180.000-70 K. Összesen 220.368-95 K. Jutalék és bizomány: Bankosztály 237.637-66 K. Arisztályi 249.925-80 K. Összesen 487.563-46 K. Jövedelem a budapesti közraktáraknál 282.717-90 K. Budapesti Ióváros szubvenziója a budapesti közraktárak részére 90.791-11 K. Összesen 373.509-01 K. Főösszeg 3.842.977-44 K.

Az Országos Iparegyesület összes szakosztályai tegnap **Thék** Endre előkete alatt ülést tartottak, melyen **Krasófi** János a cipészipar a párisi kiállításon címmel felolvasást tartott. Azután bemutatták a **Ledermann** D. (Stella)-féle bagaria cipőkeletűt port, melyet az előnk mint magyar találmányt a jelenlétű szakértők figyelmébe ajánlott. A nagy tetszéssel fogadott előadásért **Thék** Endre előnk mondott köszönetet a szakosztályok nevében és ezzel az ülés véget ért.

A Budapesti Bankgyűlési részvénytársaság igazgatósága mai ülésében megállapította az 1900. üzletvérszámadásait. A mérleg jelentékeny belső leírások és tartalékátelhevezések után 825.463 korona 47 fillér nyereséggel zárul. Az igazgatóság az 1901. március 7-én tartandó közgyűlésének részvényenkint 10 korona osztalék kifizetését és 117.688 korona 40 fillér nyereség elővitelét fogja javasolni.

Magyar gépek kivitele. A hazai gépipar egyik igen öröndetes sikeréről számolhatunk be. Ugyanis **Röck** István budapesti fő híri gépgyáros a helybeli **Worthington szivattyú részvénytársaság** közvetítésével megrendelést kapott arra hogy a **rotterdami** csatornázás részére három nagy **Worthington szivattyúgépet** és egyik **londoni** vízvezeték részére **Worthington szivattyúgép-részeket** szállítson, melyek összesen körülbelül 20 kocsiakománnyal, vagyis 2000 métermázasnak tesznek ki. E külföldi megrendelés következménye ama munkálatoknak, melyeket **Röck** István gépgyáros **Worthington szivattyúgép** szállításával a székesfővárosi vízvezetéknel végezt és melyek iránt külföldi szakértők is a legnagyobb elismeréssel adoztak. Ez a megrendelés tehát különösen az ipar jelenlegi pangása közepette nagy vívmány, mert egyáltalán nényes bizonyítékát adja a hazai gépipar versenyképességének.

A Pesti Viktória Gözmalom ma délután 3 órakor tartotta XXXIV-ik rendes közgyűlését a magyar Ióvárosi malom-egyesület Erzsébet-tér 19. sz. a levő helyiségében. A közgyűlésen csetei **Herzog** Péter előnközt. A jegyzőkönyv vezetésére a közgyűlés **Radozsa** János országgyűlési képviselőt, hitelesítésére pedig **Adler** Szigridet és **Gratzel** Ferencet jelölte ki. Csetei **Herzog** Péter előnk a közgyűlés törvény- és alapszabályszerű határozatképességgel megállapítván, elüljárónak a következő igen figyelemreméltó beszédet mondotta:

Mint a részvényesek a jelentésből láthatják, az igazgatóság abban a kellemes helyzetben van, hogy az elmutt esztendőre a befektetett tőkét megfelelően kamatoztathatta. Ezt főként annak a körülménynek lehet köszönni, hogy a maiornak július végéig módjában volt az örüli forgalom elnyelvt élvezni, ezenfelül pedig óvatos, minden spekulációtól ment ügyvitellel sikerült mindazokat a veszteségeket elkerülni, amelyek a buzának fojtonosan hanyatló árakulásából származhattak volna.

Hivatkozva a múlt esztendőben ugyanezen a helyen tett kijelentésemre, örömmel konstátálom, hogy az örüli forgalom tekintetében sok helyen fennállott téves fölölgös gyorsabban megváltozott, mint várt lehetett volna. Az örüli forgalom megszüntetése az országának, de különösen a mezőgazdaságnak nagy károkat okozott, ami annál sajnálatraméltóbb, mert manapság egész gazdasági helyzetünk olyan kedvezőtlen, hogy bármelyik ágazatát éri is veszteség, ez az összes tényezőket érzékenyen sújtja. Általában igen szomorú dolog, hogy nálunk mindig szembe állítjuk egymással a különböző gazdasági érdekeket, mintamta valóban ellenfeleiben volnának egymással. Magyarország gazdasági előmenetelének semmisen árthat jobban, mint az ellentételek ez az általán hajhászás; hiszen éppen ellenkezőleg arra kellene törekednünk, hogy az egyes termelési ágazatok egymást kölcsönösen támogassák és egymás érdekeit kellőképpen respektálják. Nemesak a földirtokban van produktív erő, megvan az a tisztességes ipari és kereskedelmi munkában is. És csakis ennek a két tényezőnek összhangoztatás együttműködésétől várhatjuk a gazdasági helyzet fölündülését és annak az időnek az elővetelét, amikor idegen tőkére nem szorulva, a magunk erejéből lesznünk képesek a továbbfejlesztésre. Ami a budapesti malomokra nézve igen kedvezőtlen jelenlegi kivitelit tartitakat illeti, azt hiszem, kifejezést adhatok annak a reménynek, hogy a kereskedelmi miniszter ur bíbcs beletása mihamar változást fog teremteni, hogy az érdekeket kiegyenlítse.

Ama, inkább hosszadalmas, mint mélyen járó tanácskozásoknak melyek a túltermelés meggátítását célozzák, fájdalom nem volt meg a kivárt eredményre. Ezt a végzetes bajt csak észszerű önkorlátozással lehet majd orvosolni.

Az általános helyesléssel fogadott beszéd után az igazgatóság évi jelentésére került a sor.

A jelentés elsöbben is rámutat arra a nagy horderejű közgazdasági eseményre, mely az örüli forgalom megszüntetésével a malomipar nagy kárára beállott. Ezen, az összes velünk versenyző európai malomiparnak rendelkezésére álló intézmény — ugymond a jelentés — amely éppen hazánkra nézve sarkalatos előfeltétele annak, hogy jelentékeny finomszt-feleslegünket a vámkülföldön versenyképes áron elhelyezhessük, mely tehát — helyes alkalmazás mellett — a buzár kedvező alakulásának leghatásosabb támaszát képezi: sajátlatos, mélyreható közgazdasági hibának esett áldozatul. Az örüli forgalom megszüntetése folytán hazai malomiparunknak amugy is mostoha helyzete a külföldi piacon annyira megnehezült, hogy azt a legmesszebbmenő viteldijkedvezmények is legfeljebb csak enyhíthetik, mert korántsem érnek löli az örüli forgalom nyújtotta természetes előnyökkel. Az első félév üzemének kedvező eredményét és annak az új campagne első hónapjaira kiterjedő előnyös utóhatását okolja meg ezután a jelentés. A mérleg 587.893 K. 02 fill. tiszta nyereséggel zárul, amelyből osztalékra 192.000 koronát iordítanak, ami 8%-nak felel meg. Végül megadja a közgyűlés a föltüntetett minden irányban és **Bálint** Deszö részvényes indítványára **Deutsch** Antal, **Guttmann** Károlyt és dr. **Böszavölgyi** Manót felügyelőbizottsági tagokká újra megválasztja.

Sorsolás. Az I. kibocsátású osztrák földhitel-sorsjegyek mai húzásán a 90.000 koronás lönyereményt az 1653 sor. 69 sz. sorsjegy nyerte meg. 4000 koronát nyert az 1141 sor. 54 sz. 2000—2000 koronát a 3223 sor. 100 sz. és a 3326 sor. 6 sz.

Vasutak bevétele. A déli vasút bevétele február első harmadában 2.394.333 (— 95.770) korona. Osztrák Magyar Allamvasut 1.350.668 (+ 47.235) korona volt.

Fizetőképzetlenségek. A bécsi **Creditoren-Verein** a következő fizetőképzetlenségeket jelenti: **Markovics** B. (Bernát) kárpitos **Budapest** (Teréz-kört 36.), **Bettelheim** J. vegyeskereskedő **Bécs**. **Kutschera** János bórkereskedő **St.-Pöten**, **Kaufmann** Albert kereskedő **Berzence**, **Steindl** Anna vegyeskereskedő **Schottwien**, **Münzberger** Sándor kereskedő **Esztergom**, **Baresos** Gyuró kereskedő **Ívamigrad**. **Neumann** R. (Regina) kereskedő **Sziszek**.

Szesszarak. A kontingens nyersszesz ára **Budapest** 42.— korona pénzben. 42.50 korona árban. **Bécs** 41.— a nyersszesz ára 38.60 korona pénzben, illetve 39.— a korona árban.

Borjavásár. 1901. évi február hó 15-én. (A budapesti marhavásártéri vásár-pénztár részvénytársaságtól.) **Felbajtas:** **Belföldi** élő borju 682 drb, **leölt** borju 27 db, **bécsi** borju — db — db. **horvát**, **mó** vendékmárha 13 darab, **barány** élő 78 darab, **leölt** barány 213 darab. **Arjegyzések.** — **Belföldi** élő borju I. rendű 80—90 l.-ig, kivételes 92 l., II. rendű 70—78 l.-ig, I. kilónkint **leölt** borju I. r. 88—92 l.-ig, II. r. — l.-löl — l.-ig, kivét. — l. kilónkint **levonás** nélküli. **Bécsi** **leölt** borju — l.-ig. **Növendék** **marha** 40 l.-löl 42 l.-ig, I. r. — l.-ig, közepminőségű — l.-ig, **alarendelt** — l.-ig, I. kilónkint. **Barány** élő 11—16 k., **leölt** barány 9.—15.— k., kivételes ár — k.-ig páronkint. — **Dacára** a nagy felbajtasnak, irányzat élénk, árak 2 fillérel javultak.

Budapesti sertes-konzumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő székesfővárosi sertes-konzumvásár arjegyzése 1901. évi február 15. Készlet 573 darab. Erkezett 1084 darab. Összesen 1659 darab. **Eladatott** 1187 darab. **Maradt** 472 darab. **Napi árak:** 120—180 kilogramm sulyban 84—88 koronáig, 220—280 kilogramm sulyban 86—90 koronáig, 320—380 kigr. sulyban 86—91 K.-ig. **Óreg** nehéz páronkint 400—500 kilós 82—88 koronáig. **Malac** — kgrig 64 korona. **A vásár** lanyha.

A budapesti gabonafőzsde.

Budapest, február 15.

A buzaüzlet szilárd hangulatban nyílt meg, a malmok vételkedve élénkebb volt és 36.000 méter-mázsa 2½—5 fillérrel magasabb áron került eladásra. **Tengeri** keresett; 10 fillérrel magasabban jegyez. **Árpa** szilárd. **Rozs** változalan.

Eladatott:

Buza. Tiszavidéki: 100 mm. 79 k. 7 K. 95 f. 200 mm. 79 k. 7 K. 87½ f. 600 mm. 79 k. 7 K. 70 l., 780 mm. 79 k. 7 K. 90 f., 220 mm. 78 k. 7 K. 90 f., 400 mm. 78-5 k. 7 K. 65 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 82½ f., 200 mm. 78 k. 7 K. 80 f., 300 mm. 78 k. 7 K. 82½ f., 400 mm. 78 k. 7 K. 92½ f., 120 mm. 78 k. 7 K. 85 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 85 f., 100 mm. 77-8 k. 7 K. 80 f., 1400 mm. 77-5 k. 7 K. 70 f., 300 mm. 77 k. 7 K. 75 f., 200 mm. 77 k. 7 K. 70 f., 100 mm. 77-5 k. 7 K. 70 f., 1600 mm. 77 k. 7 K. 65 f., 1300 mm. 76 k. 7 K. 65 f., 1400 mm. 75 k. 7 K. 60 f.

Pestvidéki: 1200 mm. 78 k. 7 K. 82½ f., 1500 mm. 78 k. 7 K. 80 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 67½ f., 600 mm. 78 k. 7 K. 72½ f., 200 mm. 77-8 k. 7 K. 67½ f., 200 mm. 77 k. 7 K. 70 f., 400 mm. 77 k. 7 K. 65 f., 150 mm. 77 k. 7 K. 60 f., 200 mm. 76-5 k. 7 K. 57½ f., 1000 mm. 75 k. 7 K. 57½ f., 300 mm. 76 k. 7 K. 55 f.

Fehérmegyeyvidéki: 350 mm. 78 k. 7 K. 80 f., 1000 mm. 77 k. 7 K. 70 f.

Kisgyűrszöllési: 1500 mm. 77-8 k. 7 K. 71½ f. **Budai:** 350 mm. 77 k. 7 K. 60 f.

Zimonyi: 1500 mm. 78 k. 7 K. 05 f.
 Bányási: 3000 mm. 74-5 k. 7 K. 32 1/2 f.
 Bajai: 2500 mm. 74 k. 7 K. 35 f.
 Baktóvár: 2000 mm. 77-5 k. 7 K. 77 1/2 f., 2000 mm. 77-5 k. 7 K. 75 f., 5000 mm. 76 k. 7 K. 47 1/2 f., 700 mm. 76 k. 7 K. 55 f., 500 mm. 75 k. 7 K. 55 f., 2000 mm. 76-5 k. 7 K. 47 1/2 f.
 Mind három hónapra.
 Rossz: 100 mm. 7 K. 27 1/2 f., 100 mm. 7 K. 15 f.
 Zab: 200 mm. 6 K. 22 1/2 f., 100 mm. 6 K. 60 f., 100 mm. 6 K. 55 f.
 Arpa: 400 mm. 6 K. 25 f.
 Késspénzfizetés mellett.

A készárú hivatalos jegyzése a budapesti ár- és értéktőzsde szokásai szerint, készpénzben 50 kilogrammonként. — A minőség hektoliterenként és kilogrammonként.

B u z a	Kilós	% kilogramm árá		Kilós	% kilogramm árá	
		K.-tól	K.-ig		K.-tól	K.-ig
Tiszavidéki	75	7.30	7.40	7.70	7.85	
"	75	7.40	7.50	7.80	7.90	
"	77	7.55	7.65	8.10	8.20	
"	78	7.70	7.80	8.25	8.35	
Fehérmegyei	75	7.25	7.40	7.70	7.80	
"	76	7.40	7.55	7.80	7.90	
"	77	7.55	7.65	8.10	8.20	
"	78	7.70	7.80	8.25	8.35	
Pestvidéki	75	7.20	7.30	7.60	7.70	
"	76	7.35	7.45	7.75	7.85	
"	77	7.50	7.60	7.90	8.00	
"	78	7.65	7.75	8.05	8.15	
Bányási	74	7.25	7.35	7.65	7.75	
"	75	7.40	7.50	7.80	7.90	
"	76	7.55	7.65	7.95	8.05	
"	77	7.70	7.80	8.10	8.20	
"	78	7.85	7.95	8.25	8.35	
Bácskai	75	7.30	7.40	7.70	7.80	
"	76	7.45	7.55	7.85	7.95	
"	77	7.60	7.70	8.00	8.10	
"	78	7.75	7.85	8.15	8.25	

Egyéb gabonafajták		Kilós	% kilogramm árá	
			K.-tól	K.-ig
Rozs	új esőrendű	70-72	7.15	7.30
	zsidórendű	70-72	7.15	7.30
Arpa	takarék	60-62	6.10	6.20
	érett való	62-64	5.90	6.10
Zab	sörözésre való	64-66	6.20	6.30
Tengeri	bányási	30-41	6.05	6.20
	mánamú	—	6.15	6.25
Rencs	új képzésű	—	6.15	6.25
	bányási	—	6.15	6.25
Köles	—	—	6.10	6.30

A határidőszlet folyamán a következő kötések történtek:

Buza áprilisra	7.56-7.57-7.56-7.55-7.54
Buza októberre	7.65-7.69-7.66
Rozs áprilisra	7.35
Rozs októberre	6.66-6.67
Zab áprilisra	6.32
Tengeri máusra	5.32-5.34-5.32-5.31-5.30
Tengeri júliusra	5.45-5.47-5.48-5.49-5.47
Kepece augusztusra	—

Déli egy órákor a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Buza áprilisra	7.53	pénz	7.54	áru
Buza októberre	7.66	"	7.67	"
Rozs áprilisra	7.35	"	7.36	"
Rozs októberre	6.67	"	6.68	"
Zab áprilisra	6.32	"	6.33	"
Tengeri máusra	5.27	"	5.28	"
Tengeri júliusra	5.41	"	5.42	"
Kepece augusztusra	12.60	"	12.70	"

Délután fél 5 órákor zárul:

Buza áprilisra	7.52-7.53
Buza 1901. októberre	7.65-7.66
Rozs áprilisra	7.35-7.36
Rozs októberre	6.66-6.67
Zab 1901. áprilisra	6.32-6.33
Tengeri máusra	5.26-5.27
Tengeri júliusra	5.39-5.40
Kepece augusztusra	12.60-12.70

A budapesti értéktőzsde.

A mai előtőzsde reakció irányzatot és csekély forgalmat tüntetett fel. A vaspiaic gyengesége és internacionális piacot is ellanybitotta.

A helyi piacon Közútiak gyengébb osztalék híresztelésére alacsonyabban jegyeztették. A többi érték el volt hanyagolva.

A déli tőzsde csaknem változatlanul gyenge volt s végül eszendenes zárult.

A helyi piacon Közútiak voltak kínálva arra a híre hogy az osztalék csekélyebb lesz; tekintettel azonban arra, hogy evők nem igen jelentkeztek, a forgalomban került néhány kötés csakis árengedmények mellett volt elhelyezhető.

A járadékpiacon tartott, a valutapiacon változatlan volt.

Az előtőzsde csendes.

Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 684.25-684.50. Osztrák hitelrészvény 672.75-673.50. Államvasutak 673.—673.60. Koronajáradék 93.40-93.47. Rimamurányi vasmű részvény 479.75-481.—, Közúti 573.—576.00 korona.

A déli tőzsde gyengébb.

Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 683.—683.50. Osztrák hitelrészvény 672.25-673.25. Államvasutak 673.—674.25. Leszámlított bank 421.50-422.—, Rimamurányi 478.—489.—, Közúti vasut 573.—574.75 korona.

Forgalomban került: Koronajáradék 93.50-93.60. Hazai takarékpénztár 159.25. Salgótarjáni 626.—630.—, Újpesti tégla 147.—149.—, Dunagőzhajózás 760.—765.— korona.

Ültőzsde. A 4 órai zárlatkor maradt: Osztrák hitelrészvény 672.—, Magyar hitelrészvény 683.—, Leszámlított bank részvény 421.—, Rimamurányi vasmű részvény 477.—, Osztrák-Magyar államvasut 672.—, Közúti vasut részvény 573.—, Városi villamos vasut részvény 281.— korona.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonzerű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzetek: Heremag: lucerna magyar 43.—48.— korona, vörös aprószemű 48.—50.— korona, vörös erdélyi — korona, vörös bányási — korona, középszemű 55.—58.— korona, nagyszemű 61.—65.— korona. Disznózsír: budapesti: 55 —55.50 korona, vidéki — korona. Táblaszalonna: légszárazított vidéki — korona, városi 4 darabos 44.—45.— korona, 8 darabos 46.—47.— korona, lüftölt — korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 15.—15.50 korona, 120 darabos — korona, 100 darabos 16.25-16.50 korona, 85 darabos 17.—17.50 korona, azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 14.50-14.75 korona, 100 darabos 15.50-15.75 korona, 85 darabos 16.50-16.75 korona. Szilvaiz: szlovéniai 19.25-19.50 korona, szerbiai 18.—19.— korona, azonnal való szállításra.

A bécsi értéktőzsde.

Az előtőzsden gyengébb ismét az irányzat. Déli tőzsdén csendes az üzlet. Zárlat változatlanul gyenge.

Bécs, február 15. (Magyar értékek zárlata.) 4 1/2%-os aranyjáradék 118.30, Tiszai és szegedi kölcson sorsjegy 141.35. Magyar vasúti kölcson ezútsban 100.50. Magyar keleti vasúti állami kötvény 119.—, Magyar leszámlító- és pénzváltóbank 423.—, Rimamurányi vasmű részvény 477.—, Magyar koronajáradék 93.45, 4%-os Magyar földterem. kötvény 92.60. Magyar hitelbank részvény 682.—, Magyar nyerevény kölcson sorsjegy 167.25. Kassa-oderbergi vasut. részvény 368.— Magyar kereskedelmi bank —, Magyar cukoripar 1905.

Bécs, február 15. (Osztrák értékek zárlata.) 4 1/2%-os papírjáradék 98.45, 4%-os osztr. aranyjáradék 118.15, 1890-iki sorsjegy 137.75. Osztrák hitelsorsjegy 302.—, Angol-osztrák bank 172.—, Bécsi bankgyűlés 469.50 Osztrák-magyar bank 1090, Déli vasut 107.25, Dunagőzhajózási részvény 770.—, Dohányrészvény 299.—, Császár és királyi arany 11.33, Német bankváltók 117.42, 4 1/2%-os ezüst járadék 93.35. Osztrák koronajáradék 98.15, 1894-iki sorsjegy 203.—, Osztrák hitelintézet részvény 672.—, Unionbank 639.—, Osztrák Länderbank 411.50, Osztrák-magyar Államvasut 672.50, Elhavölgy vasut 478.—, Északnyugati vasut részvény 468.—, Dohányrészvény 299.—, Rimamurányi vasut 477.50, Alpesi bányarészvény 438.—, Május: járadék 98.45, Magyar koronajáradék 93.45, Török sorsjegyek 111.25, Német birodalmi mársa 117.47, Napoleon d'or 19.12, Csöndes.

Bécs, február 15. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 672.—, Magyar hitelrészvény 682.50, Angol-Osztrák bank 272.50, Bécs bankgyűlés 471.—, Union bank 540.—, Länderbank 412.50, Osztrák-magyar államvasut részvény 672.50, Lombard 107.50, Elhavölgy vasut 478.—, Északnyugati vasut részvény 468.—, Dohányrészvény 299.—, Rimamurányi vasut 477.50, Alpesi bányarészvény 438.—, Május: járadék 98.45, Magyar koronajáradék 93.45, Török sorsjegyek 111.25, Német birodalmi mársa 117.47, Napoleon d'or 19.12, Csöndes.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin február 15. (Tiszai tudósítás.) Arra a híre, hogy a Disconto-Gesellschaft tíz százalékos osztalékokat fog fizetni és hogy a társaság főközt szándékozik alapítani Majna mellett Frankfurtban, a Disconto-Commandit-részjegyek tovább emelkedtek. Bányarészek ingadozóak voltak a veszteségi kockázatuk csökkenésében álló tíz százalékos áremelkedésükre. Járadékok eszmények, Török értékek kevésbé élénkek. Vasutak közüli északkeletiek gyengébbek, transvaaliak magasabb árfolyam mellett keresettek. A második tőzsdé-órán az irányzat ingadozóan mellett gyöngülésre hajlott a magánleszámlított kamatlábak 3 1/2%-ra való emelkedése következtében.

Berlin, február 15. (Zárlat.) 4 1/2%-os papírjáradék —, 4%-os osztrák aranyjáradék 100.60, Elhavölgyi vasut —, Magyar koronajáradék 94.30, Osztrák-magyar Államvasut 144.—, Kassa-oderbergi vasut —, Bécsi váltóár 85.—, Magyar vasúti beruházási kölcson 102.90, Alpesi bányarészvény —, Disconto-Commandit 187.—, Altalanos villamosság Edison 209.75, Gelsenkircheni 172.90, Laura-köb 198.50, 4 1/2%-os ezüstjáradék 98.40, 4%-os magyar aranyjáradék 99.25, Osztrák hitelrészvény 211.90, Déli vasut 25.50, Károly Lajos vasut —, Orosz bankjegyek 216.25, 4%-os új orosz kölcson 96.40, Török dohányrészvény —, Olasz járadék 96.10, Magyar hitelbank —, Dynamit Trust 154.25, Harpeni 168.10, Az irányzat gyengébb.

Berlin, február 15. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Esti forgalom 4%-os magyar aranyjáradék 99.25, Magyar koronajáradék 94.25, Osztrák hitelrészvény 211.75, Osztrák-magyar államvasut 144.—, Déli vasut 387.—, Északnyugati vasut 21.75, Elhavölgyi vasut 216.25, Orosz bankjegyek 216.25, Buschtienbradi —, Orosz bankjegyek —, (Ultimo.) Lombard —, Szilárd.

Frankfurt, február 15. (Zárlat.) 4 1/2%-os papírjáradék 98.40, 4%-os osztrák aranyjáradék 100.60, Magyar koronajáradék 94.40, Osztrák-magyar bank 120.50, Déli vasut 25.80, Elhavölgyi vasut 120.60, Londoni váltóár 204.87, Bécsi bankgyűlés 120.—, Villamos részvény —, 3%-os magyar aranykölcson 89.30, 4 1/2%-os ezüstjáradék 98.35, 4%-os magyar aranyjáradék 99.30, Osztrák hitelrészvény 212.30, Osztrák-magyar Államvasut 144.30, Északnyugati vasut 116.—, Bécsi váltóár 86.25, Párisi váltóár 812.33, Uno bank —, Alpesi bányarészvény 208.—, Az irányzat szilárd.

Frankfurt, február 15. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Árfolyamok januárja. Esti forgalom Osztrák hitelrészvény 212.—, Osztrák-magyar Államvasut 144.—, Déli vasut 25.40, Osztrák aranyjáradék 203.50, Olasz járadék 130.60, Laura-köb 135.25, Harpeni 172.90, Discont 177.80, Alpesi 182.40, Bécsi bankgyűlés 199.—

Hamburg, február 15. (Zárlat.) 4 1/2%-os ezüst-járadék 99.30, 1890. sorsjegy 136.—, Déli vasut 25.70, 4%-os osztrák aranyjáradék 100.30, Osztrák hitelrészvény 211.50, Osztrák-magyar Államvasut 144.—, Olasz járadék 96.—, 4%-os Magyar aranyjáradék 99.60, Az irányzat gyöngébb.
 Paris, február 15. (Zárlat.) Osztrák-magyar Államvasut —, 4%-os osztrák aranyjáradék 101.30, Osztrák Länderbank —, 3%-os francia járadék 102.32, Ottomanbank 556.—, 3 1/2%-os francia járadék 102.95, Alpesi bányarészvény —, Déli vasut 140.—, 4%-os magyar aranyjáradék 100.25, Párisi bankrészvény 1065, Olasz járadék 95.50, Francia törleszt. járadék 100.40, Osztrák földhitelintézet részvény 1245, Török dohányrészvény 324.—, Az irányzat szilárd.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Február 15. A sertésüzlet irányzata csendes.
 A) Hízott sertések ára: I. A Magyar elsőrendű: Oreg nehéz (páronként 400 kilogramm felüli súlyban) 88-92 fillérig, Oreg közép (páronként 300-340 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig, Fialat nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) 96-98 — fillérig, Fialat közép (páronként 251-320 kilogramm terjedő súlyban) 94-96 — fillérig, Fialat könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) 90-92 — fillérig. — II. Magyar szedett: Nehéz (páronként 280 kilogramm felüli súlyban) — fillérig, Közép (páronként 240-280 kilogramm súlyban) — fillérig, Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — III. Romániai: Nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) — fillérig, Közép (páronként 250-320 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig, Könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. IV. Romániai eredeti (Stachi). Nehéz (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig, Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — V. Szerbiai: Nehéz (páronként 280 kilogramm felüli súlyban) —92-94 fillérig, Közép (páronként 240-280 kilogramm terjedő súlyban) 90-92 fillérig, Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 88-90 fillérig.

Sertésüzlet száma 1901. február 13. napján volt készlet 31.348 darab. — 1901. február 14. napján felhajtott 350 darab, 1901. február 14. napján elszállított 201 darab, 1901. február 15. napjára maradt készletben 31.495 darab.

TÁJÉKOZTATÓ

Elismert kifünő hazai gyártmány!

1600 gözcseplőkészlet üzembeli

CZIM:

ELSŐ MAGYAR

gazdasági gépgyár

RÉSZVÉNYTÁRSULAT

BUDAPESTEN,

KÜLSŐ VÁCZI-UT 7. SZÁM.

Gözcseplőkészletek

2 1/2, 3 1/2, 4, 4 1/2, 6, 8, 10, 12 lóerejűek.

Magánjárók

(uti mozdonyok.)

Kérjük minden szakbavagó kérdéssel bizalommal hozzánk fordulni, készség adunk kimerítő és felvilágosító választ.

Arjogyeek kívánatra díjmentesen küldetik.

Napirend.

Naptár. Szombat, február 16. — Római katolikus: Julianna. — Protestáns: Julianna, — Görög-orsz: (február 3. Izidor. — Zsidó: Schebat 27. Sabbath, Mischatim. — Nap két 6 óra 49 percek. — Nyugszik 5 óra 7 percek. — Hold két délelött 4 óra 45 percek. — Nyugszik délután 2 óra 17 percek.
 A múzeumok nem fogadják.
 Nemzeti Múzeum. Képtára, nyitva van délelött 9 óráig 1 óráig. Többi tárai 1 korona belépődíjjal megtekinthetők.
 Az iparművészeti társulat karácsonyi kiállítása nyitva d. e. 9-1-ig és este 5-8-ig.
 Országos képtár az Akadémiában zárva.
 Iparművészeti múzeum könyvtára zárva.
 Technológiai iparmúzeum zárva.
 Mezőgazdasági Múzeum (Kerepesi-ut 72.) nyitva délelött 9-1 óráig.
 Földtani intézet múzeuma zárva.
 Közelékeleti múzeum zárva.
 Magyar kereskedelmi múzeum a városaliget iparcarnokban 9-1 óráig.
 Szabadalmi levéltár (Erzsébet-körut 19.) nyitva délelött 9-1 óráig.
 A Tudományos Akadémia Goethesobója zárva.
 Múzeum könyvtára nyitva d. e. 9-1-ig.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Szombat, 1901. február hó 16-án.
A Vörösmarty-szobor alapja javára:
Zártkóra Jurista bál.
Kezdeté 9 órakor.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szombat, 1901. február hó 16-án.
Stuart Mária.
Szomorujáték 5 felvonásban. Irta Schiller. Fordította E. Kovács Gyula és Sulkovszky József.
Személyek:
Erzsébet Helvey Davison Horváth
Stuart Mária Hegyesi Paulet Egressy
Dudley Somló Mortimer Mihályfi
Talbot Szacsavay Aubespine Bakó
Cecil Vilmos Gyones Bellevre Abonyi
Kent gróf Kőrösmezsei Drugeon Narcisz
Kezdeté 7 1/2 órakor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Szombat, 1901. február hó 16-án.
A postás fiú.
(The messenger boy).
Operett 5 képbén. Szövegét írták: James T. Tanner és Alfréd Murray. Fordították: Salgó Ernő és Mérey (Merk) Adolf. Zenéjét szerzték: Ivan Cayll és Lionel Moncton.
Személyek:
Punchestown Mátrai Bang, postásfiú Sziklai
Hooker pasa Molnár Nóra Szoyer
Cosmos bey Gréth Daisy Dóry M.
Clive Radnor Palásthy Lady Panches, Sziklainé
Pott kapitány Ráthonyi Mistress Bang Margó Z.
Stektisch tanár Boross Róza szobalány Rózsa L.
Tudor, bankár Vidor Lady Winifred Varga A.
Naylor Kardos Cecile Gower Gombaszögi
Gascoigne Iványi De Fleury Furedi
Kezdeté 7 1/2 órakor.

VIGSZÍNHÁZ.

Szombat, 1901. február hó 16-án.
A Budapesti Építésszervező Segélyegylete javára:
A száika.
Vigjáték 1 felvonásban. Irta Mocsári Béla.
Személyek:
Szabó Hegedüs Dr. Kalmár Góth
Irné Csillag T. Klimentin Harasztly
Utána:
Hangverseny:
Burmester Willy hegedűművész és
R. Hilgermann Laura asszony a bécsi cs. kir. udvari operaház tagja által.
Végül:
A királyné apródja.
Vigjáték 1 felvonásban. Írták Heltai Jenő és Makai Emil. Zenéjét szerztette Kún László.
Személyek:
A költő Vendrei A badaprod Varsányi
A bankár Gyöngyi A gadasszony Nikó
A bankárné B. Lenkei
Kezdeté 7 1/2 órakor.

NÉPSZÍNHÁZ.

Szombat, 1901. február hó 16-án.
Pálmay Ilka asszony mint vendég.
Nebántvirág.
Énekes színmű 4 felvonásban. Írták Meilhac és A. Millaud. Fordították Evva Lajos és Rákosi Viktor. Zenéjét szerztette Hervé.
Személyek:
Flavigny Pálmay Szinzigató Ujvári
Chateau Németh Rendező Nagy
Champlatroux Szirmai Gusztáv Deli
Celestin Tollagi Róbert Szerdahelyi
Corinna Vidorné Eerót Solymosi
Apácafejed. Siposné Lydia Harmath
Kezdeté 7 órakor.

URÁNIA SZÍNHÁZ

Szombat, 1901. február hó 16-án.
Amerika.
Irta: Ifj. Hegedüs Sándor.
Kezdeté 7 1/2 órakor.

VÁR-SZÍNHÁZ.

Szombat, 1901. február hó 16-án.
Pont-Biquet család.
Böhözát 3 felvonásban. Irta Bisson. Fordította: Nádai Ferenc.
Személyek:
La Reynette Nádai A fogadó pinc. Faludi
Jaques Dubois Dezsó Ma'hilde Gerő
Pont-Biquet Ujházi Pont-Biquetné Rákosi
Toupance Latabár Dumesnilné Boér H.
Dagobert Vizvári Godardné Meszlényi
Trumeau Kőrösmezsei Gabriella Ligeti
Bouzu Gabányi Julie Fábán
Kezdeté 7 órakor.

Somossy Mulató

(Nagymező-utca).
Albrecht Ferenc, igazgató.
Ma pénztárayítás 8-kor. A bál kezdete 9-kor.
Ma, szombat, 1901. február hó 16-án
első nagy

Secessziós álarcos-bál

farsangi különlegességekkel.
A bál kezdete 9-kor! 3 bál zenekar!
A bál-zenét 3 zenekar szolgáltatja:
A 32. gyalogezred teljes zenekara, karmesterük személyes vezetésével, Munczy Lajos kedvelt cigányzenekara és a megerősített házi zenekar.
Továbbá fellép:
AZ 5 LORRISONS
egész új szenzációs ének- és tánc-számokkal (újdonosság).
Bájljegyek 1 fnt 50 kr.-jával kaphatók a már hirdetett elővételi tőzsdékben és este a pénztárnál.
Holnap, vasárnap, február 17-én: 2 nagy előadás, délután 1/4 órakor játéknocélu előadás, a lözsefvárosi négyelet javára.
Este 8 órakor: nagy előadás felépíté az újonnan szerződött kitűnő különlegességeknek. Jegyek elővetelben kaphatók Weisz A. nagy tőzsdéjében, Károly-kört 26., 15. sz. Andrássy-ut 28. és 38. sz. alatt ugyint a Somossy Mulató pénztáránál.

FOLIES CAPRICE.

Tüneményes! Szenzáció!
Trio Arcella.
11 órakor:
„Gebrüder Zifferblatt“
Böhözát Leitner H.-től. — Személyek:
Oblatt) vidéki kereskedők --- Schönberg
Nasehitz) --- Rott
Zifferblatt Róza) --- Ferenczényé
Zifferblatt Fanny) sógornők --- Schindlerné
Zwetschenstiel Salome, bába és
masszirnő --- Weisné
Szabadvári) --- Steinhardt
Vörösbázi) gigerlik --- Ormai
Füvészhajtó) --- Pfeiffer
becsüs --- Peterdi
Kati, cseléd --- Bayer
A tejes-ember --- Echten
Egy fiakeros --- Jubász
Egy boltiszolga --- Jaulus
Történik Zifferblattoknál.
Előzőleg: 10 órakor
„Fogat-fogért.“
Eredeti magyar bohózat.
Irta egy fogász. Rendező Rott S.
9 órakor: 9 órakor:
Ungekehrt heisst auch gefahren.
Böhözát.

Cigányzene reggel 5 óráig a pompás télikertben.
Szálloda Lipótvárosi Szálloda
V. SÉTATER-UTCA 5.
Kényelmes nappali szobák 1 fnt kiszolgálással, hónapos szobák 20 frrtól feljebb.

E. Rémy Martin & Co.
Cognac.
Atapítfalóit 1724. A legrégibb Cognac-vignetta.
Cs. és kir. udvari szállító.

Schiller

Trigyes
színművei.
Fordította: Tomor Ferenc.
Egy-egy kötet ára 1 kor.
I. Wallenstein tábora. A Picoelominak.
II. Wallenstein halála.
III. Az orléansi szűz.
IV. Stuart Mária.
A messzinal menyasszony
Fordította Várdi Antal
M. K. 43. sz.) 30 fill.
Tell Vilmos. Fordította Tomor F. 1 kor. 60 fill.
Megrendelhető a „Budapesti Napló“ kiadóhivatalában.

Virágnyelv.

Minden ismert virág jelentőségét meg van írva ebben a könyvben, melyet szerkesztője a legjobb keleti forrásokból állított össze. Ára szines kötésben 30 fill. Az öszereg előzetes beküldése esetén bérmentve küldetik meg. Megrendelhető Lampel Könyv. (Wodianer F. és fia) cs. és kir. udvari könyvkereskedésében, Andrássy-ut 21. sz.

SZABÓ JENŐ

lehérnemű-gyára,
angol, francia uri divát és kalap raktár
Budapest, V., Marókkói-utca 1.
Legjobb szabásban kezeség mellett készít Schroll-féle sifonból férfi kelengyét. Ezenkívül dus raktárt tartok: legújabb divatú nyakkendők, köztű és órkeztűk. Dr. Jäger tanár-féle gyapjú aísóruházat. Vászón és batuzt zsebkendők. Főrl- és női esőköpenyek vízhatlan szöveteiből. Selyem esernyők. Vidéki megrendelések utánvételi mellett, meg nem felelő árak készséggel visszavételek. Kíváncra árjegyzékkel szolgálók.

FOGAK
2 forinttól, valódi amerikai módszer, 10 évi jótállással. A gyöker eltávolítása fájdalommentes. Szajpadlás nélkül is. Vidékiek 24 óra alatt kielégíttetnek. Resztletkezésre is.
Kovács J. fogmórtérme, Budapest, Károly-kört 9. II. 8. (graf Hadik-palota). Található naponta reggel 9-től d. u. 5-ig.

Legfinomabb, izre és aromára utólérhetetlen asztali likör, csudálatosan élénkítő hatással. E kitűnő, gőzerő utján desztillált gyártmány ára, kiváló minőségét tekintve, igen mérsékelt.
Kérjenek Monte Cristo likört.
Kapható minden jobb fűszer- és csemegekereskedésben, drogeriában és gyógyszerertárban. — 80 rémmel és érdemkeresztel kitüntetve. — 1 eredeti palack ára 4 korona, mintáüvegeké 70 és 30 fillér. — A hol raktár nincsen, oda direkt szállítunk. — (A törvény védi.)
Archleb József és Társa gőzerős lepárlója Prágában.
Az igazgató: Archleb József, cs. és kir. udvari szállító, a görög kir. megváltó-rend vitéze és a „La Ferme“ cs. és kir. udvari likörgyár volt igazgatója.

AKAR JÓL MULATNI?

Ugy vegyen farsangra nálam lakkelpőt, melyért 6 óra jótállék
Férfi slack, fűző vagy gombos, elegáns gavalér forma --- 4.-
Párisi divat, legfinomabb slack, gombos, elegáns --- 4.50
Női cipő szalonnaképző, divatos 3.90, kivágott --- 3.-
Péti szalonnaképző, cugos vagy fűzős, párisi divat --- 3.90
Kivágott lakkelpő, elegáns csokor, borsarok --- 2.-
Columbus-koresolya
1 pár legelőgásában, fűzős cipővel együtt, teljes felszereléssel --- 13.-
Valódi orosz gőzcsőbe uraknak --- 2.-
Valódi orosz gőzcsőbe nőknek --- 1.90
Kamenski valódi díszgőzcsőből, elegáns 2.80
Kerjen több száz különféle cipőgyártmányt, lájait árjegyzékemet, melyet ingyen és bérmentve küldök.
Vidéki megrendelésnél a postaköltséget csupán 30 kr.
AGULÁR DÁVID FIA BUDAPEST.
Deák-tér és Király-u. sarok

Bérleti hirdetmény.
A somlyóvásárhelyi vallás-alap urad. tulajdonához tartozó, Veszprém megyében Kis-Acsád község határában fekvő 614 808/1000 kat. hold kiterjedésű „Ujfalú“ pusztai birtok a rajta lévő gazdasági épületekkel együtt az alólított minisztérium IX.-ik ügyosztályában (V. kerület, Vadász-utca 33. sz.)
f. 1901. évi március hó 27-én tartandó nyilvános zárt ajánlatu verseny útján 1901. évi október hó 1-től kezdődő 15 évi bértartamra haszonbérbe fog adatni.
A 2000 korona bánatpénz letételét igazoló pénztári nyugtával felszerelt és 1 koronás bélyeggel ellátott írásbeli zárt ajánlatok a fentjelzett nap délelőtti 10 órájáig a minisztérium segédhivatali igazgatóságánál nyújthatók be.
A részletes haszonbéri és versenyárgyalási feltételek a minisztérium segédhivatali igazgatóságánál, valamint a somlyóvásárhelyi közalap. kir. gazdasági felügyelőségénél a hivatalos órák alatt betekinthetők.
Budapest, 1901. évi február hó.
A vallás- és közoktatásügyi m. kir. minisztériumtól.

A hét színházi műsora.

	Nemzeti színház	M. Kir. Operaház	Vigszínház	Népszínház	Magyar Színház
d. u. Vasárnap este	Troilus és Kresszida Rablélek A medve	Don Pasquale A korrigan	A titkos rendőr Ocskay brigadéros	Náni A modell	A Gyurkovics lányok A postás fiú

Minden szó egyszeri beiktatása nonpareille betűkből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

HIRDETESEK

A hirdetőkre díjmentesen ad felvilágosítást a kiadóhivatal: József-kört 18. szám.

Levélbeli tudakozásra ingyen adunk felvilágosítást, csak a válaszra szükséges bélyeget kell mellékelni.

Tudakozásoknál a hirdetés számát a kiadóhivattal mindig közölni kell.

Apró hirdetésekért... Minden szó egyszeri beiktatása nonpareille betűkből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Breuer nővérek... Breuer nővérek dohányfüstje, Terék-kört 64. szám alatt.

Engelmann Mór... Engelmann Mór gyors átvonó, Terék-kört 64. szám alatt.

Franko Pál... Franko Pál könyvkereskedése, Terék-kört 64. szám alatt.

Jambrikovits... Jambrikovits dohányfüstje, Terék-kört 64. szám alatt.

Eckstein Hermán... Eckstein Hermán hirdetői iroda, Terék-kört 64. szám alatt.

Fischer J. D... Fischer J. D. hirdetői iroda, Terék-kört 64. szám alatt.

Gardner A. V... Gardner A. V. hirdetői iroda, Terék-kört 64. szám alatt.

Haasenstein és Vogler... Haasenstein és Vogler hirdetői iroda, Terék-kört 64. szám alatt.

Leopold Gyula... Leopold Gyula hirdetői iroda, Terék-kört 64. szám alatt.

Moskó Rudolf... Moskó Rudolf hirdetői iroda, Terék-kört 64. szám alatt.

Mészáros Antal... Mészáros Antal hirdetői iroda, Terék-kört 64. szám alatt.

Schwarcz József... Schwarcz József hirdetői iroda, Terék-kört 64. szám alatt.

Tenczer Gyula... Tenczer Gyula hirdetői iroda, Terék-kört 64. szám alatt.

Sikráy Samu... Sikráy Samu hirdetői iroda, Terék-kört 64. szám alatt.

Ludenberg Rozália... Ludenberg Rozália dohányüzeme, Terék-kört 64. szám alatt.

Nagy Ottó... Nagy Ottó könyvkereskedő, Terék-kört 64. szám alatt.

Rehencz Ilona... Rehencz Ilona dohányüzeme, Terék-kört 64. szám alatt.

Szántó Mór... Szántó Mór dohányüzeme, Terék-kört 64. szám alatt.

Sopronyi V... Sopronyi V. dohányüzeme, Terék-kört 64. szám alatt.

Toldi Lajos... Toldi Lajos könyvkereskedő, Terék-kört 64. szám alatt.

Zsiper és König... Zsiper és König könyvkereskedő, Terék-kört 64. szám alatt.

Benda József... Benda József, Terék-kört 64. szám alatt.

Blecker J... Blecker J. hirdetői iroda, Terék-kört 64. szám alatt.

Deutch Miksa... Deutch Miksa, Terék-kört 64. szám alatt.

Weitzenfeld Jakab... Weitzenfeld Jakab, Terék-kört 64. szám alatt.

Goldgruber Mór... Goldgruber Mór könyvkereskedő, Terék-kört 64. szám alatt.

Találkozók-e... Találkozók-e oly urak, kik egy műrel, celno termel, szép, kékeszomú Batalember érdekelt, az irjon „Nem bánja meg” jellegű a kiadóra. 8262

Milla... Helyeselem, mert miem nem te... Milla: Helyeselem, mert miem nem te... 8276

Házasságok... Házasságok közötti a legnagyobbat... 8275

KERESLET... Nyomdai irodába... 8285

Kereskedelmi... Kereskedelmi végzett fiatal leány, gyors és... 8286

Kerékpárok... Kerékpárok pontosan és lelkiismeretesen... 8287

Manicure... Mme. Charlotte villamos arcmass... 8288

Egy... Egy fehérenmü tisztelő-intézet be... 8289

Honvédszár... Honvédszár-írtást egyenruha, közpérmetre... 8290

Ház-tanítók... Ház-tanítók, instruktorok ajánlunk egy... 8291

Jósnő... Jósnő lakik József-kört 17. földeml... 8292

Egy... Egy vidéki, jó fogalmú pékés, 2... 8293

Kitűnő szerzet... Kitűnő szerzetű, valódi angol biokli, olcsón... 8294

Kitűnő szabóné... Kitűnő szabóné házasnok és ház... 8295

Elegánsan... Elegánsan burtozott, 2 alkalos különbe... 8296

Kitűnő házlekt... Kitűnő házlekt kapható méretek árban egy... 8297

Csinosan... Csinosan burtozott különbejárta h... 8298

Ház örkenyén... Ház örkenyén, egészen újonnan épít... 8299

A ki hegedűt... A ki hegedűt, cimbalom, harmonika, me... 8300

Zongora... Zongora, rövid, korezturós, kavéska... 8301

Szép burtozott... Szép burtozott hópapasz szoba, egy... 8302

Intelligens ír... Intelligens ír, becsületes, sz... 8303

Csinosan... Csinosan burtozott különbejárta, h... 8304

Nyomdai a „Patria”... Nyomdai a „Patria” irodalmi és nyomdai vállalat részvénytársaság... 8305

Kereskedelmi... Kereskedelmi akadémiában telesen ártérségi... 8306

Házgondnoki... Házgondnoki állást elfogad óvadék képes... 8307

Zongora-órát... Zongora-órát ad nemzeti-zenede növendéke... 8308

Jogi... Jogi alapvizsgára vagy szigorlatra... 8309

Kerékpárok... Kerékpárok pontosan és lelkiismeretesen... 8310

Manicure... Mme. Charlotte villamos arcmass... 8311

Egy... Egy fehérenmü tisztelő-intézet be... 8312

Honvédszár... Honvédszár-írtást egyenruha, közpérmetre... 8313

Ház-tanítók... Ház-tanítók, instruktorok ajánlunk egy... 8314

Jósnő... Jósnő lakik József-kört 17. földeml... 8315

Egy... Egy vidéki, jó fogalmú pékés, 2... 8316

Kitűnő szerzet... Kitűnő szerzetű, valódi angol biokli, olcsón... 8317

Kitűnő szabóné... Kitűnő szabóné házasnok és ház... 8318

Elegánsan... Elegánsan burtozott, 2 alkalos különbe... 8319

Kitűnő házlekt... Kitűnő házlekt kapható méretek árban egy... 8320

Csinosan... Csinosan burtozott különbejárta h... 8321

Ház örkenyén... Ház örkenyén, egészen újonnan épít... 8322

A ki hegedűt... A ki hegedűt, cimbalom, harmonika, me... 8323

Zongora... Zongora, rövid, korezturós, kavéska... 8324

Szép burtozott... Szép burtozott hópapasz szoba, egy... 8325

Intelligens ír... Intelligens ír, becsületes, sz... 8326

Csinosan... Csinosan burtozott különbejárta, h... 8327

Angol és francia... Angol és francia társalgót órákat és leckéket ad... 8328

Rövid zongora... Rövid zongora, kavéska, korezturós... 8329

Cserfa dongák... Cserfa dongák, 120 cmtr. hosszú, jutyános... 8330

Zongora... Zongora, rövid, korezturós, kavéska... 8331

Mignon-zongora... Mignon-zongora, kavéska, korezturós... 8332

Megjelentek... Megjelentek Zöldi Marcinak a houvéd... 8333

Használt... Használt férfiruhákat legmagasabb árban... 8334

Öszibarack... Öszibarack, csemesélt, csodaszép gyümölcs... 8335

Ingeny... Ingeny cipőfűzőt annak, ki Durkó... 8336

Olcsó operák... Olcsó operák zongorára 2 kézzel... 8337

Olcsó operák... Olcsó operák zongorára 2 kézzel... 8338

Olcsó operák... Olcsó operák zongorára 2 kézzel... 8339

Olcsó operák... Olcsó operák zongorára 2 kézzel... 8340

Olcsó operák... Olcsó operák zongorára 2 kézzel... 8341

Olcsó operák... Olcsó operák zongorára 2 kézzel... 8342

Olcsó operák... Olcsó operák zongorára 2 kézzel... 8343

Olcsó operák... Olcsó operák zongorára 2 kézzel... 8344

Olcsó operák... Olcsó operák zongorára 2 kézzel... 8345

Olcsó operák... Olcsó operák zongorára 2 kézzel... 8346

Olcsó operák... Olcsó operák zongorára 2 kézzel... 8347

Olcsó operák... Olcsó operák zongorára 2 kézzel... 8348

Olcsó operák... Olcsó operák zongorára 2 kézzel... 8349

Olcsó operák... Olcsó operák zongorára 2 kézzel... 8350

Olcsó operák... Olcsó operák zongorára 2 kézzel... 8351

Olcsó operák... Olcsó operák zongorára 2 kézzel... 8352

Olcsó operák... Olcsó operák zongorára 2 kézzel... 8353

Olcsó operák... Olcsó operák zongorára 2 kézzel... 8354

Olcsó operák... Olcsó operák zongorára 2 kézzel... 8355

Olcsó operák... Olcsó operák zongorára 2 kézzel... 8356

ŐLÖLEGEK... Mindenennem értékpapír... 8357

LUKÁCS VILMOS... bank-és váltóüzletében, osztály... 8358

Várkonyi Dezső... Várkonyi Dezső Szegény legények... 8359

A régi betyár... A régi betyár romantikából való néhány elbeszélés... 8360

Mignon-zongora... Mignon-zongora, kavéska, korezturós... 8361

Megjelentek... Megjelentek Zöldi Marcinak a houvéd... 8362

Használt... Használt férfiruhákat legmagasabb árban... 8363

Öszibarack... Öszibarack, csemesélt, csodaszép gyümölcs... 8364

Ingeny... Ingeny cipőfűzőt annak, ki Durkó... 8365

Olcsó operák... Olcsó operák zongorára 2 kézzel... 8366

Olcsó operák... Olcsó operák zongorára 2 kézzel... 8367

Olcsó operák... Olcsó operák zongorára 2 kézzel... 8368

Olcsó operák... Olcsó operák zongorára 2 kézzel... 8369

Olcsó operák... Olcsó operák zongorára 2 kézzel... 8370

Olcsó operák... Olcsó operák zongorára 2 kézzel... 8371

Olcsó operák... Olcsó operák zongorára 2 kézzel... 8372

Olcsó operák... Olcsó operák zongorára 2 kézzel... 8373

Olcsó operák... Olcsó operák zongorára 2 kézzel... 8374

Olcsó operák... Olcsó operák zongorára 2 kézzel... 8375

Olcsó operák... Olcsó operák zongorára 2 kézzel... 8376

Olcsó operák... Olcsó operák zongorára 2 kézzel... 8377

Olcsó operák... Olcsó operák zongorára 2 kézzel... 8378

Olcsó operák... Olcsó operák zongorára 2 kézzel... 8379

Olcsó operák... Olcsó operák zongorára 2 kézzel... 8380

Olcsó operák... Olcsó operák zongorára 2 kézzel... 8381

Olcsó operák... Olcsó operák zongorára 2 kézzel... 8382

Olcsó operák... Olcsó operák zongorára 2 kézzel... 8383

Olcsó operák... Olcsó operák zongorára 2 kézzel... 8384

Olcsó operák... Olcsó operák zongorára 2 kézzel... 8385

Köznevelés... Köznevelés, 4 frt

Ősi menesikoff... Ősi menesikoff, 4 frt

Téli kabát... Téli kabát, 7 frt

Felöltő... Felöltő, 4 frt

Ferenc József-kabát... Ferenc József-kabát (Gehrock), 3 frt

Téli nadrág... Téli nadrág, 4 frt

Rothberger Jakab... Rothberger Jakab, Kristóf-tér 2. 1-56 emelet.

Most jelent meg!... Most jelent meg! Atlanti történetek.

VIRTER FERENC... VIRTER FERENC, 3 korona.

Magy. kir. Államvasutak... Magy. kir. Államvasutak, Szegedi üzletvezetősége.

Hirdetmény... Hirdetmény, Magyar kir. Államvasutak.

Hirdetmény... Hirdetmény, Legelőcsőd utazás Bécs és Fiume...

Hirdetmény... Hirdetmény, Abházia, Luszn-piccoló és Cirkevna...

Hirdetmény... Hirdetmény, A teljesített munkák mennyiségére vonatkozó tájékoztató...

Hirdetmény... Hirdetmény, A német-bogánst létesítendő mozdonyzsin és tartozékaik kiépítésére.

Hirdetmény... Hirdetmény, A német-bogánst létesítendő mozdonyzsin és tartozékaik kiépítésére.

Hirdetmény... Hirdetmény, A német-bogánst létesítendő mozdonyzsin és tartozékaik kiépítésére.

Hirdetmény... Hirdetmény, A német-bogánst létesítendő mozdonyzsin és tartozékaik kiépítésére.

Hirdetmény... Hirdetmény, A német-bogánst létesítendő mozdonyzsin és tartozékaik kiépítésére.

Hirdetmény... Hirdetmény, A német-bogánst létesítendő mozdonyzsin és tartozékaik kiépítésére.

Hirdetmény... Hirdetmény, A német-bogánst létesítendő mozdonyzsin és tartozékaik kiépítésére.

Hirdetmény... Hirdetmény, A német-bogánst létesítendő mozdonyzsin és tartozékaik kiépítésére.

Hirdetmény... Hirdetmény, A német-bogánst létesítendő mozdonyzsin és tartozékaik kiépítésére.

Hirdetmény... Hirdetmény, A német-bogánst létesítendő mozdonyzsin és tartozékaik kiépítésére.

Hirdetmény... Hirdetmény, A német-bogánst létesítendő mozdonyzsin és tartozékaik kiépítésére.

Hirdetmény... Hirdetmény, A német-bogánst létesítendő mozdonyzsin és tartozékaik kiépítésére.

Hirdetmény... Hirdetmény, A német-bogánst létesítendő mozdonyzsin és tartozékaik kiépítésére.

Hirdetmény... Hirdetmény, A német-bogánst létesítendő mozdonyzsin és tartozékaik kiépítésére.

Hirdetmény... Hirdetmény, A német-bogánst létesítendő mozdonyzsin és tartozékaik kiépítésére.

Kéves gond!... Kéves gond! Kéves gond!

nyugtalanítja az embert, ha a Budapesti Naplóra előfizet, mert nagy megnyugvást szerez az a tudat, hogy 2000 koronára van biztosítva baleset ellen...

Budapesti Naplóra előfizet, mert nagy megnyugvást szerez az a tudat, hogy 2000 koronára van biztosítva baleset ellen...

nyugtalanítja az embert, ha a Budapesti Naplóra előfizet, mert nagy megnyugvást szerez az a tudat, hogy 2000 koronára van biztosítva baleset ellen...

nyugtalanítja az embert, ha a Budapesti Naplóra előfizet, mert nagy megnyugvást szerez az a tudat, hogy 2000 koronára van biztosítva baleset ellen...

nyugtalanítja az embert, ha a Budapesti Naplóra előfizet, mert nagy megnyugvást szerez az a tudat, hogy 2000 koronára van biztosítva baleset ellen...

nyugtalanítja az embert, ha a Budapesti Naplóra előfizet, mert nagy megnyugvást szerez az a tudat, hogy 2000 koronára van biztosítva baleset ellen...

nyugtalanítja az embert, ha a Budapesti Naplóra előfizet, mert nagy megnyugvást szerez az a tudat, hogy 2000 koronára van biztosítva baleset ellen...

nyugtalanítja az embert, ha a Budapesti Naplóra előfizet, mert nagy megnyugvást szerez az a tudat, hogy 2000 koronára van biztosítva baleset ellen...

nyugtalanítja az embert, ha a Budapesti Naplóra előfizet, mert nagy megnyugvást szerez az a tudat, hogy 2000 koronára van biztosítva baleset ellen...

nyugtalanítja az embert, ha a Budapesti Naplóra előfizet, mert nagy megnyugvást szerez az a tudat, hogy 2000 koronára van biztosítva baleset ellen...

nyugtalanítja az embert, ha a Budapesti Naplóra előfizet, mert nagy megnyugvást szerez az a tudat, hogy 2000 koronára van biztosítva baleset ellen...

nyugtalanítja az embert, ha a Budapesti Naplóra előfizet, mert nagy megnyugvást szerez az a tudat, hogy 2000 koronára van biztosítva baleset ellen...

nyugtalanítja az embert, ha a Budapesti Naplóra előfizet, mert nagy megnyugvást szerez az a tudat, hogy 2000 koronára van biztosítva baleset ellen...

nyugtalanítja az embert, ha a Budapesti Naplóra előfizet, mert nagy megnyugvást szerez az a tudat, hogy 2000 koronára van biztosítva baleset ellen...

nyugtalanítja az embert, ha a Budapesti Naplóra előfizet, mert nagy megnyugvást szerez az a tudat, hogy 2000 koronára van biztosítva baleset ellen...

nyugtalanítja az embert, ha a Budapesti Naplóra előfizet, mert nagy megnyugvást szerez az a tudat, hogy 2000 koronára van biztosítva baleset ellen...

nyugtalanítja az embert, ha a Budapesti Naplóra előfizet, mert nagy megnyugvást szerez az a tudat, hogy 2000 koronára van biztosítva baleset ellen...

nyugtalanítja az embert, ha a Budapesti Naplóra előfizet, mert nagy megnyugvást szerez az a tudat, hogy 2000 koronára van biztosítva baleset ellen...

nyugtalanítja az embert, ha a Budapesti Naplóra előfizet, mert nagy megnyugvást szerez az a tudat, hogy 2000 koronára van biztosítva baleset ellen...

nyugtalanítja az embert, ha a Budapesti Naplóra előfizet, mert nagy megnyugvást szerez az a tudat, hogy 2000 koronára van biztosítva baleset ellen...

nyugtalanítja az embert, ha a Budapesti Naplóra előfizet, mert nagy megnyugvást szerez az a tudat, hogy 2000 koronára van biztosítva baleset ellen...

nyugtalanítja az embert, ha a Budapesti Naplóra előfizet, mert nagy megnyugvást szerez az a tudat, hogy 2000 koronára van biztosítva baleset ellen...

nyugtalanítja az embert, ha a Budapesti Naplóra előfizet, mert nagy megnyugvást szerez az a tudat, hogy 2000 koronára van biztosítva baleset ellen...

nyugtalanítja az embert, ha a Budapesti Naplóra előfizet, mert nagy megnyugvást szerez az a tudat, hogy 2000 koronára van biztosítva baleset ellen...

nyugtalanítja az embert, ha a Budapesti Naplóra előfizet, mert nagy megnyugvást szerez az a tudat, hogy 2000 koronára van biztosítva baleset ellen...

nyugtalanítja az embert, ha a Budapesti Naplóra előfizet, mert nagy megnyugvást szerez az a tudat, hogy 2000 koronára van biztosítva baleset ellen...

nyugtalanítja az embert, ha a Budapesti Naplóra előfizet, mert nagy megnyugvást szerez az a tudat, hogy 2000 koronára van biztosítva baleset ellen...

nyugtalanítja az embert, ha a Budapesti Naplóra előfizet, mert nagy megnyugvást szerez az a tud